

การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน
วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ตัน

ปริญญานิพนธ์
ของ
มาโนช พิมพ์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.168

3146611

ร.3

การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน
วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์ซัมมิต

บทคัดย่อ

ของ

มาโนช พิมพ์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มีนาคม 2546

๒ ๒๒๖๐๔๗ ร.๓

มาโนช พิมพ์ทอง. (2546). การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ปรินซ์ตันพังก์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ เวรณี กริทอง, อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจที่มีปัญหาทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาทางการเรียน และเทคนิคต่างๆ ในการวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน ระเบียบสะสม สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาทางการเรียนเกิดจาก การมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่ถูกต้อง มีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน มีพื้นฐานทางการเรียนไม่ดี และมีปัญหาด้านสุขภาพ สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ สาเหตุจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การคบเพื่อน การใช้เวลาที่ไม่เหมาะสมในการเรียนและในการทำกิจกรรม จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว ได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้ การช่วยเหลือโดยตรง ได้แก่ การให้คำปรึกษา การเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน แนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง การให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้การช่วยเหลือทางอ้อม ได้แก่ การปรึกษาปัญหากับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารการศึกษา หลังจากให้ความช่วยเหลือแล้ว ปรากฏผลดังนี้ ผู้รับการศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และต่อการศึกษา มีพฤติกรรมเรียนที่ดีขึ้นและมีปัญหาด้านการเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัด

A CASE STUDY OF LEARNING PROBLEMS DUE TO PROBATION STUDENTS OF
MARETING MAJOR , THE FACULTY OF BUSINESS ADMINISTRATION OF
ASSUMPTION UNIVERSITY IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MANOTE PIMTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2003

Manote Pimthong. (2003). *A Case Study of Learning Problems due to Probation Students of Marketing Major, The Faculty of Business Administration of Assumption University in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Vethanee Greethong, Mrs. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of this research was to study the learning problems of probation students of marketing major the faculty of business administration of Assumption University in Bangkok. The research instruments were evaluation form of learning problems and various psychological techniques; observation; interview, autobiography, diary, cumulative record, home visiting, questionnaires, tests. The data was analyzed by description

The results were as follows :

The study revealed the following causes of learning problems of probation students such as the cause related to the student themselves were inappropriate personality, lack of learning motivation, improper learning habits, bad attitude towards themselves and learning, poor health and low educational basis. The cause related to family background were inappropriate child rearing practices, low socioeconomic status and the parent's low education level. The cause related to the University environment were community life on campus, time management in studying and activities and insufficient number of advisors who can help students to solve their learning problems. After the cause of learning problems had been found, assistance was given to the students by counseling, developing learning motivation, guiding correct learning methods, and giving more attention. Through these assistance the students attitude towards learning and themselves, their learning habits and learning behaviors were improved.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน วิชาเอกการตลาด
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

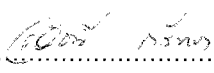
ของ
นายมานิช พิมพ์ทอง

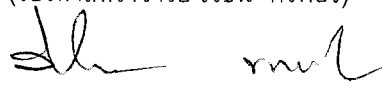
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 28 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง ประธานควบคุม ปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมริดา แสนคำเครือ และ อาจารย์ดร. พาสนา จุรัตน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ซึ่งได้กรุณา ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ภราดา ดร.บัญชา แสงหิรัญ ผู้ช่วยรองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนักศึกษา อาจารย์ ดร. จิราภา ศรีภาพสินธุ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการตลาด อาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักศึกษาซึ่งอยู่ในสมาพรอพนิจ วิชาเอกการตลาด ปีการศึกษา 2544 ของ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ และเพื่อน วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ภาคพิเศษรุ่นรหัสปี 41 ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือให้ผู้วิจัย สามารถทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

มานะ พิมพ์ทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน.....	45
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน.....	47
งานวิจัยในประเทศ.....	47
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	48
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	51
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	112
กลุ่มที่ศึกษา.....	112
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	112
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	113
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	120
 บรรณานุกรม.....	 122
 ภาคผนวก.....	 127
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการประเมินคะแนนการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียนก่อนและหลัง ได้รับการศึกษารายกรณี.....	110

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ อันมีผลกระทบเชื่อมโยงจากบริบทสังคมโลก เพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยที่ประชาชนมีความสุข ครอบคลุม ชุมชน และสังคมมีสันติ การพัฒนาคุณภาพคนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด/ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาซึ่งจัดการศึกษาในระดับสูงจึงเป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม ตลอดจนมุ่งพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิดและวิเคราะห์ ใช้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมของศาสนา รู้คุณค่าวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทยสามารถเลือกรับวัฒนธรรมต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544)

ดังนั้นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจึงไม่เพียงแต่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในทุกๆด้าน เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป (สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรือง ขจรศิลป์. 2531 : 1) ด้วยเหตุที่สถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงมีผู้ศึกษามหาวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาหลายท่าน ดังเช่น ธิดารัตน์ บุญนุช (2528 : 50) ให้ความเห็นว่า บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาควรเน้นที่ 1)พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านความรู้ ความสามารถ เพื่อทดแทนการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ 2)พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการทดลอง ค้นคว้า วิจัย เพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด 3)พัฒนาสังคมเพื่อส่งเสริมสภาพความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาในทุกๆด้าน

จากบทบาทดังกล่าวของมหาวิทยาลัยจะเห็นได้ว่าการทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน คือนิสิตนักศึกษา นั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดระบบการเรียน การสอน การให้บริการ และการปกครอง ทั้งนี้เพราะผู้เรียนเปรียบเสมือนผลผลิตเบื้องต้นก่อนเข้าสู่กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อจะได้บัณฑิตที่สมบูรณ์ก่อนออกสู่สังคม ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา จะทำให้นิสิตศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้บริหารปราศจากความรู้ความเข้าใจในนิสิตนักศึกษา (ประกอบ บุปรัตน์. 2530 : 187)

เมื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน และเพื่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง องค์ประกอบที่สำคัญมากองค์ประกอบหนึ่งก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ตัวนักศึกษา ภูมิหลังทางการศึกษาและครอบครัว นิสัยในการเรียน กิจกรรม

และการปรับตัว องค์ประกอบเหล่านี้มีตัวแปรที่ผสมผสานกันอยู่และส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่ง สมใจ ศรีสินรุ่งเรือง (2529 : 190-192) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า เพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา และการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2524 : 8-11) ได้ศึกษาลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหาการปรับตัวในหลายๆ ด้าน ได้แก่ การปรับตัวในด้านการเรียน การคบเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนการเข้าสังคมกับรุ่นพี่ ส่วน สายพิน สุดคง (2536 : 84-85) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

เนื่องจากการจัดระบบการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยใช้สื่อการเรียนการสอนทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ก่อนที่นักศึกษาจะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องผ่านการสอบคัดเลือกวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และมีคุณสมบัติตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เมื่อนักศึกษาได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว จึงน่าจะมีความสามารถพอที่จะเรียนได้สำเร็จภายในระยะเวลาตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ปรากฏว่ามีนักศึกษาสอบไม่ผ่านรายวิชาต่างๆ ต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาซ้ำ เป็นผลทำให้นักศึกษามีปัญหาทางการเรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจนต้องอยู่ในสภาพรอพินิจเพราะมีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องออกกลางคันเป็นจำนวนมากซึ่งนับเป็นความสูญเสียทางการศึกษาอย่างยิ่ง (ระเบียบมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญว่าด้วยการศึกษา. 2540 : 1-7)

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ในปีการศึกษา 2544 พบว่า มีนักศึกษาจากทุกคณะวิชาของมหาวิทยาลัยจำนวน 1,148 คน โดยจำแนกออกเป็นคณะต่างๆ ดังนี้ 1. คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 696 คน 2. คณะการจัดการธุรกิจความเสี่ยงและอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 44 คน 3. คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 229 คน 4. คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 คน 5. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 38 คน 6. คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 50 คน 7. คณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 30 คน 8. คณะนิติศาสตร์ จำนวน 37 คน 9. คณะเทคโนโลยีชีวภาพ จำนวน 9 คน 10. คณะสถาปัตยกรรม จำนวน 14 คน โดยมีนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจอยู่ในสภาพรอพินิจมากที่สุด จำนวน 696 คน คิดเป็นร้อยละ 60.62 (รายงานจำนวนนักศึกษาทุกคณะวิชาที่อยู่ในสภาพรอพินิจ. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. 2544 : 1)

เมื่อผู้วิจัยได้นำข้อมูลนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจมาจำแนกตามสาขาวิชาเอก พบว่า วิชาเอกการตลาด มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91 , วิชาเอกการจัดการทั่วไป มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72 , วิชาเอกการบัญชี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72 , วิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72, วิชาเอกการจัดการโฆษณา มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.58 , วิชาเอกการจัดการโรงแรม มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 , วิชาเอกการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 และนักศึกษาที่ยังไม่ได้เลือกสาขาวิชาเอก มีจำนวน 529 คน คิดเป็นร้อยละ 76 จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า วิชาเอกการตลาด เป็นสาขาวิชาเอกในคณะบริหารธุรกิจที่มีนักศึกษาอยู่ในสภาพรอพินิจมากที่สุด และผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 78.94 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการเรียน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 70 , ปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 , ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10 , ปัญหาด้านครอบครัว จำนวน 4

คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และปัญหาด้านการเดินทาง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 โดยระบุลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางการเรียน ได้แก่ การไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ชอบวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จดสาระสำคัญของบทบรรยายไม่ได้ ไม่เข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์สอน ไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่มีการวางแผนการเรียนและการอ่านหนังสือ รู้สึกวิตกกังวลและท้อแท้ในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน อ่านหนังสือไม่เข้าใจ ไม่ชอบวิธีการสอนของอาจารย์ ไม่มีเป้าหมายในการเรียน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามปัญหาทางการเรียนของ เสาวรัตน์ จุลรัตน์ (2535 : 57-58) ไปสอบถามนักศึกษาที่อยู่ในสภาพรอฟินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิดว่ามีปัญหาทางการเรียน จำนวน 42 คน โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียนจะได้คะแนนตั้งแต่ 70 คะแนนขึ้นไป จากแบบสอบถามได้ประชากรที่มีปัญหาทางการเรียนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 และได้สอบถามความสมัครใจที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้และได้คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน จากการสำรวจปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอฟินิจ เป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุด ซึ่งสมควรได้รับการแก้ไขและช่วยเหลือโดยเร่งด่วนก่อนที่จะนักศึกษาจะถูกพิจารณาให้พ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษา

จากประสบการณ์ในการทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัยมาเป็นเวลา 4 ปี และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน หัวหน้าสาขาวิชา และนักศึกษาที่มาขอรับคำปรึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ทำให้ทราบสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน อาจเกิดจากองค์ประกอบหลายๆ ด้านด้วยกัน ดังเช่น สุมาลี สังข์ศรี (2520 : 60-65) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 6 พบว่า การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงประการเดียว องค์ประกอบอื่นๆ อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สภาพครอบครัว และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น มีหลายประการทั้งที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านสติปัญญาและองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ แรงจูงใจในการเรียน และการปรับตัวในสังคม (Anastasi. 1950 : 187-200)

แนวทางการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาทางการเรียน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม และการศึกษารายกรณี เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจใช้วิธีการศึกษารายกรณี เพราะการศึกษารายกรณี เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยมีโอกาสศึกษารายละเอียดด้านต่างๆ เกี่ยวกับตัวนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เพื่อทราบสาเหตุที่แท้จริงของการมีปัญหาด้านการเรียน อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้หาทางลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือการศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะการศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่างๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทาง ในการป้องกันส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527 : 3)

นอกจากนี้ พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 19) ได้กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลได้จากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การเยี่ยมบ้าน สังคมมิติ เป็นต้น ทำให้ได้ข้อมูลที่จะเฝ้าสังเกตสิ่ง อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมแล้วยังสามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้รับการศึกษาให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังงานวิจัยของ ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 117)

ได้ทำการศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่านักเรียนที่ได้รับการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนที่ถูกต้อง มีการปรับปรุงตนเองในเรื่องความรับผิดชอบและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชวรรณ พิมพ์งาม (2538 : 136) ได้ทำการศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว พบว่านักเรียนมีความเข้าใจในปัญหายอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นและมีการปรับตัวดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษารายกรณีเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับผู้รับการศึกษาและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะเข้าใจสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้รับการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษารายกรณีกับนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน เพื่อทราบถึงสาเหตุของปัญหา และผลของการช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จะมีปัญหาทางการเรียนลดลงหลังจากได้รับการศึกษารายกรณี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เพื่อจะเป็นแนวทางให้อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน ให้สามารถแก้ไขปัญหาทางการเรียนและพัฒนาศักยภาพทางการเรียนได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 18 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 6 คน จากประชากร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาดคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

2.2 อายุใกล้เคียงกันคือ อายุระหว่าง 18-22 ปี

2.3 สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.4 มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.5 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 20,000 – 50,000 บาท

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การศึกษารายกรณี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาทางการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษารายกรณี (Case Study) หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่างๆ ของนักศึกษาวิชาเอก การตลาด คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจอย่างต่อเนื่องไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริม ให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาทางการเรียนและพัฒนาศักยภาพทางการเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จทางการเรียนตามศักยภาพแห่งตน โดยใช้กระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้วิจัยตั้งจุดมุ่งหมาย หรือกำหนดว่าจะ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียน ของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ โดยมีความมุ่งหมายที่จะหาสาเหตุ ของปัญหาทางการเรียน ตลอดจนแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทาง การเรียน แล้วตั้งสมมติฐานว่าปัญหาทางการเรียนเกิดจาก

1.1.1 ตัวนักศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพ, พื้นฐานด้านการเรียน, สุขภาพ, กิจนิสัยในการ เรียน ฯลฯ

1.1.2 สิ่งแวดล้อม

1.1.2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สัมพันธภาพของสมาชิกในบ้าน , ระดับการ ศึกษาของบิดามารดา , การอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ

1.1.2.2 สิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรยาการในการเรียนการสอน , การคบเพื่อน , การทำกิจกรรม , คณาจารย์ ฯลฯ

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การหาข้อเท็จจริงหลังจากที่ มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาจากแหล่ง ต่างๆ ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อดีตชีวิตประวัติ การบันทึก ประจำวัน สังคมมิติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียบสละสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแปลความหมาย เพื่ออธิบายถึงสาเหตุและผลของปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาที่อยู่ในสภาพรอพินิจซึ่งอาจทำได้โดยวิธี การประชุมปรึกษารายกรณี ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา มาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริง ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากหลายๆ วิธีมาเป็นพื้น ฐานประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับแนวโน้มของผลวิเคราะห์ที่ได้สอดคล้องไปในแนวเดียวกับปัญหา และ สมมติฐานที่ตั้งการวินิจฉัยถึงสาเหตุของปัญหาทางการเรียน โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยา มา พิจารณาเป็นแนวทางช่วยเหลือ

1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อการรักษาในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

1.5 การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อบอกให้ทราบว่าจะสามารถช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียนได้มากน้อยเพียงใด

1.6 การติดตามผล หมายถึง การประเมินว่าหลังจากให้ความช่วยเหลือได้ผลอย่างไร และเพื่อสำรวจว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นอีกหรือไม่ เพื่อที่จะทำการช่วยเหลือได้ทันที่ ทั้งนี้การติดตามผลสามารถที่จะทำได้เป็นระยะตลอดการศึกษาและหลังจบการทำการศึกษา

1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียน ของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2544 ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาและบุคคลที่สนใจที่จะศึกษาในลักษณะของปัญหาเช่นเดียวกันต่อไป

2. ปัญหาทางการเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคทางการเรียนของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จทางการเรียน ได้แก่ การไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ชอบวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จดสาระสำคัญของการบรรยายไม่ได้ ไม่เข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์สอน ไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่มีการวางแผนการเรียนและการอ่านหนังสือ รู้สึกวิตกกังวลและท้อแท้ในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน อ่านหนังสือไม่เข้าใจ ไม่ชอบวิธีการสอนของอาจารย์ ไม่มีเป้าหมายในการเรียน

3. นักศึกษาที่มีสภาพรอพินิจ หมายถึง นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในแต่ละภาคเรียน ต่ำกว่า 2.00 โดยแบ่งเกณฑ์การพิจารณาสภาพรอพินิจออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีสภาพรอพินิจขั้นต่ำ หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.50 – 1.74

3.2 นักศึกษาที่มีสภาพรอพินิจขั้นสูง หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.75 – 1.99

(ระเบียบมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ว่าด้วยการศึกษา. 2540 : 1-7)

ข้อตกลงเบื้องต้น

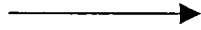
นักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน ทั้ง 6 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้ใช้นามสมมติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การศึกษารายกรณี

ปัญหาทางการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล อย่างลึกซึ้ง และวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร (พนม ลิ้มอารีย์, 2530 : 17) ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2530 : 3) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีคือ การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญของหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันจะเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดนี้ จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้เช่น พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริม หรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

สุภาพรพรรณ โคตรจรัส (2518 : 1) กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษาและวิเคราะห์สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยละเอียด อาจจะเป็นการศึกษาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง การศึกษารายกรณีมิได้หมายความว่าเฉพาะการรวบรวมข้อมูลประวัติของบุคคลที่ถูกทำการศึกษานั้น แต่ยังคงรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ และหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย การให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการ และติดตามผลตามลำดับ

อนันต์ อนันตรังสี (2517 : 67) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีไป โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะหาทางช่วยให้บุคคลนั้นได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านอารมณ์ สังคมเจตคติ ความสนใจ และการเรียน เป็นต้น และจากการศึกษาของสายฤดี วรกิจโกศาทร (วัชรารณ อภิวัชรวงกูร, 2535 : 10 ; อ้างอิงจาก สายฤดี วรกิจโกศาทร, 2531 : 279) ยังมีความคิดเห็นว่า การศึกษาเป็นรายกรณีอาจมีใช้หมายถึง การศึกษาเฉพาะบุคคลเพียงอย่างเดียว

แต่อาจหมายถึงการศึกษาครอบคุณ กลุ่มบุคคลต่างๆ หรือแม้แต่เป็นการศึกษาขบวนการหรือลักษณะของความสัมพันธ์ชนิดต่างๆ เช่น การสร้างมิตรภาพ การปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว หรือการแก้ปัญหาสุขภาพจิตของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

วิชาภรณ์ อภิวัชรานุกร (2535 : 10) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียดโดยผ่านกระบวนการในการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงขบวนการของพฤติกรรม ประสบการณ์ และการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งทิพย์ ยอดประตุ (2536 : 9) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียดโดยผ่านกระบวนการในการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงสาเหตุ ของการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อจะหาทางช่วยเหลือบุคคลให้สามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้าน พร้อมทั้งแนวทางในการช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม ให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล หรือศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญของหน่วยใดหน่วยหนึ่งในสังคมอย่างลึกซึ้งต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลาหนึ่ง และวิเคราะห์ วินิจฉัยถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาพร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

อารี ตัฒท์เจริญรัตน์ (2516 : 219) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีมี

4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการรู้จัก และเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เหตุผลการแสดงพฤติกรรมของเด็กในส่วนที่เด็กรู้ตัว สามารถบอกได้ และส่วนที่เด็กเองก็ไม่รู้ตัว
2. เพื่อการวินิจฉัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเด็ก ทั้งในรูปการส่งเสริมพัฒนา ลักษณะความสามารถต่างๆ หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับคนอื่น ๆ ด้วย
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางจิตวิทยา หรือทางการแนะแนวในรูปของการปรับปรุงเทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ

4. เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคต่างๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2527 : 8-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่า มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการคือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อยๆ ดังนี้
 - 1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัยและการรักษา ในรายที่มีปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การลักขโมย การพูดประชด โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ
 - 1.2 เพื่อทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ลึกซึ้งทุกแง่มุม อันเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา
 - 1.3 เพื่อทำให้บุคคลที่รับการศึกษารู้จักวิเคราะห์ตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง

1.4 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณียิ่งขึ้น อันเป็นผลให้งานแนะแนวและให้คำปรึกษามีบุคลากรที่จะช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่นๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุง แก้ไขในโอกาสต่อไป

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าทั่วไป ที่ผู้ศึกษาสนใจอาจเป็นความสามารถพิเศษ การมีบุคลิกภาพดีเพื่อนำไปใช้เป็นแบบฉบับที่ดีต่อไป

นอกจากนี้ พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาของบุตรหลานของตน
5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้ง ถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่างๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาการเรียน ของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพิณ้อย่างละเอียด เพื่อการวินิจฉัย ในการหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมผู้รับการศึกษาให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งการศึกษารายกรณียังช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ระหว่างผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น บิดา มารดา บุคคลภายในครอบครัว อาจารย์ และเพื่อนๆ

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลที่นำมาใช้ และบุคคลหลายอาชีพ ซึ่งมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2527 : 9-10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี ทำให้เกิดประโยชน์ได้ 2 ทาง คือ

1. ประโยชน์ทางตรง คือประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ศึกษาเอง ซึ่งแบ่งออกได้หลายประการคือ ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้กว้างขวาง ขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นระบบระเบียบ

2. ประโยชน์ทางอ้อม คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ได้รับการศึกษาคือทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจพฤติกรรมของผู้รับการศึกษานี้ ซึ่งสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และในขณะเดียวกันผู้รับการศึกษาก็จะเข้าใจตนเองมากขึ้นและรู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

อารี ดัฒน์เจริญรัตน์ (2526 : 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีว่า มีประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์เบื้องต้นก็คือ ครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ได้รู้จักและเข้าใจตัวนักเรียน และในขณะเดียวกันตัวของนักเรียนเองก็มีโอกาสได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น

2. ประโยชน์ต่อครู หรือครูแนะแนว ในการนำข้อมูลต่างๆ ที่ทำการศึกษาไปใช้ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดการเรียนการสอน ครูสามารถเลือกวิธีการสอน การสร้างแรงจูงใจให้เหมาะสมกับผู้เรียน มอบหมายงานให้ผู้เรียนเหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เชื่อมมั่นในตนเองมากขึ้น หรือในกรณีที่มีการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มได้เหมาะสมกับสภาพของงาน ครูสามารถควบคุมบรรยากาศของการสอนให้เป็นไปด้วยดี รวมทั้งครูมีโอกาสร่วมช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่เข้าใจเนื้อหา โดยจัดซ่อมเสริมพิเศษให้ โรงเรียนยังสามารถจัดการเรียน จัดกิจกรรม เพิ่มหลักสูตรในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียนตามสภาพของโรงเรียน

2.2 การแนะแนว ผู้แนะแนวสามารถจัดกิจกรรมทางการแนะแนวให้สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนเองมีโอกาสดัดนิสัยใจ หรือเลือกวิชาเรียน เลือกอาชีพ ให้เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสรับปรุงตนเองในด้านต่างๆ นอกจากนี้แล้วผู้แนะแนวใช้ข้อมูลในการวินิจฉัยปัญหาของผู้เรียน เพื่อช่วยในการให้คำปรึกษา ครู ผู้ปกครอง สามารถร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ในรูปของการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. ทำให้ผู้ทำการศึกษาทราบรายละเอียดของบุคคลหลายด้าน ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของบุคคลอย่างแท้จริง

2. ทำให้ผู้ทำการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุ และเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จนทำให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นแนวทางที่จะช่วยเหลือบุคคลได้

3. ทำให้ผู้ทำการศึกษา มีความรู้ และเกิดทักษะในการแนะแนวเพิ่มขึ้น รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

4. ทำให้ผู้ถูกศึกษามีโอกาสได้ปรับปรุงตนเอง แก้ไขปัญหาให้มีสภาพที่ดีขึ้น

5. ทำให้ผู้ถูกศึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น

6. ทำให้สถานศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของบุคคลและนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ผลของการศึกษารายกรณีสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่าง ของการเกิดสถานการณ์ต่างๆ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาวิจัยและการสอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีรูปแบบการพัฒนาการพิเศษ

จากแนวคิดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีนั้น มีประโยชน์มากไม่ว่าจะเป็นผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมไปถึงผู้สนใจ เป็นต้น การศึกษารายกรณี และผลของการศึกษานอกจากจะเป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือผู้ถูก

ศึกษาแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม และช่วยในการคิดหาแนวทางการป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ ได้ต่อไป

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็น วิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้าน อย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคการแนะนำหลายๆ อย่าง ในการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสุข-วงษ์. 2527 : 23)

อนันต์ อนันตรังสี (2517 : 68) ได้กล่าวถึงกระบวนการศึกษารายกรณีว่า มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมรายละเอียด ซึ่งประกอบด้วย

1.1 สมมติฐานของปัญหา

1.2 การตรวจสอบ

1.3 ประวัติสุขภาพร่างกาย

1.4 ประวัติเกี่ยวกับทางโรงเรียน

1.5 ประวัติเกี่ยวกับทางบ้าน

1.6 ประวัติทางสังคม

2. ขั้นวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis)

3. ขั้นแก้ปัญหา (Treatment)

4. ขั้นติดตามผล (Follow-up)

ส่วน วีรภูมิ ประทุมพนรัตน์ (2530 : 16-17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษากรณีจะต้องมีการชี้แจงให้ทราบว่า เพราะเหตุใดจึงเลือกศึกษาเด็กคนใดคนหนึ่งแล้วจึงเริ่มต้นทำการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลหลายๆ ด้านเกี่ยวกับตัวเด็ก ในสถานการณ์ต่างๆ กัน

2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก มาประชุมปรึกษาหารือกัน

ปรึกษาหารือกัน

3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลของการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นสาเหตุของปัญหานั้น

4. สังเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น

5. แก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดไป

6. ติดตามผล เพื่อที่จะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่ามีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไรเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

จำเนียร ช่วงโชติ (2518 : 12-13) อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการของการศึกษารายกรณีว่า ประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวบุคคล ซึ่งจะช่วยให้รู้จักภาวะความเป็นปัจจุบันของผู้ถูกศึกษามากขึ้น

2. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล อาจทำโดยการประชุมปรึกษาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ศึกษา โดยพัฒนาข้อเท็จจริงจากขั้นที่ 1

3. ขั้นการตรวจวินิจฉัยปัญหา เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาหาสาเหตุของปัญหา

4. ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมมาสังเคราะห์กับข้อมูลเดิมเพื่อช่วยให้วินิจฉัยปัญหาได้ถูกต้อง

5. ขั้นการแก้ไขปัญหา เป็นการคิดหาวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

6. ขั้นการติดตามผล ขั้นนี้จะช่วยให้ทราบว่ากระบวนการ ศึกษารายการนี้มีประสิทธิภาพเพียงใด มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2527 : 22-23) กล่าวว่า “กระบวนการในการศึกษาบุคคลเป็นรายการนี้ไม่มีกฎตายตัวแน่นอนลงไป” แต่จากความรู้และประสบการณ์จริงที่เคยได้ฝึกทำการศึกษาคัดบุคคลเป็นรายการนี้ จึงแบ่งกระบวนการในการศึกษาบุคคลเป็นรายการนี้ออกเป็น 7 ขั้นตอนคือ

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายการนี้ของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวความคิดนั้น มีความคิดที่ใกล้เคียงกันมาก แต่ก็มีส่วนบางอย่างที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษารายการนี้ นั้น จะต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกศึกษาผู้ถูกศึกษารายนั้น ฉะนั้นจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษารายการนี้ใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายการนี้ของ กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2527 : 22-23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายการนี้ออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
- ขั้นที่ 5 การทำนายผล
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายการนี้ทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายการนี้ตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีข้อปัญหา แต่เป็นความสนใจ ความสามารถพิเศษหรืออื่นๆ (กมลรัตน์ หล้าสูงส์. 2527 : 23)

การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่บุคคลที่ทำการศึกษาคัดบุคคลเป็นรายการนี้ได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาคัดซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้น มีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการคาดคะเนเพื่อจะได้พิสูจน์ต่อไปโดยการทดสอบ หรือค้นหาข้อเท็จจริง ด้วยวิธีการต่างๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสูงส์. 2527 : 24)

ในการตั้งสมมติฐานนั้น ควรตั้งไว้หลายๆ สมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่พบว่า ข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการที่คนเราแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมานั้น อาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียว และในทำนองเดียวกัน พฤติกรรมที่แตกต่างกันก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้นจึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลายๆ สมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เราศึกษา โดยรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การทดสอบ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธีหรือเทคนิค เพื่ออธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ อาจจะทำโดยวิธีประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เราศึกษามาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ดีนั้น ควรจะต้องใช้หลายๆ เทคนิค และแต่ละเทคนิคควรจะใช้หลายๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่างๆ ที่นิยมใช้มี 8 เทคนิค ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 29-30)

1. การสังเกต (Observation) การบันทึกการสังเกต (Observation Record)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)
4. อัตตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)
5. สังคมมิติ (Sociometry)
6. แบบสอบถาม (Questionnaire)
7. การทดสอบ (Testing)
8. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

1.1 การสังเกต (Observation)

การสังเกต เป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ในการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาก บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุนมาก สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) กล่าวว่า การสังเกตคือการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่งอย่างมี “จุดมุ่งหมาย” โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งห้าส่วน (หู , ตา , จมูก , ลิ้น , ผิวหนัง) โดยเฉพาะตาและหู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ (2520 : 32) กล่าวว่า การสังเกตหมายถึงวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่บุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้สังเกต ทำการดูหรือสังเกตโดยตั้งใจล่วงหน้า บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้ถูกสังเกต

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522 : 21) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า เป็นวิธีรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอีกวิธีหนึ่ง เพื่อนำมาศึกษาพิจารณาพฤติกรรมของเด็ก ทำให้รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนดีขึ้น การสังเกตนั้นเป็นสิ่งที่ทำไม่ยาก แต่สำคัญที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกตที่แน่นอน จึงจะได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

วัชรารณณ์ อภิวัชรางกูร (2535 : 20) กล่าวว่า การสังเกตหมายถึง การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หรือพิจารณาตามลำพัง โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญคือ ตาและหู

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2529 : 321) ให้ความหมายของการสังเกตว่า คือการมองอย่างมีจุดมุ่งหมาย และเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เก่าแก่มากที่สุด การสังเกตเป็นการมองลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏในตัวของผู้ถูกศึกษา หรือเป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษาอย่างเอาใจใส่ โดยใช้ตาและหูเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การพิจารณาเฝ้าดู มองพฤติกรรมต่างๆ ของผู้รับการศึกษามีจุดมุ่งหมาย โดยใช้วิธีรับสัมผัส คือ ตาและหู ในการสังเกตและผู้ถูกสังเกตอยู่ในลักษณะที่เป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อที่จะนำสิ่งที่สังเกตได้มาใช้เป็นข้อมูลในการทำการศึกษา

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 32) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการแนะแนวดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง
2. เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกต
3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการของปัญหา
4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบและไวต่อการมีปฏิกิริยาโต้ตอบ จากสิ่งแวดล้อม จนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี และรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522 : 21) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกตมีดังนี้ คือ

1. เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก และจัดบันทึกไว้ในระเบียบ

สะสม

2. เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก เช่น ปัญหาการเรียน และการปรับตัวของเด็ก ฯลฯ

3. เพื่อให้ผู้สังเกตได้รู้จักและเข้าใจเด็กอย่างถูกต้องทุกด้าน
4. เพื่อทราบความสามารถพิเศษและความถนัดตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมเด็ก

แต่ละคนอย่างถูกต้อง

5. ใช้ในการติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากบริการแนะแนวไปแล้วว่ามีพฤติกรรมเป็นอย่างไรดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป

1.1.3 ชนิดของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 33) ได้กล่าวถึงชนิดของการสังเกตไว้ว่าในการแบ่งชนิดของการสังเกต มีการแบ่งแตกต่างกันไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา ซึ่งมีความถูกต้องทั้งนั้นอยู่ที่ว่าใครจะสนใจ และพอใจเกณฑ์ใด และได้แบ่งชนิดของการสังเกตโดยใช้เกณฑ์ต่างๆ 3 เกณฑ์ ดังนี้

1. ใช้วิธีในการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งชนิดของการสังเกตเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตเป็นผู้ที่ไปสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตให้บุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต ผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากการบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน

2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยการไม่เข้าร่วม (Non – Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทในกลุ่มนั้น

3. ใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตเป็น 2 ชนิด

3.1 การสังเกตแบบเป็นพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต เนื่องจากมีการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การสังเกตแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายล่วงหน้า

1.1.4 หลักการสังเกต

พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 55-57) ได้สรุปหลักการสังเกตที่ดีไว้ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะสังเกตให้ชัดเจนก่อนจะเริ่มการศึกษารายกรณี

2. การสังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมด้วยเสมอ

3. ควรทำการสังเกตเด็กเพียงคนเดียวในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ เพื่อศึกษาพฤติกรรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

4. ควรสังเกตในขณะที่ทำกิจกรรมปกติ เช่น ในห้องเรียน ห้องประชุม สนามเล่น เป็นต้น เพื่อทำนายพฤติกรรมในอนาคตได้ดีที่สุด

5. ทำการสังเกตเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้สังเกตจำเป็นต้องใช้เวลาสังเกตเป็นระยะเวลาหลาย ๆ วัน เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีอารมณ์แตกต่างกันไปในแต่ละวัน อาจเป็นระยะเวลา 3 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน

6. ควรทำการสังเกตในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งผิดแผกไปจากสถานการณ์ปกติบ้างเพราะจะทำให้ทราบบุคลิกภาพที่แท้จริงบางประการของเด็กได้

7. การสังเกตเพื่อให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่แท้จริง ควรมีผู้สังเกตหลาย ๆ คน เป็นการช่วยป้องกันข้อบกพร่องซึ่งอาจเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม หรือการมีอคติของผู้สังเกต และยังช่วยให้สามารถทำการสังเกตพฤติกรรมได้กว้างขวาง

8. ควรสังเกตพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงด้านเดียวในการสังเกตแต่ละครั้ง
 9. ผู้สังเกตต้องพยายามฝึกฝนตนเอง อย่าให้เกิดความล้าเอียงพยายามทำให้เที่ยงตรงที่สุดขณะสังเกต อย่างนำเอารูปร่างหน้าตา หรือคุณลักษณะประจำตัวของเด็กหรือสิ่งอื่นๆ มามีอิทธิพลต่อการสังเกตได้
 10. การสังเกตจะมีคุณค่า เมื่อมีการบันทึกการสังเกตไว้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นหลักฐานนำไปคิดค้นหาสาเหตุแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และคิดหาทางช่วยเหลือต่อไป
 11. การสังเกตที่ดีจะต้องตรวจสอบผลที่ได้ด้วยเครื่องมือวัดที่แน่นอนอื่นๆ ประกอบด้วยเพื่อให้เป็นที่เชื่อมั่นได้มากยิ่งขึ้น
 12. ควรสังเกตในสถานการณ์ต่างๆ กัน เช่น ขณะอยู่ในห้องเรียน ในโรงอาหาร ในชุมชน และในบ้าน นอกจากนี้ควรสังเกตขณะทำงาน ขณะเล่นกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้สังเกตได้มองเห็นกระบวนการพฤติกรรมที่แท้จริง และแบบแผนพัฒนาการที่สำคัญของผู้ถูกสังเกต
 13. ผู้สังเกตต้องระลึกไว้เสมอว่า การสังเกตเพียงครั้งเดียวไม่เพียงพอที่จะเข้าใจเด็ก จำเป็นต้องสังเกตหลายๆ ครั้ง แล้วนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลกันเข้า จึงจะช่วยให้เข้าใจเด็กได้ถูกต้องแม่นยำ
- อารีย์ ตันตพเจริญรัตน์ (2526 : 21) ได้กล่าวว่า การสังเกตแต่ละครั้งควรใช้เวลาานพอที่จะเห็นภาพของพฤติกรรมที่แสดงในสถานการณ์นั้น โดยทั่วไปควรใช้เวลาในการสังเกตแต่ละครั้งอย่างน้อย 15 นาทีขึ้นไป

1.1.5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 41-42) ได้เสนอแนะลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่สนใจ หรือดึงดูดความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น
2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เดินเขยิก เท้า ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว เป็นต้น
3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซากหรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาทางจิตใจ เช่น การล้างมือบ่อยครั้ง การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

1.1.6 ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบในการสังเกต

สุภาพค์ จันทวานิช (2531 : 60-62) ได้เสนอข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบในการสังเกตไว้ดังนี้

1.1.6.1 ข้อได้เปรียบ

1. ถ้าผู้สังเกตต้องการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้ง และไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยคำพูด การสังเกตเป็นวิธีการที่เหมาะสม
2. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ถูกสังเกตไม่สนใจ หรือเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เคยชิน
3. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ถูกสังเกตไม่เต็มใจบอก เพราะไม่มีเวลาหรือไม่สนใจในข้อเท็จจริง หรือกลัวว่าจะเป็นภัยแก่ตนเอง ผิดกฎเกณฑ์หรืออาจจะเป็นการเสื่อมเสียบุคลิกลักษณะของตนเอง

4. การสังเกตช่วยในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น
5. การสังเกตเป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้ทันที แทนที่จะต้องให้คนอื่นบอก ซึ่งการบอกเล่าอาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้
6. การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้กับบุคคลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นทารกหรือบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ได้ รวมทั้งคนพิการ
7. การสังเกตเป็นวิธีการที่เก็บข้อมูลได้ละเอียด สามารถที่จะนำเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องอื่นๆ มาอธิบายเหตุการณ์ที่ตนต้องการอธิบายได้ หรืออธิบายเหตุการณ์นั้นๆ ได้ลึกซึ้งกว่าโดยเฉพาะการทดลองต้องใช้วิธีการสังเกตตลอดเวลา
8. การสังเกตเป็นวิธีการที่มีลักษณะต่อเนื่อง เพราะผู้สังเกตต้องใช้เวลานาน เช่น เป็นปี เป็นเดือน ในการสังเกต จึงพอจะกล่าวได้ว่าอะไรมาก่อนหลัง สามารถศึกษาแนวโน้มได้

1.1.6.2 ข้อเสียเปรียบ

1. ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ (Reliability & Validity) ของการสังเกต ทั้งนี้เนื่องมาจากการมโนคติของผู้สังเกต เลือกสังเกตเหตุการณ์ ดังจะเห็นบางครั้งผู้สังเกตหลายๆ คน แปลความหมายเหตุการณ์เดียวกันไม่ได้
2. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการ หากเหตุการณ์นั้นไม่เกิดขึ้นในเวลาที่ต้องเก็บข้อมูล เช่น การปฏิบัติ การเลือกตั้งและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เช่น พิธีบางพิธีที่มีปีละครั้ง พิธีแต่งงานก็ต้องรอให้มีคนแต่งงาน นอกจากนี้ยังถูกจำกัดเนื่องจากระยะเวลาของเหตุการณ์ เช่น ประวัติชีวิตไม่สามารถสังเกตได้
3. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลบางอย่างที่ผู้ถูกศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าไปสังเกตได้ เช่น เรื่องส่วนตัวในครอบครัว พฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วม บางครั้งการวิจัยออกมาแล้วก็มีคนคัดค้านว่าไม่ตรงกับความจริง
4. ความคลาดเคลื่อนของเหตุการณ์ บางอย่างที่คุณสังเกตคาดว่าจะเกิดก็ไม่เกิด เช่น ผู้ถูกสังเกตไม่มาหรือเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้เสียเวลาหรือบางครั้งมีเหตุการณ์อื่นเข้ามาแทรก เช่น ฝนตกต้องย้ายสถานที่ ทำให้การสังเกตไม่ราบรื่น
5. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทุกแง่มุม ของเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ หรือบุคคลหลายๆ คนได้พร้อมกันภายในเวลาเดียวกันได้
6. ในกรณีที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต อาจทำให้ผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไม่เป็นไปตามธรรมชาติได้ ข้อมูลอาจบิดเบือนจากความเป็นจริง

1.2 การบันทึกการสังเกต

ข้อมูลที่สังเกตจะเชื่อถือได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สังเกตเอง ผู้ที่สังเกตจะต้อง ได้รับการฝึกให้รู้จักการสังเกต ต้องสังเกตอย่างละเอียด และต้องรู้เทคนิคการสังเกตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดหรือกำจัดความลำเอียงต่างๆ ให้มีน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สุชา จันทน์เอม. 2539 : 17) กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2529 : 43-44) ได้เสนอแนะหลักการบันทึกการสังเกตไว้ดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง
2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่ายและตรงกับกับผู้บันทึก

3. การบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต แยกไปจากการแสดงความคิดเห็น ของผู้สังเกตและบันทึกเป็นพฤติกรรมผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้วิธีการสรุปพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลายๆ ครั้ง เข้าด้วยกัน

4. การบันทึกทันทีหลังการสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกต ในระยะเวลานาน และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก

1.1.7 วิธีการบันทึกการสังเกต

การบันทึกการสังเกต โดยทั่วไปมี 2 วิธี

1. การบันทึกแบบอัตนัย (Subjective Record) เป็นวิธีการบันทึกที่ใส่ความคิดเห็น ของผู้สังเกตไปพร้อมๆ กันกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ วิธีการบันทึกแบบนี้ที่นิยมกันมาก คือการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา (Descriptive Record) ซึ่งสามารถทำได้ง่ายโดยเขียนข้อความเรียงไปเรื่อยๆ แต่ถ้าผู้สังเกตมีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ข้อมูลที่บันทึกอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงก็ได้

2. การบันทึกแบบปรนัย (Objective Record) เป็นการบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแยกความคิดเห็นของผู้สังเกตออกจากหาก ซึ่งการบันทึกแบบนี้อาจทำได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การบันทึกแบบไม่เป็นระบบ คือ บันทึกพฤติกรรมที่สังเกตตามจุดมุ่งหมายและตาม ลำดับเหตุการณ์ การบันทึกแบบนี้ที่นิยมใช้เรียกว่า ระเบียบเหตุการณ์ (Anecdotal Record) เป็นวิธีที่นิยม มากกว่าการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา เนื่องจากผู้อ่านสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ถูกสังเกต ได้มากกว่า

2.2 การบันทึกแบบเป็นระบบ คือ การบันทึกหลังจากที่มีการตีความหรือเข้าใจลักษณะ ของพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างถูกต้อง เป็นการบันทึกที่เป็นปรนัยมากที่สุด มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่ง การบันทึกพฤติกรรมแบบนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การบันทึกพฤติกรรม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Graphic Rating Scale) คือการบันทึกการสังเกตโดยทำเป็นมาตราส่วนประเมินลักษณะพฤติกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดขึ้นให้ตรงกับ จุดมุ่งหมายที่ต้องการสังเกต

2.2.2 การบันทึกพฤติกรรมแบบกำหนดลักษณะพฤติกรรม (Behavior Descriptive Scale) คือการบันทึกการสังเกตโดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมแล้วบรรยายลักษณะพฤติกรรมนั้นๆไว้หลายๆ ข้อความ ให้ผู้บันทึกทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่คิดว่าตรงกับลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.2.3 การบันทึกพฤติกรรมแบบให้คะแนน (Scoring Scale) คือการบันทึกพฤติกรรม ที่ได้จากการสังเกต โดยการที่ผู้บันทึกประเมินลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นตัวเลข และตัวเลขนี้จะ เป็นรหัสที่แปลความหมายออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการสังเกต
แบบระเบียนเหตุการณ์ (Anecdotal Record)

ชื่อผู้ถูกสังเกต..... อายุ..... ปี เพศ.....

วันเวลาที่สังเกต..... สถานที่.....

.....ครั้งที่.....

พฤติกรรมที่สังเกตได้.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของผู้สังเกต.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้สังเกต.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

ปัจจุบันการสัมภาษณ์ใช้กันอย่างกว้างขวางในการศึกษา การออกเสียง การออกความคิดเห็น การวิจัยตลาดและอื่นๆ ด้วยเทคนิคอันก้าวหน้าของการสัมภาษณ์ การเลือกตัวอย่าง การหาข้อมูล ดังนั้นการสัมภาษณ์จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาด้านจิตวิทยา (สุชา จันทน์เอม. 2539 : 17) การสัมภาษณ์ใช้เมื่อเราต้องการรวบรวมข้อมูลจากผู้รู้ข้อเท็จจริงโดยการสนทนาและในขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคการสังเกต เพื่อดูท่าทางพฤติกรรมปฏิกิริยา การแสดงอารมณ์ตอบสนองต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เล่า (นันทิภา แยมสรวล. 2539 : 76) การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2539 : 93) รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนามันจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารีย์ ดันตเจริญรัตน์. 2526 : 96) การใช้เทคนิคและเครื่องมือชนิดนี้จะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าไว้อย่างดี เช่น มีการนัดหมายเวลา สถานที่ และมีการเตรียมคำถามเพื่อจะได้ซักถามค้นหาข้อมูลทุกด้านและถามในขอบเขตหัวข้อที่กำหนดไว้

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยการสนทนาต้องมีจุดประสงค์ในการสนทนา ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือขั้นต้นของการติดต่อเกี่ยวข้องกัน โดยมีสัมพันธภาพและมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญของวิธีการสัมภาษณ์

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยา มี 2 ชนิด
(กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2529 : 94-96)

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ และค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจ และมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้น จนสามารถพิจารณาแก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเขาได้ หลังจากการให้สัมภาษณ์ นอกจากนั้น การให้สัมภาษณ์ชนิดนี้ จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์ มี 3 กระบวนการ ดังนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์
2. ขณะสัมภาษณ์
3. การยุติการสัมภาษณ์

1. ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นนี้ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ในเรื่องของความพร้อมของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งจะต้องมีกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจจะต้องมีการบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ ในขณะที่เดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็ต้องมีความสามารถในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกจุดมุ่งหมาย ก็อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าหากเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวก สบาย ควรเป็นที่มืดซิด เพื่อผลของการสัมภาษณ์

1.4 การเตรียมวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มักให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เลือกวัน เวลาที่สะดวก พร้อมจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้เทคนิคต่างๆ ในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 100) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใด จะต้องใช้เทคนิคทั่วไป 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยใช้อวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า
2. การฟัง (Listening) เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและให้คำปรึกษา
3. การใช้คำถาม (Questioning) ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยการใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

4. การพูด (Talking) การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติ และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันจะต้องพยายามพูดเพื่อควบคุมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ส่วนเทคนิคเฉพาะนั้น ผู้สัมภาษณ์จะต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น เทคนิคเฉพาะดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)
2. การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)
3. การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy)
4. การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)
5. การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
6. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)
8. การใช้ความเงียบ (Silence)

3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ผู้สัมภาษณ์จะต้องทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกพอใจในการสนทนาที่ผ่านมา ดังนั้นการยุติการสัมภาษณ์ จึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อจะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้นจะเป็นความลับและเป็นผลดีต่อเขา
 2. ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้มีเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป
 3. ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิด หรือรู้สึกในขณะสัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไขในบางตอนโดยผู้สัมภาษณ์
 4. ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูด และท่าทีที่มั่นคงมีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไปอีก
 5. มีการนัดวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป
- เมื่อยุติการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์จะต้องรีบบันทึกการสัมภาษณ์ ในแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาด

ตัวอย่างแบบฟอร์มสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ครั้งที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....
.....

สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....
.....

ความคิดเห็น.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....
.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไปวันที่.....เวลา.....น.
สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและเพื่อให้คำปรึกษาโดยใช้แบบฟอร์ม ดัง
กล่าวข้างต้น

3. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูล และร่วมมือกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา ข้อมูลที่ควรได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้เยี่ยมบ้านคือครูแนะแนว หรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา ส่วนสถาบันทางการแพทย์ ผู้มีหน้าที่เยี่ยมบ้าน คือนักสังคมสงเคราะห์

3.1 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 3.1.1 เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน
- 3.1.2 เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับบ้าน
- 3.1.3 เพื่อหาข้อมูลบางประการที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ

3.2 ข้อปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2529 : 122-124)

3.2.1 ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน

3.2.2 ขณะเยี่ยมบ้าน

3.2.3 หลังการเยี่ยมบ้าน

1. ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน จะต้องปฏิบัติดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
- 1.2 นัดหมายวัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง

2. ขณะเยี่ยมบ้าน จะต้องปฏิบัติดังนี้

2.1 แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าของบ้าน แสดงความเป็นผู้มี

มนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2.2 ใช้การสังเกตและจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น

2.3 ระยะเวลาของการสนทนาควรหาทางสนับสนุนให้ผู้รับ

การศึกษา ร่วมสนทนาด้วยเพื่อสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

2.4 พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ

โดยเฉพาะผู้รับการศึกษาและสถาบันให้มากที่สุด

2.5 กล่าวถึงผู้รับการศึกษาในด้านที่เป็นจริง

2.6 ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีต้อง

2.7 ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30-60 นาที หรือสังเกตจาก

กิริยาอาการของเจ้าของบ้านที่แสดงว่าอึดอัดหรือมีภารกิจที่ต้องทำ

3. หลังการเยี่ยมบ้าน ควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ทันทีเมื่อกลับจากการเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกการเยี่ยมบ้าน

รายงานการเยี่ยมบ้าน

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล ผู้เยี่ยมบ้าน.....

ชื่อนักศึกษา.....ชั้นปีที่.....

ชื่อผู้ปกครอง บิดา.....มารดา.....

บ้านเลขที่.....โทรศัพท์.....

1.สภาพบ้านและบริเวณที่ตั้ง.....

2.สภาพภายในบ้าน.....

3.ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง.....

4.เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อมหาวิทยาลัย.....

.....

5.เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาและการเรียนของนักศึกษา.....

.....

6.ภาวะการเรียนของนักศึกษาทางบ้าน (เช่น โอกาสในการอ่านหนังสือ).....

.....

7.ลักษณะของเพื่อนบ้านที่เป็นเพื่อนของนักศึกษา.....

.....

8.ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว.....

.....

9.คำแนะนำที่ผู้ปกครองเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย.....

.....

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบฟอร์มในการบันทึกหลังการเยี่ยมบ้านนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว

4. อัตตชีวประวัติ (Autobiography)

4.1 อัตตชีวประวัติ (Autobiography)

การเขียนอัตตชีวประวัติ เป็นการให้บุคคลเขียนประวัติ และเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเองการใช้
อัตตชีวประวัติ จึงเป็นเหมือนการช่วยให้ผู้ประสบปัญหาใช้เวลาคิดถึงตัวเอง และเข้าใจตัวเองยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วย
ให้ผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจถึงพื้นฐานทางครอบครัว อุปนิสัย ความใฝ่ฝันตลอดจนทัศนคติที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
ล้อมของผู้ประสบปัญหามากขึ้น (นันทิกา แยมสรวล. 2529 : 82) นอกจากนี้ อาร์ยิ ดัณฑะเจริญรัตน์ (2526
: 79) ยังกล่าวว่า อัตตชีวประวัติ เป็นการให้บุคคลเขียนเล่าประวัติตนเองตามที่ตนเองคิด โดยมุ่งหมายที่จะเข้า
ใจถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสำคัญ ส่วนกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 138) กล่าวว่าอัตต
ชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจน
ความคาดหวังในอนาคต

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า อัตตชีวประวัติเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียน
ได้บรรยายความรู้สึกและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ อย่างเสรีตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน
และอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงบุคลิกลักษณะของผู้ที่ได้รับการศึกษา

4.1.1 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตตชีวประวัติ

การเขียนอัตตชีวประวัติ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจบุคคลที่เขียนอัตตชีวประวัติได้ดีขึ้น
3. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่นๆ

4.1.2 รูปแบบของอัตตชีวประวัติ

การเขียนอัตตชีวประวัติโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)
2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ
การเขียนแบบนี้ จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของเขาเอง โดย
การเขียนเป็นความเรียงอิสระ ซึ่งวิธีนี้นักจิตวิทยาเชื่อว่าเป็นวิธีที่บุคคลจะเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นความในใจ
ซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ การเขียนแบบนี้จะให้ประโยชน์และคุณค่ามากในการให้คำปรึกษา แต่ยาก
ต่อการตีความหมาย เพราะมิได้เขียนตามรูปแบบใดๆ

2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ

การเขียนแบบนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ให้เขียนว่า ต้องการทราบเกี่ยว
กับเรื่องใด แต่ก็มีผู้พยายามคิดหัวข้อขึ้นมาเสนอแนะไว้มากมาย โดยแบ่งตามระดับของผู้เขียน แบบฟอร์มมี
หลายแบบฟอร์ม แต่ไม่ว่าเป็นแบบฟอร์มใดต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีต ตั้งแต่จำความได้จน
ถึงปัจจุบัน และกล่าวถึงความมุ่งหวังในอนาคตด้วย

ตัวอย่างหัวข้อของอัตตชีวประวัติ

1. มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า
2. ครอบครัวของข้าพเจ้า
3. ชีวิตของข้าพเจ้าในโรงเรียนประถมศึกษา
4. ชีวิตของข้าพเจ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา

5. สิ่งที่เขาทำได้ดีและสิ่งที่เขาอยากทำได้
6. วิชาที่เขาชอบเรียนมากที่สุดและวิชาที่เขาชอบเรียนน้อยที่สุด
7. เพื่อนของเขา
8. อาจารย์ของเขา
9. ถ้าเขาสามารถมีสิ่งที่เขาต้องการด้วยการขอสิ่งนั้น เขาควรขอสิ่ง

สิ่งใดบ้าง

4.1.3 การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติโดยใช้แนวของ โฟรชลิช (Froehlich) ซึ่งเสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง

(Omission)

2. ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length)
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level of Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
8. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variations)

ถ้าผู้รับการศึกษารายกรณีไม่ต้องการเขียนอัตชีวประวัติ อาจให้เขาเล่าเรื่อง หรือเขียน อนุทินส่วนตัวเล่าเรื่องประทับใจในชีวิตที่ผ่านมาได้ หรือทำทั้งสองอย่างไปด้วยกัน

4.2 บันทึกประจำวัน (Diary)

การเขียนบันทึกประจำวัน หรืออนุทินส่วนตัวเป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ โดยการเขียนถึง ประสบการณ์ในด้านกิจกรรมและความรู้สึกในแต่ละวันซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน การวิเคราะห์ก็คือ การสรุป เรื่องราวที่เขียนเล่ามาในแต่ละวัน โดยก่อนให้เขียนบันทึกประจำวัน ผู้ให้เขียนจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเขียน และให้เขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ อายุ เพศของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปีที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้นโดยต้องทำต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ จะทำให้ทราบนิสัย

ของผู้เขียนบันทึกได้

5. สังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยวิธีพิจารณาในแง่ของ ลักษณะของกลุ่ม และบทบาทของสมาชิกว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงเป็นอย่างไร โดยความเชื่อพื้นฐานของนักจิตวิทยาที่มีต่อการทำสังคมมิติ มีดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. การที่มีโอกาสอยู่ในสังคม ได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะช่วยพัฒนาการด้านสังคมได้เป็นอย่างดี
3. ห้องเรียนเปรียบเสมือนห้องทดลองที่เด็กมีโอกาสร่วมเรียนรู้มนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอันมาก

5.1 จุดมุ่งหมายของการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 5 ประการ

1. เพื่อทราบว่านิสิตภายในห้องเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แยกกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ก็กลุ่ม
2. เพื่อทราบว่าในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มมีใครบ้างและลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร
3. เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่เพื่อนชอบและนิยมยกย่องมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
4. เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่ไม่เข้าสังคมหรือถูกทอดทิ้ง
5. เพื่อทราบว่านิสิตคนใดที่เพื่อนไม่ชอบ

ดังนั้น สังคมมิติจึงหมายถึง วิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้วัดความสัมพันธ์ทางสังคมภายในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากพบว่ามีผู้ใดผู้หนึ่งไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ก็จะได้หาทางช่วยเหลือให้เขามีพัฒนาการทางสังคม เพื่อที่จะได้อยู่กับบุคคลอื่นอย่างมีความสุขต่อไป

5.2 หลักการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติมีหลักในการทำดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรจะรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี
2. ก่อนทำสังคมมิติผู้ทำควรมีความสัมพันธ์และคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มพอสมควร
3. แจ่งจำนวนและรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ
4. การทำสังคมมิติแต่ละครั้ง ควรสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว
5. ไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ
6. การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับ แต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ เพราะจะทำให้ยุ่งยากในการเขียนแผนผัง
7. การแปลความหมายของสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ จะแตกต่างกัน
8. ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอย์ ฯลฯ

5.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

คำศัพท์ต่างๆ ที่นิยมใช้มีดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงรังษะ. 2527 : 188-189)

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือคำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้ทำสังคมมิติกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบุคคลบางคนในกลุ่ม

2. Sociogram คือ แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม
3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือกลุ่มย่อยๆ ในกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม โดยกลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด อาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้
4. Mutual Choice คือ การที่บุคคล 2 คนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกัน หรือคนละอันดับก็ได้
5. Star หรือ Leader คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกมากที่สุด
6. Rejectee คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม
7. Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มด้วย
8. Nectectee คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อยและบุคคลนั้นมักจะอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆ
9. Sociometric Cteavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไปของกลุ่ม
10. Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละคน
11. Sociometric Test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ
12. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Star, Rejectee, Isolate, Nectectee ฯลฯ

5.4 ลำดับขั้นตอนของการทำสังคมมิติ

- ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์
- ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก
- ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ
- ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

นอกจากนี้ยังมีวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ควบคู่กับการทำสังคมมิติในปัจจุบัน คือกลวิธี "ใครเอ่ย" (Guess who as who's who techique) กลวิธี "ใครเอ่ย" เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนว และผู้ให้คำปรึกษาได้ทราบถึงเจตคติส่วนตัวระหว่างสมาชิกในห้องเรียน คือ การใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" อันเป็นกลวิธีอีกอันหนึ่งสำหรับหาข้อมูลเกี่ยวกับนิสิต โดยการถามจากเพื่อนของนิสิตเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง ในบางครั้งความคิดเห็นของนิสิตต่อนิสิต และครูต่อนิสิตอาจไม่เหมือนกัน เช่น นิสิตที่อาจารย์เห็นว่าเป็นคนดีในสายตาอาจารย์นั้นอาจเป็นบุคคลที่เพื่อนฝูงไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

กลวิธี "ใครเอ่ย" ดำเนินการโดยผู้วิจัย เป็นผู้เขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆ ของนิสิต และนิสิตแต่ละคนจะได้รับการขอร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิดว่ามีลักษณะที่ตรงกัน หรือใกล้เคียงกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในทางที่บุคคลหนึ่งมองเห็นตัวเขาเอง และจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับตัวเขา

การดำเนินงานเกี่ยวกับกลวิธี “ใครเอ่ย” นี้ จะต้องแน่ใจเสียก่อนว่า ทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว จึงจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องทำให้เด็กไว้วางใจได้ว่า การตอบคำถามของเขาจะได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับอย่างดี

การวิเคราะห์ผลของกลวิธี “ใครเอ่ย” จะควบคู่กันไปกับข้อทดสอบสังคมมิติแหล่งต่างๆของการเลือกควรได้รับการพิจารณา และการกระทำควรกระทำเพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังการเลือกเหล่านั้น

ตัวอย่างคำถาม “ใครเอ่ย”

1. คนที่ขอความช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุดในชั้นคือ
2. คนที่ขอแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ มากที่สุดในชั้นคือ
3. ใครคือบุคคลที่ขอพบมากที่สุด
4. ใครคือบุคคลที่ขอทำตามคำแนะนำ หรือคำสั่งของคนอื่น

6. แบบสอบถาม (Questionnaires)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประสงค์ให้ผู้ถูกถามได้ตอบตามลำพังโดยกรอกข้อความลงไป อาจเป็นข้อความสั้นๆ หรือยาวก็ได้ ช่วยให้ผู้ถามได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ เจตคติ ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัว สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสนใจ การใช้เวลาว่าง สุขภาพ นิสัยในการเรียนการทำงาน ตลอดจนโครงการศึกษาและอาชีพในอนาคตของนิสิต

6.1 ชนิดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามถ้าแบ่งตามเกณฑ์ สามารถแบ่งโดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ ดังนี้

(กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 217-220)

เกณฑ์ที่ 1 ใช้เกณฑ์ของวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้มากในการแนะ จะแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ชนิด ดังนี้

- 1.แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลหรือการรวบรวมข้อมูล (Collecting of Data)
2. แบบสอบถามแบบการประเมินผล (Evaluation Form)
3. แบบสอบถามแบบการติดตามผล (Follow-up Form)

เกณฑ์ที่ 2 ใช้เกณฑ์ลักษณะแบบสอบถาม จะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. แบบสอบถามปลายเปิด หรือแบบไม่มีโครงสร้าง (Opened Form)
2. แบบสอบถามปลายปิด หรือแบบมีโครงสร้าง (Closed Form)
3. แบบสอบถามชนิดรูปภาพ (Pictural Form)

เกณฑ์ที่ 1 ใช้เกณฑ์ของวัตถุประสงค์ซึ่งใช้ในการแนะ

การแนะได้นำเอาแบบสอบถามมาใช้ในการหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่ทราบและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งการสร้างและการใช้แบบสอบถามอาจจะง่าย แต่การสร้างแบบสอบถามที่ดี และนำไปใช้ได้เหมาะสมนั้นทำได้ยากต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ใช้ภาษาที่ดีเข้าใจง่าย รูปแบบของแบบสอบถามต้องน่าสนใจ จึงจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงต่างๆ หลายด้านภายในระยะเวลาอันสั้นและข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะมีประสิทธิภาพมาก

การแนะนำนำเอาแบบสอบถามมาใช้ ดังนี้

1. แบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting of Data)

- 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง
- 1.2 ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สภาพจิตใจ ความต้องการ ฯลฯ
- 1.3 เจตคติ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ
2. แบบสอบถามการประเมินผล (Evaluation)
 - 2.1 ประเมินผลในชั้นเรียน
 - 2.2 ประเมินผลบริการ หรือโครงการ
3. แบบสอบถามการติดตามผล (Follow-up)
 - 3.1 ติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน
 - 3.2 ติดตามผลนักเรียนที่ไม่สำเร็จการศึกษา
 - 3.3 ติดตามผลนักเรียนที่รับบริการ หรือโครงการ
 - 3.4 ติดตามผลเพื่อปรับปรุงผลงาน หรือบริการ

เกณฑ์ที่ 2 ใช้เกณฑ์ของลักษณะแบบสอบถาม

1. แบบเปิด หรือแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured or Open Form) เป็นแบบสอบถามที่เปิดกว้างให้ผู้ตอบ ตอบตามความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรี ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามชนิดนี้เพื่อต้องการทราบความรู้สึกนึกคิด หรือแนวความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น

ท่านมีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรช่วยเหลือท่านอย่างไร.....

2. แบบปิด หรือแบบมีโครงสร้าง (Structured or Closed Form) เป็นแบบสอบถามที่ผู้สร้างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนวางไว้แล้ว ในแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถามหรือข้อความพร้อมทั้งมีคำตอบกำหนดไว้ให้เลือกตอบตามความเป็นจริง เช่น อาจจะให้เลือกว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ บางกรณีก็มีคำตอบเป็นประโยคสั้นๆ ไว้ให้เลือกตอบ หรือเลือกตามน้ำหนักของความชอบมากน้อยหรือไม่ก็ตอบโดยการเขียนสัญลักษณ์สั้นๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 เป็นแบบใช้สัญลักษณ์แทนคำตอบ โดยใช้เขียนเครื่องหมายหน้าข้อความที่ต้องการ เช่น นักเรียนอาศัยอยู่กับใคร

- ก. บิดา-มารดา
- ข. ผู้ปกครอง
- ค. ญาติพี่น้อง
- ง. พระภิกษุ
- จ. อื่นๆ

6.2 ข้อจำกัดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีข้อจำกัดในการใช้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมักจะหลีกเลี่ยงความจริง (ข้อเท็จจริง) บางอย่าง ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นข้อมูลดิบที่ต้องนำมาถนอมกรองอีกทีหนึ่ง เพราะผู้เก็บข้อมูลไม่ได้เห็นสภาพต่างๆ ที่แท้จริงในขณะที่ผู้ตอบ ตอบคำถาม
3. ถ้าคำถามต่างๆ ในแบบสอบถามไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้รับก็จะไม่สมบูรณ์ตามไปด้วย

4. มักจะไม่ได้คำตอบกลับคืนมาครบตามจำนวนผู้ตอบ หรือไม่ได้รับคำตอบตรงตามเวลาที่ต้องการ ต้องมีการติดตามทวงถาม

5. แบบสอบถามที่ให้เวลาตอบนานๆ จะทำให้นักเรียนมีโอกาสดิเสิร์ชแค้นเติมบิดเบือนข้อมูล หรือปรีกษาคำตอบจากผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นคำตอบของตนเองอย่างแท้จริง

6.3 การใช้แบบสอบถามอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการสร้างข้อคำถาม รูปแบบต่างๆ ของแบบสอบถามแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้แบบสอบถามมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ การนำไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์ในการแนะนำมากที่สุด พรจันท์ เจียรอดิศักดิ์ (2527 : 63-64) ได้เสนอว่าการใช้แบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรใช้แบบสอบถามในกรณีที่ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคยสนิทสนม หรือไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีแล้ว
2. ควรชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อสร้างความศรัทธา มั่นใจในการเก็บรักษาเป็นความลับ และสร้างความเต็มใจในการตอบ
3. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยความสนใจ ไม่เคร่งเครียดเหมือนการทำข้อสอบ
4. อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน
5. นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแนะนำ

6.4 ประโยชน์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นการรวบรวมข้อมูลพร้อมๆ กันหลายๆ ด้านในเวลาเดียวกันซึ่งการเก็บข้อมูลวิธีอื่นอาจจะต้องจำแนกประเภทของข้อมูล แต่ละชนิด และเก็บได้ทีละชนิด
2. ไม่เสียเวลาในการเก็บข้อมูลทีละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครูแนะนำมีจำนวนไม่เพียงพอ เพราะสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้กับจำนวนนักเรียนครั้งละหลายๆ คน
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการเก็บข้อมูลที่ได้โดยวิธีอื่นๆ
4. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปจัดบริหารแนะนำให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
5. ทำให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อสิ่งต่างๆ

7. แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบและเป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอนและผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจนในการแนะนำ จึงมักจะนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการจะได้ข้อมูลที่เด่นชัดซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบ เมื่อต้องการจะทราบถึงความคิด ความสามารถหรือบุคลิกภาพ การใช้แบบทดสอบจะทำให้ทราบถึงประเภทต่างๆ ของเด็กที่ต้องการ ทำให้ครูแนะนำมีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

7.1 แบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบที่ใช้ในการแนะนำ

แบบทดสอบทางจิตวิทยา หรือแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการแนะนำ มีดังนี้

1. แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Tests)
2. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Test)

1. แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Tests)

เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับวัดความสามารถทั่วไปทางสติปัญญาของบุคคล ในการแนะนำนำเอาแบบทดสอบชนิดนี้มาใช้ เพื่อต้องการทราบถึงระดับเชาว์ปัญญาของผู้ถูกวัด โดยการนำเอาผลของระดับเชาว์ปัญญา ที่เรียกว่าเกณฑ์ภาคเชาว์หรือ I.Q. (Intelligence Quotient) มาใช้เมื่อต้องการวินิจฉัยปัญหาและเพื่อทำนายความสำเร็จของผู้ถูกวัด

แบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่นิยมใช้ในประเทศไทย

1. เวคสเลอร์ อินเทลลิเจนซ์ (Wechsler Intelligence Tests) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ เดวิด เวคสเลอร์ (David Wechsler) ได้สร้างแบบทดสอบขึ้นเพื่อใช้วัดความสามารถในด้านต่างๆ ของบุคคล คือ ด้านการเรียนรู้ การปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม การเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม การกระทำอย่างมีเป้าหมาย การคิดอย่างมีเหตุผล โดยแบ่งแบบทดสอบเป็น 3 ชุด ดังนี้

1.1 WISC (Wechsler Intelligence Scale For Children) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับผู้ที่มีอายุระหว่าง 5-15 ปี

1.2 WAIS (Wechsler Adult Intelligence Scale) ใช้สำหรับผู้ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

1.3 WPPSI (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence) ใช้สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี

แบบทดสอบทั้ง 3 ชุด จะมีลักษณะคล้ายกัน เครื่องมือทดสอบอันนี้ประกอบด้วย 2 ภาค คือแบบสอบภาษา (Verbal) และแบบสอบด้านปฏิบัติ (Performance) แบบสอบด้านภาษามีแบบสอบย่อย 5 ชุด และแบบสอบด้านปฏิบัติมีแบบสอบย่อย 5 ชุด รวมมีแบบย่อย 10 ชุด แบบสอบย่อยเหล่านี้แจ้งเป็นรายการและมีคำบรรยายลักษณะย่อยๆ เรียงตามการทดสอบจริงและวัดตามความสามารถทางเชาว์ปัญญาในด้านต่างๆ

2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Tests)

แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับวัดลักษณะ การปรับตัวทางอารมณ์ มนุษยสัมพันธ์ แรงจูงใจ และบุคลิกลักษณะต่างๆ ของบุคคล เช่นลักษณะการเป็นผู้นำ การถ่อมตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง

การวัดบุคลิกภาพเพื่อการแนะนำมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเข้าใจบุคลิกลักษณะที่แท้จริงของบุคคล และช่วยให้เข้าใจบุคลิกภาพของเขาเองอย่างถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลในการนำมาวางแผนทางศึกษาต่อและประกอบอาชีพให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. เพื่อรู้จักและเข้าใจลักษณะการปรับตัว เช่น ผันเลือนลอย เอาแต่อารมณ์ตนเองเป็นใหญ่ เผด็จการ ละอายมาก ก้าวร้าว วิตกกังวล เรียกร้องความสนใจ ซึ่งนับเป็นบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ ควรได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ชนิดของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมี 2 แบบ ดังนี้

1. แบบทดสอบบุคลิกภาพที่เป็นปรนัย (Objective Type) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ถูกทดสอบ ตอบคำถามด้วยความจริงใจ ตามความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวกับความรู้สึกของตนเองที่มีต่อบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อม โดยการร่วมมือเลือกตอบ ใช่หรือไม่ แบบทดสอบที่นิยมใช้มีดังนี้

1.1 The Edward Personal Preference Schedule (EPPS) ผู้สร้างคือ อเลน แอล เอดเวิร์ด (Allen L. Edwards) เป็นแบบทดสอบใช้วัดลักษณะของบุคลิกภาพอันเป็นลักษณะทางใจประกอบด้วยความต้องการด้านต่างๆ รวม 15 ด้าน ใช้ทดสอบกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

1.2 California Psychological Inventory (C.P.I) ผู้สร้างคือ เอช.จี.ยอร์กซ์ (H.G. Gough) มักจะเป็นคำถามเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบ ความสนใจ เป็นต้น

2. แบบทดสอบโปรเจกทีฟ (Projective Tests) เป็นแบบทดสอบที่ใช้สิ่งเร้าเป็นสื่อโดยการให้ผู้ถูกทดสอบเผชิญกับสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะคลุมเครือ จนกระทั่งแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาจากผู้ทดสอบสามารถนำคำตอบมาตีความหมายได้ แบบทดสอบที่นิยมใช้มีดังนี้

2.1 Rorschach Ink Blot Test ผู้สร้างแบบทดสอบนี้ คือ จิตแพทย์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ ชื่อ เฮร์แมน รอร์สชัค (Herman Rorschach) แบบทดสอบนี้จะประกอบด้วยภาพหยดหมึกเป็นรูปต่างๆ รวม 10 ภาพ เป็นภาพสี 5 ภาพ และเป็นภาพขาวดำ 5 ภาพ ผู้ถูกทดสอบจะตอบคำถามจากการดูภาพเหล่านั้นทีละภาพ ผู้ทดสอบจะนำคำตอบที่ได้มาตีความ การทดสอบทำได้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.2 Thematic Apperception Test (T.A.T) ผู้สร้างแบบทดสอบนี้ คือ ซี.ดี.มอร์แกน (C.D.Morgan) และ เอช.เอ.เมอเรีย (H.A. Murray) แบบทดสอบชนิดนี้จะประกอบไปด้วยภาพจากสถานการณ์คลุมเครือทั้งหมด 20 ภาพ เป็นภาพที่แสดงสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ ที่ไม่ชัดเจน อาจพิจารณาได้หลายแง่หลายมุม ผู้ถูกทดสอบจะถูกกำหนดให้เล่าเรื่องจากภาพและนำคำตอบที่ได้มาตีความ การทดสอบจะทำการเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้

2.3 Word Association เป็นกลวิธีระบายความในใจชนิดที่ใช้ความเกี่ยวข้องทางถ้อยคำเป็นการให้ระบายความรู้สึกออกมาด้วยการพูดปากเปล่า ผู้ทดสอบจะตั้งคำถามขึ้นมาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคำถามที่มีความหมายเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น ครอบครัว บ้าน โรงเรียน ครู ฯลฯ และให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามเหล่านั้นตามความรู้สึกนึกคิด ซึ่งต้องใช้เวลารวดเร็วไม่ให้ใช้เวลาคิดนาน การทดสอบชนิดนี้จะทำให้ทราบถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ของผู้รับการทดสอบ หรืออาจจะทำให้ทราบถึงสาเหตุหรือที่มาของความขัดแย้งของการกระทำกระเทือนอารมณ์ได้

2.4 Sentence Completion เป็นวิธีการที่ให้ผู้ถูกทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ซึ่งข้อความที่เติมนั้นอาจจะเปิดเผยถึงความรู้สึกนึกคิดที่ลึกซึ้ง หรือเก็บกด หรือมีแนวโน้มของความเป็นไปได้ต่างๆ ทำให้ทราบถึงความวิตกกังวล ความลังเลใจ ฯลฯ ประโยคต่างๆ เหล่านั้น ผู้ทดสอบมักจะสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับเรื่องรอบๆ ตัว และทั้งประโยคค้างไว้ เช่น

ฉันรู้สึกดีใจเมื่อ.....

ฉันไม่ชอบบุคคลที่.....

2.5 Oral and Written Story Telling and Composition เป็นวิธีการที่ให้ผู้ถูกทดสอบเล่าเรื่องหรือเขียนเรียงความเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้ระบายความขัดแย้งในใจ ความกระวนกระวาย ความปรารถนาต่อสิ่งต่างๆ หรือความกลัว ตลอดเวลาให้ผู้ถูกทดสอบเขียนหรือเล่าเรื่อง ผู้ทดสอบจะสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ถูกทดสอบควบคู่กันไปด้วย

ข้อควรคำนึงในการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ

การใช้แบบทดสอบให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ใช้แบบทดสอบควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในแบบทดสอบนั้นๆ เคยได้รับการเรียนรู้หรือฝึกอบรมมาดีพอ
2. ไม่ควรใช้แบบทดสอบเพื่อเป็นเครื่องมือยืนยันความสามารถ หรือเก่งกล้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พึงระลึกว่า ต้องการได้ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบเพื่อช่วยเหลือบุคคลไม่ใช้การพิสูจน์
3. ใช้แบบทดสอบเมื่อกรณีที่เหมาะสม เช่น ไม่สามารถหาข้อมูลได้จากวิธีอื่นๆ และไม่ควรใช้พร่ำเพรื่อในทุกกรณี
4. ก่อนใช้แบบทดสอบควรแน่ใจเสียก่อนว่า บุคคลที่จะถูกทดสอบนั้นเหมาะสมกับแบบทดสอบนั้นๆ เช่น วัยของผู้ถูกทดสอบ
5. ไม่จำเป็นต้องนำผลที่แปลได้จากแบบทดสอบมารายงานให้ผู้ถูกทดสอบทราบโดยละเอียด เพราะบางอย่างควรทราบแต่ส่วนรวมเท่านั้น

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

ระเบียนสะสมเป็นเอกสารสำคัญอย่างหนึ่งของการแนะแนว สำหรับบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เก็บรวบรวมได้ โดยเริ่มบันทึกข้อมูลหรือรายละเอียดต่างๆ ของผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนกระทั่งจบการศึกษา ฉะนั้นระเบียนสะสมนี้ จะเป็นแหล่งของข้อมูลแหล่งแรกที่สุดที่ผู้สอนสามารถศึกษาเรื่องราวของผู้เรียนได้เมื่อต้องการศึกษา จะทำให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

8.1 ชนิดของระเบียนสะสม โดยทั่วไประเบียนสะสมแบ่งออกได้ดังนี้

1. แบบแผ่นเดียว โดยบรรจุข้อความต่างๆ ที่บันทึกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งบางแห่งอาจตัดแปลงเป็นแบบพับได้ ระเบียนสะสมแบบนี้เก็บรักษาได้สะดวก แต่สามารถเก็บข้อมูลได้น้อย ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีข้อมูลมากๆ เช่น ในระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา
2. แบบแฟ้มหรือแบบเป็นเล่ม มีลักษณะถาวรมากกว่าชนิดแรกแบบนี้จะเก็บข้อมูลได้มากกว่า และสามารถเพิ่มเติมได้ โดยนำข้อมูลมาแทรกลงในแฟ้มหรือเล่ม ทำให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้น แต่สิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดทำ
3. แบบเป็นช่องหรือแบบรวม หมายถึง การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดไว้ในช่องเดียวกัน โดยแยกข้อมูลแต่ละชนิดออกจากกันเป็นเรื่องๆ สะดวกต่อการบันทึกข้อมูลและในเรื่องของการเก็บรักษาเป็นความลับ เพราะสามารถนำออกมาเฉพาะเรื่องได้ ข้อเสียคือ อาจมีการสูญหายได้ง่าย ถ้าขาดความรอบคอบ

8.2 ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมไว้ในระเบียนสะสม

ควรเป็นข้อมูลทุกประเภทที่ได้ศึกษาจากตัวผู้เรียน และรวมถึงการกรอกหรือบันทึกข้อมูลพื้นฐานที่บรรจุอยู่ในระเบียนสะสม โดยสรุปข้อมูลที่ควรรวบรวมไว้ในระเบียนสะสม ควรประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประวัติส่วนตัวของผู้เรียน เช่น

ชื่อ สกุล	เพศ
วัน เดือน ปีเกิด	เชื้อชาติและสัญชาติ
สถานที่เกิด	ที่อยู่ของผู้เรียน
เหตุการณ์เมื่อตอนเกิด	ที่อยู่ของบิดามารดา

2. ประวัติครอบครัวและสภาพความเป็นอยู่ทางบ้าน

ชื่อ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	ที่อยู่ของผู้เรียนในปัจจุบัน
อาชีพของบิดามารดา	สถานที่เกิดของบิดามารดา
อาชีพของผู้ปกครอง	ภาษาที่ใช้พูดกันในบ้าน
สถานภาพการแต่งงานของบิดามารดา	สภาพทางเศรษฐกิจ
จำนวนพี่น้อง พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว	
3. ประวัติสุขภาพและรายงานสุขภาพ

ระเบียบสุขภาพที่ได้รับการบันทึกโดยแพทย์ หรือพยาบาล

บันทึกการฉีดวัคซีน ปฏิกิริยา

การเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ

การรักษาสุขภาพฟัน

ความบกพร่องทางด้านร่างกายอื่นๆ
4. ประวัติทางการศึกษา และรายงานพัฒนาการ

คะแนนผลการเรียนประจำภาค และคะแนนรายวิชา

รายงานพิเศษเกี่ยวกับรายวิชาที่มีปัญหา

รายงานเกี่ยวกับการประมาณค่าผลการเรียน

คะแนนทดสอบอื่น เช่น

 - เชาวน์ปัญญา
 - ความถนัด – ความสนใจ
 - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - บุคลิกภาพ

รายงานเกี่ยวกับการมาเรียน

อื่นๆ
5. เบ็ดเตล็ด

ความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม

ความสนใจและความพึงพอใจเกี่ยวกับอาชีพ

โครงการในอนาคต

พฤติกรรมต่างๆ ที่ควรส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือแก้ไข

อื่นๆ
6. ข้อมูลอื่นๆ ที่ได้จากการบริการต่างๆ ของสถาบัน

ผลจากการสัมภาษณ์ หรือให้คำปรึกษา

รายงานสังคมมิติ

อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

การสังเกตของครูแนะแนว หรือครูประจำชั้น

การประมาณค่าคุณลักษณะต่างๆ

รายงานการเยี่ยมบ้าน

อื่นๆ

8.3 การรวบรวมข้อมูลและบันทึกในระเบียบสละสม

แหล่งที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนนั้น ไม่จำเป็นจะต้องได้จากตัวผู้เรียนแต่เพียงฝ่ายเดียวในบางครั้ง การเก็บข้อมูลจากตัวผู้เรียนเอง อาจได้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผิดพลาด ฉะนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอในการที่จะนำมาศึกษา จะต้องรวบรวมจากหลายๆ แหล่ง ดังนี้

1. จากตัวผู้เรียนเอง เช่น จากการสัมภาษณ์ ให้ผู้เรียนเขียนอัตชีวประวัติ เขียนบันทึกประจำวัน การให้ตอบแบบสอบถามและจากการสังเกตของผู้สอน
2. จากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. จากเพื่อน เช่น การสัมภาษณ์ สังคมมิติ แบบสอบถาม
4. จากครู อาจเป็นครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การให้คำปรึกษา การใช้แบบทดสอบ
5. จากคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นต้น

8.4 ประโยชน์ของระเบียบสละสม

ระเบียบสละสมเป็นเอกสารที่ให้คุณค่าทางการแนะแนวมาก ดังที่ จำเนียร ช่วงโชติ (2527 : 212-213) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ช่วยครูและครูแนะแนว หรือผู้ให้คำปรึกษา ในด้านการแนะแนว หรือการให้คำปรึกษา ในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาต่างๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ
2. ช่วยครูและผู้แนะแนวในการช่วยผู้เรียนวางแผนการเลือกเรียน และการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หรือการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เจตคติและคุณลักษณะอื่นๆ
3. ช่วยผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิต
4. ช่วยบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ให้รู้จักและเข้าใจเด็กในความปกครองของตน โดยผ่านครูแนะแนว ในการสนับสนุนเรื่องการเรียน หรือการประกอบอาชีพ
5. ช่วยผู้สอน ในเรื่องการจัดกลุ่มการเรียนในชั้นเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ช่วยทางสถาบันการศึกษาใช้ในการวางแผนการติดตามผลงานด้านการแนะแนว ด้านการสอน ด้านการบริหาร

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยข้อมูล

การวินิจฉัยข้อมูล คือการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์หรือตีความหมายของข้อมูลที่รวบรวมได้หลายๆ วิธีการ มาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไปในแนวนั้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 367) โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีจิตวิทยา มาพิจารณาตัดสิน และสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลพร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหา อาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 34-36) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า กระบวนการวินิจฉัยปัญหาสามารถดำเนินเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ก. ขั้นกำหนดปัญหา จะต้องทราบแน่ชัดว่าปัญหาคืออะไร เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบและน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาควรตั้งเกณฑ์กำหนดปัญหาขึ้นตามความรู้และประสบการณ์ของตน เช่น อาจกำหนดปัญหาแยกประเภทตามลักษณะของผู้มีปัญหาประเภทต่างๆ เช่น ประเภทต้องพึ่งพิงผู้อื่นจนเอาตัวไม่รอด ประเภทขาดข้อสนเทศ เป็นต้น หรือกำหนดปัญหาตามระดับความทุกข์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมี 2 ระดับ

1. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความคิด ไม่สามารถคิดอย่างมีเหตุผล
2. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความรู้สึก เป็นผลจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วได้

รับความกดดันทางอารมณ์สูง

นอกจากนั้นอาจยึดหลักการตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาคืออะไร
2. ปัญหานั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้นบ้าง

ขึ้นในขณะนั้นบ้าง

3. ปัญหาเกิดขึ้นที่ใด มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากสถานที่นี้แล้วเกิดปัญหาในสถานที่อื่นอีกหรือไม่

4. ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

ข. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว ให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีตและปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น มีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใด

การวินิจฉัยนี้ วินิจฉัยโดยพิจารณาสมมติฐานเป็นหลัก เพราะการรวบรวมข้อมูลเป็นการรวบรวมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อกระทำการวินิจฉัยปัญหาแล้วขั้นต่อไปคือสรุปพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และควรเสนอแนะแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม วิธีเหล่านั้นมีดังนี้

1. การให้คำปรึกษา (Counseling) โดยใช้เทคนิคหรือทฤษฎีการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษาในรายที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้ หลังจากได้รับคำปรึกษาแล้ว

2. การใช้ระบบส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เป็นต้น

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหา หรือเกิดปัญหาแล้วแต่ป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นมาอีก

การส่งเสริม คือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น การร้องเพลง การพูดคุยสนุกสนาน การเล่นกีฬา เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษา จะมีสภาพการณ์เป็นอย่างไรในอนาคต นันทิกา แยมสรวล (2529 : 36) ได้เสนอแนะว่า การทำนายผลจะต้องกระทำโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง เป็นของตนเองซึ่งดำเนินไปตามลักษณะ

ประสบการณ์ที่เคยประสบมาและตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตนเอง

นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อเท็จจริงในชีวิตผู้ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่ทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ มักจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างพอเพียง ดังนั้น หากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอ กระบวนการในขั้นนี้อาจไม่ต้องมี ทั้งนี้ เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาด ก็มักจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนายและผู้ถูกทำนายได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2539 : 370)

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผล เป็นการกระทำหลังจากให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผล เพื่อประเมินว่า เมื่อทำการศึกษาและช่วยไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร และเพื่อสำรวจว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นกับเขามากหรือไม่ ถ้าพบว่าปัญหาใหม่เกิดขึ้น ก็จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันที่ ทั้งนี้ นอกจากนี่ยังเป็นการติดตามผล เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมายหรือแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการติดตามผล

การติดตามผลไม่มีระยะเวลาแน่นอน ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์และ โอกาสของผู้ทำการ ศึกษา กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 376) ได้แนะนำหลักในการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผลดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อนให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลานั้น
2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้นในระยะที่สองจึงติดตามทุกเดือน เมื่อดีขึ้นเรื่อยๆ ในระยะที่สาม ก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไปโดยไม่ต้องกำหนดให้สม่ำเสมอหรือตายตัวเช่น ครั้งแรกๆ

การติดตามผลมักติดตามในรายที่มีปัญหา และการติดตามผลไม่จำเป็นต้องทำในรายที่ทำการศึกษารายกรณีสิ้นสุดลงแล้ว แต่การติดตามผลจะทำได้ในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกระยะ โดยเฉพาะในแต่ละครั้งที่ไปพบผู้รับการศึกษาหรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริม เพื่อประเมินผลว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้องให้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ให้ผลดีแสดงว่าไม่ถูกต้อง จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป การติดตามผลทุกครั้งควรเขียนสรุปผลการติดตาม ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาในโอกาสต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาผู้ประสบปัญหาคนต่อไปด้วย

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะ อาจทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีหรือหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยทั่วไปพบว่ามักทำควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษารายกรณี และก่อนปิดการศึกษารายกรณีเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมดและให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่มาศึกษาบุคคลรายนี้ หรือผู้ที่สนใจต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2539 : 372) กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะที่ดีควรให้ไว้หลายทางอย่างน้อยควรเสนอไว้ 3 ทางดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี
3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจหรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียว

กันต่อไป

1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดหมายและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษาและผู้รับการศึกษา นั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)
2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเก็บรวบรวมรายละเอียดก็คือ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ และเข้าใจเด็กแต่ละคน และเพื่อนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการพิจารณาช่วยเหลือ หรือแนะแนวให้เด็กแต่ละคนสามารถแก้ปัญหา ปรับตัวให้ดีและเหมาะสมต่อไป โดยศึกษาภูมิหลังสิ่งแวดล้อม

ความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลและสาเหตุอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านต่างๆ และการปรับตัวของผู้รับการศึกษา (จำเนียร ช่างโชติ. 2518 : 195-196)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 579) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่า เป็นการจดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษา โดยหัวข้อของการจดบันทึกการศึกษาประวัติรายกรณี มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกันกับการศึกษารายกรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษา สาเหตุที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวไว้ในกระบวนการการศึกษารายกรณี

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 599) ให้ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณีว่า คือการประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาหรือป้องกัน ส่งเสริมบุคคลที่รับการศึกษานั้นๆ

พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. : 26) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการศึกษาที่จะต้องทำร่วมกันเป็นคณะ

จำเนียร ช่างโชติ (2517 : 196) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือการนำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการศึกษารายกรณีนั้น มาประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพิจารณาตีความหมายและสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน ตลอดจนพิจารณาช่วยเหลือแนะแนวเด็กเป็นระยะไป

ธีระวุฒิ ปทุมพรรัตน์ (2526 : 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือการประชุมพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยครูแนะแนว พยาบาล และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528 : 73) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณีหมายถึง การประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาและให้ข้อสรุปในเรื่องการวิเคราะห์ตีความ การป้องกัน การช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

จากเอกสารดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การประชุมปรึกษารายกรณี หมายถึงการประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นและร่วมแสดงความคิดเห็น ในการพิจารณาข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรม ตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่บุคคลที่ทำการศึกษา

2.2 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณีซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตัวเอง และแก้ไขปัญหของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะได้เห็นคุณค่าประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
3. ช่วยให้บุคคลได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความไม่แน่ใจหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กเกียจคร้าน ขอบโกหก ขอบขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 รูปแบบ ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2529

: 600-603)

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหาหรือกรณีนั้นๆ และผู้ใกล้ชิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว เป็นต้น
2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น
3. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น

2.3.3 การประชุมกลุ่มเล็กจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญได้แก่ครูแนะแนวและผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้นๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีดังกล่าว กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 603-604) กล่าวว่า รูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นในการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบ จะต้องมีการพิจารณาในการประชุมซึ่งอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้อาวุโสและจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลจากการศึกษา ตลอดจนชี้แจงเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การประชุมปรึกษารายกรณี แบบการประชุมกลุ่มเล็ก

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี

กระบวนการประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินการประชุม
3. ขั้นยุติการประชุม

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ในขั้นเตรียมการ มีการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญไปยังประธานและสมาชิก โดยระบุ วัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 การเตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะ กับสมาชิก รวมทั้งแสง เสียงที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 การเตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม

ในขั้นดำเนินการประชุม มีการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณี พร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในที่ประชุม

ประชุม
2.2 ผู้ทำการศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติ ตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จัดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษา

3. ขั้นตอนการประชุม

การยุติการประชุมปรึกษารายกรณี กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้ว ประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการประชุม

3.1 ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี ผู้ร่วมประชุมมีข้อควรระวัง ดังนี้

3.1.1 จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง โดยปราศจากอคติ

3.1.2 ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐาน ที่แสดงได้จริงมา
กล่าวในการประชุม

3.1.3 ข้อเสนอแนะในที่ประชุมสามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อให้ผู้
ศึกษาสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม

3.1.4 สมาชิกจะต้องรักษาความลับของข้อมูลที่อภิปรายในการ
ประชุมทุกครั้ง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษารายกรณี โดยมีวิธี
การประชุมปรึกษารายกรณีควบคู่ด้วย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือผู้ถูกศึกษารายกรณีได้ถูกต้อง
และเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537 : 123) ได้ศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนและวิธี
การดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดุลอดจนการป้องกันพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนในเด็กชั้นประถมศึกษา
โดยศึกษารายกรณีจำนวน 5 คน จากการศึกษาพบว่ามีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน มีสาเหตุจาก
ลักษณะส่วนตัวของเด็กที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูไม่
เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยกและคบเพื่อน นอกจากนั้นผลของการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำ
ให้เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

อังสนา เปตะนันท์ (2536 : 116) ได้ศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมสุดดมสารระเหยและวิธี
การดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดุลอดจนการป้องกันพฤติกรรมสุดดมสารระเหยในเด็กชั้นประถมศึกษา
โดยศึกษาเป็นรายกรณีจำนวน 3 คน จากการศึกษาพบว่ามีพฤติกรรมสุดดมสารระเหยของนักเรียนมี
สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
ไม่เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยกและแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด นอกจากนั้นผล
ของการศึกษา พบว่าการศึกษารายกรณีทำให้เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สามารถพัฒนาตนเองหรือ
ปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและเลิกสุดดมสารระเหยแล้ว 2 ราย

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 193-194) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียน 4 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีชาวปณิณอยู่ในระดับกลางพร้อมทั้งวิธีการในการให้คำปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือจากการศึกษารายกรณีพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเนื่องมาจาก ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยในการเรียนไม่ถูกต้อง ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาดำ นอกจากนั้นสาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว เช่น การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำและสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย

ธวัชวรรณ พิมพ์งาม (2538 : 137-143) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาในการปรับตัว ของนักเรียนโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2537 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของเด็ก คือ เด็กเกิดความไม่สบายใจและมีความเครียดเนื่องมาจากการไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ อีกสาเหตุหนึ่งคือ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

ดวงกมล วงษ์ศรีหัส (2541 : 206) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนชุมชนวัดบางชัน อำเภอลองหลวง จังหวัดประทุมธานี ผลของการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม การเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาสุขภาพที่ย่ำแย่ไม่ดี การศึกษารายกรณีทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมปรับตัวในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว รักและภูมิใจในครอบครัว สามารถที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกในครอบครัวและสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียน

ประทุม อาชวบำรุง (2522 : 315-316) ได้กล่าวถึงรายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า ปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุดคือมีหนังสือไม่เพียงพอทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะตำราเรียนวิชาต่างๆ ที่เป็นภาษาไทยมีน้อยมาก ทำให้ทั้งอาจารย์และนิสิตต้องเสียเวลาไปจัดหาและจดจำมากมาย นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตมีปัญหาการเรียนคือ

1. ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ทันเวลา ทำให้การเรียนของนิสิตไม่ดีเท่าที่ควร

2. มีปัญหาส่วนตัวทางด้านครอบครัวและการเงิน

3. ไม่รู้วิธีศึกษาค้นคว้าและการทำงานด้วยตนเอง

4. ให้ความสนใจในการเรียนไม่เท่ากันทุกวิชา

5. ไม่เข้าใจเรื่องการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะนิสิตใหม่ต้องถูก

บังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม

6. มีปัญหาเกี่ยวกับสติปัญญา

7. มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนที่ไม่ตรงกับความสามารถของตน

8. มีความเลื่อมใสในตัวอาจารย์ต่างกัน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 47-49) กล่าวว่าปัญหาการเรียนของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยที่กำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศไทย ได้รับความสนใจน้อย เมื่อเทียบกับปัญหาอื่นๆ เพราะเชื่อว่าปัญหาการเรียนเป็นปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเพียงใดนั้น เป็นเรื่องของผู้เรียนเพียงประการเดียว ผู้สอนไม่เกี่ยวข้อง แม้ผู้สอนจะบรรยายไม่ดี สอนไม่รู้เรื่อง ไม่เตรียมการสอน หรือไม่มีเอกสารประกอบ ผู้เรียนมีหน้าที่ต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ความเข้าใจดังกล่าวมีส่วนถูกอยู่บ้างที่ความรับผิดชอบในการเรียนเป็นหน้าที่ของผู้เรียน แต่ขณะเดียวกันผู้สอนก็ต้องมีความรับผิดชอบอยู่มากเช่นกัน เพราะผู้สอนเป็นคนกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ในการเรียนรู้

บัวทอง สว่างโสภากุล (2525 : 10) กล่าวว่า ปัญหาของนักศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายได้แก่

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เช่น อยากทราบวิธีเรียนที่ดีขึ้นกว่าเดิม การไม่เข้าใจบทเรียน วิธีการแสดงออกในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม เป็นต้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างและสุขภาพ เช่น น้ำหนักมากเกินไป รูปร่าง ท่าทาง การพูดจา เป็นต้น
3. ปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เช่น การคบเพื่อนใหม่ วิธีการแสดงออกให้เพื่อนชอบ เป็นต้น

4. ปัญหาสภาพอารมณ์และจิตใจ เช่น การกระทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียใจภายหลัง การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ความรู้สึกสะเทือนใจง่าย ความรู้สึกละอายต่อการทำผิด เป็นต้น

ประยุทธ์ วัชรประดิษฐ์ (2526 : 29) ได้สรุปปัญหาการเรียนของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปว่า ปัญหาการเรียนของนักศึกษาอาจเกิดจากการที่นักศึกษาไม่สนใจเรียน หรือเลือกเรียนวิชาไม่ตรงกับความสามารถ ความสนใจ ไม่ชอบครู ไม่ชอบสถาบัน ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน เป็นต้น

จิ๋ววรรณ สุขพันธ์โพธาราม (2527 : 139-143) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนของวัยรุ่นว่าเกิดจากความคาดหวังที่จะสำเร็จการศึกษา ผู้ที่มีผลการเรียนต่ำย่อมขาดความสุข ขาดความเชื่อถือและความภูมิใจในตนเอง ปัญหาด้านการเรียนที่พบคือ ไม่เข้าใจบทเรียน วางแผนเลือกวิชาเรียนไม่เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของตน

สุชา จันทน์อม (2527 : 86-88) ได้สรุปปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยยึดถือว่า การเรียนเป็นงานและหน้าที่ของนักเรียนทุกคน ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียน เช่น เด็กเรียนซ้ำชั้น เด็กสอบตก ปัญหาความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

สมชาย ธีรธนกุล (2530 : 86-88) ได้กล่าวถึงลักษณะของปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นเกี่ยวกับการเรียนพอสรุปได้ดังนี้คือ ปัญหาด้านวิชาการเป็นปัญหาที่วัยรุ่นจะพบกันมาก เพราะสาเหตุว่ายิ่งเรียนในชั้นที่สูงขึ้น ความยากของวิชาต่างๆ ย่อมเพิ่มมากขึ้นไปด้วย วัยรุ่นที่มีสติปัญญาดำจะประสบปัญหาด้านวิชาการมากกว่าวัยรุ่นที่มีสติปัญญาสูงกว่า ปัญหาด้านวิชาการนี้มีมากมายหลายประการ เช่น ปัญหาในการพูดหน้าชั้น ปัญหาในการเรียนวิชาไม่เข้าใจ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 15-23) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาในระหว่างการศึกษาว่ามีหลายประการ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า รู้จักหาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สำรองปฏิบัติจริงจากการอ่าน การเรียนในระดับนี้จึงยากกว่าระดับมัธยมศึกษา

และนักศึกษาระดับนี้มีความใกล้ชิดกับอาจารย์น้อย จึงต้องรู้จักกันว่า ไม่มีอาจารย์คอยควบคุมดูแลหรือบังคับให้เข้าชั้นเรียน จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาหลายคนไม่รู้จักรับกับใจตนเอง ถึงเวลาเรียนก็สนทนากันบ้าง จดคำบรรยายไม่ทันบ้าง ผลการเรียนรู้แรกนักศึกษาจึงมักสับสนเป็นส่วนมาก เมื่อได้คะแนนไม่ดีก็เกิดความท้อถอย ไม่มีกำลังใจในการค้นคว้าหาความรู้ต่อไป

สตรีง (พวงสร้อย วรกุล, 2522 : 14 ; อ้างอิงจาก Strang, 1985 : 248) กล่าวถึงปัญหาด้านวิชาการว่า วัยรุ่นแสดงความกลัวในเรื่องการทดสอบ การพูดหน้าชั้น การประสบความสำเร็จในการเรียน วัยรุ่นมีความกังวลในเรื่องการสอบที่ได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาด้านการขาดความสนใจบางวิชา ต้องเรียนวิชาที่ตนไม่ชอบ ห้องเรียนไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียน การสอนไม่ดี มีเสรีภาพน้อยเกินไปในห้อง สภาพในห้องวุ่นวาย เวลาที่ใช้ในการอภิปรายในห้องเรียนไม่พอเพียง และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องปัญหาทางการเรียน

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สุรงค์ โค้วตระกูล (2504 : 90-93) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนที่นิสิตประสบมากคือ รู้สึกว่าวิธีการเรียนของตนบกพร่องจึงเรียนไม่ทันเพื่อน ฟังคำบรรยายไม่ค่อยเข้าใจทำให้เบื่อวิชานั้นๆ อาจารย์มีความสนิทสนมช่วยเหลือนิสิตน้อยเกินไป และไม่กล้าปรึกษาอาจารย์

สมศักดิ์ ประจักษ์ (2506 : 61-62) ได้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 720 คน โดยใช้แบบสำรวจ 8 หมวด คือ หมวดครอบครัว สุขภาพ บุคลิกภาพ เพศ ศาสนาและศีลธรรม การเรียน การเงิน และอนาคต ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุดคือ ปัญหาการเรียนและปัญหาอนาคต โดยปัญหาการเรียนได้แก่อาจารย์สอนเร็วเกินไป นักศึกษามีความวิตกกังวลในเรื่องการพูดหน้าชั้น และต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการเรียน

มัลลิกา จิตรสุข (2508 : 65-67) ได้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูอุดรธานี จำนวน 262 คน เป็นนักศึกษาชาย 154 คน และเป็นนักศึกษาหญิง 108 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจปัญหาของมูนนี่ (Mooney Problem Check List , College Form) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการเรียน เช่น มีความรู้พื้นฐานต่ำในบางวิชา ลืมบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ขาดสมาธิในการเรียน และไม่ทราบวิธีการเรียน

คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2515 : 90) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และการร่วมกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 510 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

พิมพ์ สมพงษ์ และคนอื่นๆ (2523 : 33) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ ปีการศึกษา 2523 พบว่า นักศึกษามีปัญหาการปรับตัวทางการเรียนมากกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีมากกว่าปีอื่นๆ อีกทั้งยังมีผลต่อคะแนนการเรียนของปีอื่น ๆ อีกด้วย

พูลทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 47) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรการณ์ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง คือ การปรับตัวทางเพื่อน เพศ วิธีเรียน อายุ ระยะเวลาที่จบการเรียนครั้งสุดท้าย ก่อนเข้าเรียนและสถานภาพสมรสตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าการปรับตัวของนักศึกษา กับเพื่อนมีผลสูงสุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523 : 46-47) ได้สำรวจปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 538 คน ผลการสำรวจมีดังนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ปัญหาการเรียน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการใช้เวลาว่าง ปัญหาสังคม ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการเงิน และปัญหาครอบครัว

ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล (2532 : 41-51) ได้สำรวจความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2532 พบว่า นิสิตต้องการให้มีภาคปฏิบัติไว้ในหลักสูตรควบคู่ไปกับภาคทฤษฎีอีกทั้งเน้นให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนต้องการมีประสบการณ์ตรงและมีโอกาสแสดงความคิดเห็น การวัดผลควรเน้นด้านการนำไปใช้มากกว่าด้านความจำและทฤษฎีซึ่งการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ยังขาดสิ่งเหล่านี้อีกมาก ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การขาดแคลนตำราภาษาไทย อันทำให้เกิดผลเสียเนื่องจากกว่าจะเข้าถึงเนื้อหาวิชาผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาอังกฤษก่อนเพราะตำราส่วนมากเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้น น่าจะมีการผลิตตำราภาษาไทยให้มากขึ้น เพื่อผู้เรียนจะได้ตักตวงความรู้ให้ได้มากที่สุดในเวลาอันจำกัด

บุญธรรม กิจปริดาปรีสุทธิ์ (2524 : 9-24) ทำการศึกษาสถานภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนกระบวนการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในหลักสูตรวิทยาศาสตรและการแพทย์ ระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเห็นว่ากระบวนการวิชาที่จัดสอนตรงกับความต้องการในระดับปานกลาง ปัญหาในการเรียนการสอนคือ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ รองลงไปคือวิธีสอนไม่น่าสนใจ น่าเบื่อหน่าย ขาดตำราเรียนอ่านประกอบ เนื้อหาที่สอนยากและสับสน ไม่มีเวลาอ่านค้นคว้าเพิ่มเติม อาจารย์ให้งานทำมากเกินไป ตำราเป็นภาษาอังกฤษอ่านยาก ส่วนในด้านความต้องการ นักศึกษาต้องการไปศึกษานอกสถานที่ การสอนบรรยายควรมีสื่อทัศนูปกรณ์ประกอบและใช้วิธีแบ่งกลุ่มย่อยอภิปรายหรือสัมมนาและเห็นด้วยว่าวิชานี้มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพมาก

พิมมาศ ดันต์เจริญรัตน์ (2532 : 97-101) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตตาก ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด และนักศึกษาที่มีปัญหามากที่สุดคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

คาร์ (Carr. 1956 : 93-97) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยฟลอริดา โดยแยกเป็นกลุ่มที่เรียนดีกับกลุ่มที่เรียนอ่อน ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มที่เรียนดีจะมีปัญหาหนักในด้านต่างๆ ไป แต่กลุ่มที่เรียนอ่อนมีปัญหาด้านวิชาการ

2. นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาทางด้านสังคมและบุคลิกภาพมากกว่าทางด้านศาสนา ปรัชญา และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

โคแกน (Cogan. 1957 : 135-139) พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนิสิตจะทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นิสิตจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นถึงขีดสุดได้เพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต จะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต นิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มองเห็นการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

โรเจอร์ส (Rogers. 1960 : 3161-A) ได้วิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยครู ผลการศึกษาพบว่านิสิตมีปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน
2. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับอาจารย์
3. ปัญหาทางการเงิน
4. ปัญหาการบริหารของวิทยาลัย
5. ปัญหาทางอารมณ์
6. ปัญหาอื่นๆ

ลินด์เกรน (Lindgren. 1969 : 49-51) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาที่วิทยาลัยซานฟรานซิสโก พบว่า สาเหตุแรกมาจากการไม่ได้ศึกษาอย่างจริงจัง ไม่มีความสนใจ และมีปัญหาด้านส่วนตัวอื่นๆ แต่ไม่บ่งบอกถึงปัญหาทางเนื้อหาหรือทางสติปัญญา ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ปัญหาในการเรียนนั้นอยู่ที่ความสนใจและตั้งใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้สอนควรมีเทคนิคหลายๆแบบ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจยิ่งขึ้นหรือมีมาตรการให้ผู้เรียนตั้งใจมากขึ้นด้วยการปรับตัวและการใช้เวลาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัญหาทางด้านการเรียนการสอนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 นั้น มักจะปรากฏว่ามีปัญหาการปรับตัวและทักษะวิธีการในการเรียน ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ด้วย การขาดแคลนตำรา อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ต่างๆ ก็เป็นปัญหาในการเรียนอีกเช่นกัน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในปัญหาการเรียนคือ ผู้เรียนแต่ละคนจะมีปัญหาเฉพาะตนแตกต่างกันไป เช่น บางคนมีปัญหาส่วนตัว บางคนมีปัญหาทางการเงิน บางคนมีปัญหาทางบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ผู้สอนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษด้วย

แบคลัน (Backlund. 1973 : 139) ได้ศึกษาความต้องการของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ร้อยละ 55 ของนักศึกษาพยาบาล ยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเรียน ในการวางแผนการศึกษา ส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาเท่าที่ควร

เนนยด (Nenyod. 1975 : 5090-5092-A) ได้วิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาต่างประเทศที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในมลรัฐเท็กซัส กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วยนักศึกษาต่างประเทศที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 400 คน โดยสุ่มเลือกนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยขนาดเล็ก 75 คน ขนาดกลาง 107 คน และขนาดใหญ่ 215 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของนักศึกษาต่างชาติในวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การเรียน การเงิน ที่พัก

อาศัย อาหาร สังคม และปัญหาที่เกี่ยวกับตัวเอง ในจำนวนปัญหาเหล่านี้ ปัญหาการเรียนและปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อกับบุคคลอื่นเป็นอันดับแรก

บราทเชอร์ (Bratcher. 1976 : 4855-A) ได้จัดบริการให้คำปรึกษาเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาและจากการให้บริการปรึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านต่าง ๆ เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ปัญหาด้านอาชีพ และปัญหาด้านสังคม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะประสบปัญหาทางการเรียนในหลายด้าน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาไม่มีความสุขกับชีวิตการเรียน ทั้งยังอาจส่งผลให้ประสบความล้มเหลวทางด้านการเรียนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 18 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 6 คน จากประชากร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจวิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์
2. อายุใกล้เคียงกันคือ อายุระหว่าง 18-22 ปี
3. สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
4. มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 20,000 - 50,000 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้ 1.แบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามปัญหาทางการเรียนของ เสาวรัตน์ จุลรัตน์ (2535 : 57-58) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 2.แบบสอบถามและแบบทดสอบต่างๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษารายกรณีเพื่อวิเคราะห์และวินิจฉัย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความที่กล่าวถึงปัญหาทางการเรียนต่อไปนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบ แล้วพิจารณาว่าข้อใดเป็นปัญหาแก่นักศึกษามากน้อยเพียงใด คือ จริงที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด แล้วขีดเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0) เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง					
(00) ไม่มีสมาธิในการเรียน					
(000) รู้สึกง่วงนอนขณะเรียนหนังสือ					
(0000) ไม่กล้าถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ					
(00000) ลืมบทเรียนที่เรียนมาแล้วง่าย					
(000000) เรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	หมายถึง	มีปัญหา	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	หมายถึง	มีปัญหาพอสมควร	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	หมายถึง	มีปัญหาเล็กน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่ค่อยมีปัญหา	ให้	1	คะแนน

วิธีการศึกษารายกรณี

มีวิธีการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา ในการวิจัยครั้งนี้ปัญหาคือปัญหาทางการเรียน ของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ เพื่อศึกษาว่าการที่นักศึกษามีปัญหาทางการเรียนเกิดจากสาเหตุใดบ้าง ตลอดจนหาแนวทางในการช่วยเหลือ และส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถปรับปรุง แก้ไขปัญหาทางการเรียนของตนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แล้วตั้งสมมติฐานว่าปัญหาทางการเรียนเกิดจาก

1.1 ตัวนักศึกษา

1.2 สิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 1.2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สัมพันธภาพของสมาชิกในบ้าน
- 1.2.2 สิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัย ได้แก่ อาจารย์ , เพื่อนนักศึกษา

2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 8 เทคนิค ดังนี้

2.1.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณา วิจัยและเข้าใจพฤติกรรมเพื่อการช่วยเหลือต่อไป โดยการสังเกตนักศึกษาในสถานการณ์ต่างๆ เช่น สถานการณ์ในชั้นเรียน การทำกิจกรรมต่างๆ ในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยหลังจากการสังเกตสามารถบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตและสรุปพฤติกรรมที่แสดงออก

2.1.2 การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลจากนักศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้

1. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. อาจารย์ที่ปรึกษา
3. เพื่อนสนิทในชั้นเรียน และเพื่อนภายในมหาวิทยาลัย
4. ผู้ปกครองเมื่อไปเยี่ยมบ้าน

2.1.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้านและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านของนักศึกษา และยังเป็นการร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาโดย การปฏิบัติ ดังนี้

2.1.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน

2.1.3.2 นัดหมายวันเวลาที่จะเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครองของผู้รับการศึกษา

2.1.3.3 ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครองและ บุคคลภายในบ้าน เช่น บิดา มารดา เพื่อหาข้อมูลในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อมหาวิทยาลัย และทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อผู้รับการศึกษา ความเป็นอยู่ตลอดจนค่านิยมของผู้ปกครองในด้านต่างๆ

2.1.3.4 บันทึกการเยี่ยมบ้าน ในการเยี่ยมบ้านผู้วิจัยใช้เวลาไปเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

2.1.4 การเขียนอัตตชีวประวัติ ให้นักศึกษาเขียนหลังจากผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับนักศึกษาแล้ว จึงให้เริ่มการเขียนอัตตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่าให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่จำความได้จนถึงปัจจุบัน และให้บอกความคาดหวังในอนาคต ทักษะที่มีต่อครอบครัว มหาวิทยาลัย และการศึกษา

เมื่อทราบข้อมูลการเขียนอัตตชีวประวัติแล้วจึงนำการเขียนอัตตชีวประวัติมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของโฟรลิช (Froehlich) (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2529: 148 ; อ้างอิงจาก Froehlich. . 1959) โดยพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission)
2. ความยาวของอัตตชีวประวัติ (Length)
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level or Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)

8. ลักษณะของการเขียน (Appearance)

9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variations)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเขียนอัตชีวประวัติเพื่อหาข้อมูลส่วนตัวบางเรื่อง เช่น ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมในเรื่อง ครอบครัว มหาวิทยาลัย เพื่อน บุคคลรอบข้าง สังคมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.1.5 บันทึกประจำวัน คือการให้ผู้รับการศึกษายืนยันบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงให้ผู้รับการศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2529 : 176)

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึก ของนักศึกษาที่ผู้วิจัยทำการศึกษามาวิเคราะห์ ตีความหมาย เพื่อหาข้อมูลในการดำเนินเรื่องราวในชีวิตประจำวันตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงก่อนเข้านอน ความคิดเห็นต่างๆ ที่นักศึกษามีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2.1.6 แบบสอบถามและแบบสำรวจ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหา และให้การช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างต่อไป ได้แก่

- 2.1.6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
- 2.1.6.2 แบบสอบถาม "ตัวฉัน"
- 2.1.6.3 แบบสอบถามบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
- 2.1.6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม
- 2.1.6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

2.1.7 การใช้แบบทดสอบเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวินิจฉัยปัญหา และเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบที่ใช้มีดังนี้

- 2.1.7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา ได้แก่
 1. Standard Progressive Matrices (SPM)
 2. Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)
- 2.1.7.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ได้แก่
 1. Bender Gestalt Test
 2. Draw A Person Test
 3. The Kinetic-House-Tree-Person (K.H.T.P.)
 4. Sentence Completion Test (S.C.T)
 5. 16 PF

2.1.8 ระเบียบสะสม (Cumulative Record) ใช้ระเบียบสะสมเพื่อหาข้อมูลของผู้รับการศึกษ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเรียบเรียงไว้แล้ว ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาจัดกระทำ และนำมารวมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยสาเหตุที่มาของปัญหาทางการเรียน

2.2 การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และจัดเก็บแยกเป็นรายบุคคลเพื่อปรับข้อมูลที่ได้ให้เหมาะสมกับกระบวนการแปลความหมาย โดยการแยกข้อมูลออกเป็นด้านต่างๆ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล

3. การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลายๆ วิธีมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาทางการเรียนที่ได้ โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยา มาพิจารณาดัดสิน กำหนดปัญหา

4. การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพิณิจ ด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อการรักษาในรายที่มีปัญหาซับซ้อน หรือรุนแรง

5. การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อบอกให้ทราบว่าจะสามารถช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนได้มากน้อยเพียงใด

6. การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้กระทำหลังจากการช่วยเหลือแล้ว และศึกษาเพิ่มเติมภายหลังการดำเนินการช่วยเหลือนักศึกษาไปแล้วว่าได้ผลอย่างไร การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขจนสามารถแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

7.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาในแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าทำอะไรไปแล้วบ้างและให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการวางแผนในการทำอะไรในการศึกษาครั้งต่อไป

7.2 สรุปก่อนที่จะปิดการศึกษา โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่ศึกษา นักศึกษาทั้ง 6 คนต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่ม คือ

7.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี

7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไป ที่สนใจศึกษาปัญหาทางการเรียน

ในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

ในการศึกษารายกรณีต้องมีการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อปรึกษาร่วมกัน หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยมีจุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริงจากบุคคลหลายๆ ฝ่ายในที่ประชุมและเพื่อลดความไม่แน่ใจ หรือการมองนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแง่ร้าย ทำให้ได้รับข้อเสนอในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจากบุคคลหลายๆ ฝ่ายในที่ประชุม โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการประชุมปรึกษารายกรณี สำหรับนักศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 6 ราย รายละ 1 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาทางการเรียนของผู้รับการศึกษา ก่อนและหลังการศึกษารายกรณี ดังนั้นการรายงานการวิจัย จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคลและโดยภาพรวมทั้ง 6 คน ตั้งแต่ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่างๆ โดยย่อ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การป้องกัน การส่งเสริม การติดตามผล ตลอดจนการสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิค 8 เทคนิค ในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปและวิเคราะห์ โดยภาพรวมดังนี้
กรณีศึกษา รายที่ 1 นางสาว ก. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นางสาว ก. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 22 ปี รูปร่างเล็ก ผิวสองสี นัยน์ตาสีดำ ไร้ผมยาวระดับบ่า ใบหน้ารูปไข่ แต่งกายสะอาดถูกระเบียบ พูดจาสุภาพเรียบร้อย บุคลิกท่าทางแจ่มใสและเป็นกันเอง จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 1 ครั้งและนอกห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงพักและการพูดภาษาอังกฤษ นางสาว ก. เป็นคนกล้าแสดงออก พยายามมีส่วนร่วมในการตอบคำถามในชั้นเรียนแม้ว่าบางครั้งจะตอบผิด ชอบนั่งรวมกลุ่มกับเพื่อนที่สนิทและมีการพูดคุยกันเป็นระยะ ไม่ค่อยพูดกับเพื่อนนอกกลุ่ม มีอาการเหม่อลอยเป็นบางครั้ง เมื่ออยู่นอกห้องเรียนนางสาว ก. ก็จะไปไหนมาไหนกับเพื่อนร่วมกลุ่ม กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ทำหลังเลิกเรียนก็จะมานั่งพูดคุยพักผ่อนกับเพื่อนบริเวณริมสระน้ำ โดยนางสาว ก. จะมีเพื่อนที่สนิทประมาณ 3-4 คน บางครั้งก็จะชวนกันไปทานข้าว แล้วจึงแยกย้ายกันกลับบ้าน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นางสาว ก. จำนวน 4 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ทราบว่า ปัจจุบันนางสาว ก. อาศัยอยู่กับมารดา มีพี่สาว 1 คน และน้องชายหนึ่งคน บิดาเสียชีวิตไปตั้งแต่นางสาว ก. เรียนอยู่ชั้นมัธยม มีบ้านเป็นของตนเอง มารดาของนางสาว ก. มีอาชีพค้าขายโดยเปิดเป็นร้านขายอาหารตามสั่งบริเวณชั้นล่างของบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างดี แต่บางครั้งก็ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกันมากนัก เนื่องจากมารดาต้องรับผิดชอบครอบครัวเพียงลำพังภาระงานจึงหนัก พี่สาว และน้องชายของนางสาว ก. จึงต้องช่วยกันแบ่งเบาภาระของครอบครัว โดยหางานพิเศษทำเพื่อเป็นรายได้เสริมส่วนนางสาว ก. มีหน้าที่หลักในการช่วยมารดาขายอาหาร และทำความสะอาดบ้าน ทุกวันหลังเลิกเรียน นางสาว ก. จึงไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนๆเท่าไรนัก นางสาว ก. มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างพี่น้อง แต่บางครั้งนางสาว ก. ก็ปรารถนาให้มารดามีเวลาให้กับตนเองมากขึ้น เข้าใจและเอาใจใส่ตนเองมากขึ้น เพราะนางสาว ก. กำลังมีปัญหาในด้านการเรียน ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัย พบว่านางสาว ก. ภูมิใจที่มีโอกาสได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม ในขณะเดียวกันนางสาว ก. ก็มีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตทางการเรียนของตนว่าจะสำเร็จการศึกษาเมื่อไหร่ เพราะระบบการเรียนการสอนในหลักสูตรนานาชาติค่อนข้างยาก และต้องการให้อาจารย์เอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในด้านการเรียนและการปรับตัวให้มากขึ้น

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้านได้แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ก. เป็นคนสุภาพเรียบร้อย เคารพเชื่อฟังมารดาเสมอ ขยันขันแข็งในการช่วยทำงานที่บ้านเป็นอย่างดี แต่เวลาอยู่ที่บ้านจะเป็นคนพูดน้อยไม่เหมือนเวลาอยู่กับเพื่อนๆ บางครั้งก็ดูเคร่งเครียด พอสอบถามดูก็พบว่ากำลังมีปัญหาในด้านการเรียน มารดาก็มีความเป็นห่วงนางสาว ก. อยู่ไม่น้อย แต่ไม่ทราบว่าช่วยได้อย่างไรเพราะตน

เองจบการศึกษาระดับมัธยม นอกจากนี้มารดาก็มีความเป็นห่วงนางสาว ก. ที่มีเวลาเรียนที่บ้านค่อนข้างน้อย เพราะต้องช่วยมารดาขายอาหารและทำความสะอาดบ้าน แต่ก็มีความจำเป็นที่ต้องให้นางสาว ก. ช่วยงานที่บ้านเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย จึงมีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางในการช่วยเหลือนางสาว ก. และนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนให้มากขึ้น

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ก. เป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี สุภาพ เรียบร้อย มีความตั้งใจในการเรียน แต่ไม่ค่อยถนัดในวิชาคำนวณและมีพื้นฐานภาษาอังกฤษค่อนข้างอ่อน จึงทำให้มีผลการเรียนตกต่ำและขาดเรียนเป็นบางครั้งเนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพ

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ภาควิชาการตลาด แสดงความคิดเห็นว่านางสาว ก. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง เวลาอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ แต่ค่อนข้างเครียด พุดน้อยเวลาอยู่ที่บ้าน เป็นคนตั้งใจเรียนและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ มีเวลาให้กับเพื่อนๆ ค่อนข้างน้อยเพราะต้องรีบกลับไปช่วยงานที่บ้านทันทีหลังเลิกเรียน มีปัญหาด้านสุขภาพเพราะมีอาการปวดศีรษะอยู่เป็นประจำ

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 22 มิถุนายน 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น โดยชั้นล่างตกแต่งเป็นร้านขายอาหารตามสั่ง มีการจัดแบ่งเนื้อที่ใช้สอยอย่างเป็นระเบียบ โดยแบ่งเป็นห้องครัว และโต๊ะสำหรับลูกค้านั่งรับประทานอาหาร บริเวณผนังห้องประดับด้วยภาพทิวทัศน์สวยงาม ส่วนชั้น 2 และชั้น 3 ใช้สำหรับเป็นที่พักอาศัย นางสาว ก. มีห้องส่วนตัวอยู่ที่ชั้น 3 สภาพแวดล้อมบริเวณรอบๆ บ้านก็เป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้นส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทห้างร้าน เพราะเป็นย่านชุมชนและติดกับถนนใหญ่จึงค่อนข้างอึกทึก

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า มารดาและนางสาว ก. แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนางสาว ก. อยู่ร่วมสนทนาในตอนแรกจากนั้นจึงขอตัวไปดูแลลูกค้าภายในร้าน ผู้วิจัยจึงสนทนากับมารดาต่อไป พบว่า มารดาของนางสาว ก. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีระบบการเรียนการสอนที่ดี ถ้าสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ก็จะได้งานที่ดี มีรายได้สูง และมารดาของนางสาว ก. ยังได้แสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของบุตร มีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางในการป้องกันและช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างทั่วถึง

4. อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติทราบว่า นางสาว ก. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยมารดา พี่สาว น้องชายและนางสาว ก. ส่วนบิดาเสียชีวิตแล้ว รวมสมาชิกในครอบครัวมี 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นางสาว ก. อาศัยอยู่กับคุณปู่ คุณย่า ที่ต่างจังหวัด จนกระทั่งจบชั้นประถม นางสาว ก. มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมาก เพราะได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากคุณปู่ คุณย่าเป็นอย่างดี

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นางสาว ก. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก แต่ไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนเท่าไรนักเพราะต้องช่วยมารดาทำงานที่บ้าน นางสาว ก. จะสนุกสนาน ร่าเริง เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่ที่บ้าน ปัจจุบันนางสาว ก. มีปัญหาในด้านการเรียน มีผลการเรียนตกต่ำ และมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพของตนเนื่องจากมีอาการปวดศีรษะอยู่เป็นประจำ

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นางสาว ก. ประารถที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจและเลี้ยงดูมารดาให้สุขสบาย

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติของนางสาว ก. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากนางสาว ก. มีผลการเรียนตกต่ำที่ต้องการคำแนะนำ การดูแล และการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสุขภาพได้แก่อาการปวดศีรษะที่ควรได้รับการดูแลรักษาเป็นพิเศษอีกด้วย

5. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2545 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนางสาว ก. จะคล้ายคลึงกันทุกวัน คือ ก่อนไปมหาวิทยาลัยจะช่วยมารดาเตรียมอาหารสำหรับขาย หลังจากเรียนเสร็จก็จะกลับมาช่วยมารดาเก็บร้านทำความสะอาด นอกจากนี้ยังทราบว่านางสาว ก. มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนอยู่มาก มีปัญหาในการทำคะแนนสอบเข้าใจบทเรียน ทำคะแนนในการทดสอบย่อยได้น้อย และไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆเนื่องจากอ่อนเพลียและปวดศีรษะ โดยจะเข้านอนเวลาประมาณ 22.00 น. ส่วนอุปนิสัยของนางสาว ก. พบว่าเป็นคนรักครอบครัว รักมารดาและพี่น้อง มีความรับผิดชอบสูง แต่ไม่ค่อยมีความถนัดด้านการเรียนและมีปัญหาด้านสุขภาพ

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

ด้านครอบครัว นางสาว ก.อาศัยอยู่กับมารดา พี่สาวและน้องชาย 1 คน ส่วนบิดาได้เสียชีวิตไปแล้ว มารดาของนางสาว ก. มีอาชีพค้าขายโดยขายอาหารตามสั่งอยู่ที่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 20,000 บาท นางสาว ก. ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดา วันละ 120 บาท

ด้านสุขภาพ นางสาว ก.มีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง ตอนเป็นเด็กนางสาว ก. เคยป่วยเป็นโรคมะเร็งผิวหนัง ส่วนปัจจุบันมักมีอาการปวดศีรษะอยู่เป็นประจำ

ด้านสังคม นางสาว ก. มีเพื่อนสนิทที่มหาวิทยาลัยประมาณ 4-5 คน นางสาว ก.จะรู้สึกผ่อนคลายสนุกสนาน ร่าเริงทุกครั้งเวลาอยู่กับเพื่อนๆ โดยนางสาว ก.ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆเป็นอย่างดี เวลาที่พบกับเพื่อนส่วนใหญ่อยู่ที่มหาวิทยาลัย ส่วนที่บ้านเพื่อนๆจะแวะมาเยี่ยมเยียนเป็นบางครั้ง นางสาว ก. ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้ามีเวลารว่างนางสาว ก. ก็จะพักผ่อนด้วยการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์และชมภาพยนตร์เป็นบางครั้ง

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกที่นางสาว ก. ชอบคือการอ่านหนังสือทั่วไป หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือประเภทลึกลับและหนังสือพิมพ์รายวัน กีฬากลางแจ้งที่ชอบคือ วอลเลย์บอล เล่นดนตรีไม่ได้เลย ไม่มีความสนใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย แต่ชอบร้องเพลงบ้าง

ด้านการศึกษา พบว่านางสาว ก. มีความชอบและถนัดในวิชาท่องจำ แต่ไม่ถนัดและไม่ชอบในวิชาคำนวณ ส่วนทัศนคติในการเรียนพบว่า นางสาว ก. ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ และไม่ค่อยมีสมาธิในการอ่านหนังสือ ส่วนเป้าหมายในอนาคตหลังจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ก็จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ มีความปรารถนาจะเลี้ยงดูมารดาให้สุขสบาย ส่วนปัญหาและความไม่สบายใจที่นางสาว ก. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือ ปัญหาด้านการเรียนและปัญหาด้านสุขภาพ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นางสาว ก. มีความรู้สึกที่ดีต่อมารดา รักและเคารพ มีความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างพี่น้องมีความรักและเป็นห่วงกันอยู่เสมอ มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ในปัจจุบัน ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองทำอะไรได้ไม่ค่อยดีนักเป็นต้นเรื่องการเรียน สิ่งที่ยากได้จากคนรอบข้างคืออยากได้รับการดูแลเอาใจใส่จากมารดามากขึ้น สิ่งทีกลัวในการอยู่กับคนอื่น คือกลัวว่าจะทำให้คนอื่นรู้สึกไม่ดี สิ่งที่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือ ความอดทน สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือ โมโหง่าย สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือความขี้เกียจและอารมณ์ร้อน ส่วนความภาคภูมิใจและความสำเร็จของนางสาว ก. คือ การสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งใจ ประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจและเลี้ยงดูมารดาให้สุขสบาย

6.3 แบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นางสาว ก. เป็นคนสุภาพเรียบร้อย หัวอ่อนสอนง่าย และอยู่ในโอวาทเสมอ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่หลักของนางสาว ก. ขณะอยู่บ้าน คือ ช่วยทำงานบ้าน เตรียมอาหารสำหรับขายและดูแลความเรียบร้อยของร้านอาหาร ส่วนด้านการเรียนของนางสาว ก. มารดาทราบว่านางสาว ก. มีปัญหาด้านการเรียน แต่ไม่มีเวลาดูแลเป็นพิเศษมีการพูดคุยกันบ้างเป็นบางครั้ง โดยปกติแล้วมารดาจะไม่ค่อยอนุญาตให้นางสาว ก. ไปเที่ยวเตร่ที่ไหน ยกเว้นในช่วงหยุดเทศกาลก็จะพานางสาว ก. ไปเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัดเป็นบางครั้ง ในกรณีที่นางสาว ก. ประพฤติตนไม่เหมาะสมก็จะเรียกมาพูดคุยว่ากล่าวตักเตือน มารดาของนางสาว ก. มีความคิดว่าภายหลังจากที่นางสาว ก. สำเร็จการศึกษา ก็จะให้มาช่วยกันดูแลขยายกิจการของร้านอาหารที่บ้าน ปัญหาสำคัญที่ครอบครัวกำลังประสบอยู่คือ สภาพทางการเงินที่ไม่คล่องตัว มีภาระค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง จึงทำให้ทุกคนต้องช่วยกันประหยัดและช่วยกันทำงาน ทำให้นางสาว ก. ไม่มีเวลาเอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร มารดาของนางสาว ก. จึงมีความคาดหวังให้ทางอาจารย์และมหาวิทยาลัยได้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ก. อีกทางหนึ่ง

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นางสาว ก. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นางสาว ก. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่ดีในด้านต่างๆ ดังนี้ มีความคิดเห็นที่ตนเองไม่มีความสุข รู้สึกเศร้าใจบ่อย เป็นคนเรียนไม่เก่ง ขี้อาย และประหม่าเมื่อถูกเรียกให้ตอบคำถาม มีความลำบากใจเรื่องรูปร่างหน้าตา มีความวิตกกังวลทุกครั้งเมื่อมีการสอบ มักชอบทำอะไรตามใจตนเอง รู้สึกประหม่า หงุดหงิด และตื่นเต้นง่าย มักมีความยุ่งยากใจบ่อยๆ รู้สึกว่าตนเองเป็นคนโศกเศร้าต้องกลุ้มใจเรื่องโน้นเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา บางเวลารู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง และบางครั้งรู้สึกวามารดาคาดหวังในตัวนางสาว ก. มากเกินไป รู้สึกนอนไม่ค่อยหลับและไม่ชอบการอยู่บ้าน มักหวาดกลัวอยู่บ่อยๆคิดถึงแต่สิ่งไม่ดีและร้องไห้ง่าย

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเซวาร์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า นางสาว ก. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 8 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 9 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 3 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 43 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 105

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ก. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

7.2 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญาแบบ WAIS พบว่า นางสาว ก. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 68 IQ = 108

PERFORMANCE SCORE 50 IQ = 99

FULL SCALE SCORE 118 IQ = 105

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ก. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า ไม่มีความรอบคอบ

ขาดการวางแผนที่ดี อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่มีสมาธิ มีความสุภาพมารยาทเหมาะสม มีอคติและความลำเอียงในเรื่องเพศ ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี ขาดความรับผิดชอบ มีความคิดไม่เป็นระบบ ขาดความเป็นระเบียบ มีอารมณ์เรื่อย ๆ เปื่อย ๆ และค่อนข้างตื้อเย็บ

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นางสาว ก. มีความมุ่งหวังในชีวิตสูง มองโลกในแง่ดี ชอบเพื่อน มีความสนใจในตนเอง ประหม่าและรู้สึกไม่แน่ใจ เป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา พอใจในสิ่งที่ปรารถนา รู้สึกไม่ปลอดภัย ลังเล ไม่กล้า มีความวิตกกังวล มีความเครียดและขาดความเชื่อมั่น

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นางสาว ก. ก่อนข้างเก็บตัว มีชีวิตชีวา มีความสนใจในสิ่งต่างๆ ขณะเดียวกันก็มีความวิตกกังวล ความเครียด มีความหวาดระแวง ลังเลและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อมารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย พบว่า นางสาว ก. มีปัญหาทางด้านมารดา ความกลัวและความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านมารดา นางสาว ก. รู้สึกมีทัศนคติทางลบกับมารดา รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากมารดาเท่าที่ควร มารดาไม่ค่อยมีเวลาให้ และไม่ให้ความสำคัญกับตนเอง ไม่ให้ความสนใจห่วงใยนางสาว ก. ที่กำลังประสบปัญหาด้านการเรียน

7.3.4.2 ด้านความกลัว นางสาว ก. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.3 ด้านความรู้สึกผิด นางสาว ก. มีความรู้สึกที่ตนเองทำอะไรได้ไม่ดีเท่าเทียมกับคนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่มารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกว่าไม่ว่าตนเองพยายามทำอะไรก็จะผิดไปหมด

นอกจากนี้นางสาว ก. ยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านความสามารถ ดังรายละเอียดดังนี้

7.3.4.4 ด้านความสามารถ นางสาว ก. ไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง คิดว่าคนอื่นสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าตนเอง และไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้หรือไม่

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นางสาว ก. เป็นคนค่อนข้างเก็บตัว ขี้อาย มีความอ่อนไหวทางอารมณ์ อารมณ์ไม่มั่นคง เศร้าได้ง่าย เป็นคนสุภาพ เชื้อคนง่าย มีบุคลิกเคร่งขรึมจริงจัง มีลักษณะพึงพิงผู้อื่น ไม่พึงพอใจในตนเอง รู้สึกไม่มั่นคงและวิตกกังวล ไม่มีวินัยในตนเองและชอบทำอะไรตามใจตนเอง

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนสะสมปีการศึกษา 2542-2545 พบว่า ผลการเรียนของนางสาว ก. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.96

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นางสาว ก. มีปัญหาด้านการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัตชีวประวัติและแบบทดสอบต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นางสาว ก. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองในทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถทำอะไรได้ดีเหมือนคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง ไม่คิดว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จและเป็นคนสำคัญในสังคมได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้นางสาว ก. รู้สึกไม่มีความมั่นคงในตัวเอง รู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัวเท่าที่ควร เนื่องจากนางสาว ก. ได้สูญเสียบิดาที่เป็นหัวหน้าครอบครัวไปตั้งแต่สมัยเรียนมัธยม ความรักและการเอาใจใส่ดูแลที่เคยได้รับจากบิดาก็หมดไป ประกอบกับการที่มารดาต้องทำงานหนัก และต้องรับผิดชอบส่งเสียเลี้ยงดูบุตรทั้ง 3 คนแต่เพียงลำพัง จึงทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลนางสาว ก. อย่างใกล้ชิดเหมือนตอนที่บิดายังมีชีวิตอยู่

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นางสาว ก. มีปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากนางสาว ก. มีพื้นฐานความรู้ในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคำนวณอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้นางสาว ก. เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนในหลักสูตรนานาชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนได้ดีเท่าที่ควร ทำให้เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยที่ใช้ในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า นางสาว ก. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นางสาว ก. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสม จึงทำให้นางสาว ก. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเท่าที่ควร

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นางสาว ก. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อย ๆ วันต่อวัน มีความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง รู้สึกว่าทำอย่างไรก็ไม่สามารถที่จะเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น จึงขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาการเรียน มีเพียงเป้าหมายที่ต้องการสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาวน์ปัญญาของนางสาว ก. จะปรากฏว่ามีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่าปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ก. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสม

1.5 สุขภาพร่างกาย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นางสาว ก. มีสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ตอนสมัยเด็กเคยป่วยเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ปัจจุบันมีอาการปวดศีรษะบ่อยๆ และอ่อนเพลียง่าย ประกอบกับการที่นางสาว ก. ต้องช่วยมารดาขายอาหารและทำงานที่บ้านทุกวัน ทำให้นางสาว ก. เกิดความเหนื่อยล้าทางร่างกายเพิ่มขึ้น เวลาอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก็จะเกิดอาการปวดศีรษะ ไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆ ทำให้นางสาว ก. ไม่มีเวลาค้นคว้าทบทวนบทเรียนเท่าที่ควร จึงเรียนไม่ทันเพื่อน และเกิดความท้อแท้ในการเรียนตามมา

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อนางสาว ก. และทำให้นางสาว ก. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เนื่องจากบิดาของนางสาว ก. เสียชีวิตตั้งแต่ตอนที่นางสาว ก. กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยม ทำให้มารดาต้องรับภาระในการส่งเสียเลี้ยงดูบุตรทั้ง 3 คน แต่เพียงลำพัง ดังนั้นทุกคนในครอบครัวจึงต้องช่วยกันทำงานอย่างหนักเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน โดยพี่สาวและน้องชายของนางสาว ก. ไปหา

งานพิเศษทำนอกบ้าน ส่วนนางสาว ก. มีหน้าที่ช่วยมารดาเตรียมอาหาร ขายอาหาร ดูแลและทำความสะอาดบ้านทุกวันก่อนมามหาวิทยาลัยและหลังจากเลิกเรียน ทำให้นางสาว ก. ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า ทบทวนบทเรียนเท่าที่ควร จึงทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน สะสมความไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนมากขึ้น เกิดความท้อแท้ เพราะทำคะแนนสอบได้ไม่ดี มีผลการเรียนตกต่ำและประสบปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

2.1 ระดับการศึกษาของมารดา

เนื่องจากมารดาของนางสาว ก. จบการศึกษาในระดับมัธยมต้น จึงขาดความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบด้านการเรียนและระบบการเรียน การสอนในระดับอุดมศึกษาที่เป็นหลักสูตรนานาชาติ ทำให้มารดาไม่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือเป็นที่ปรึกษาแก่นางสาว ก. ในการแก้ไขปัญหาทางการเรียนได้เท่าที่ควร นางสาว ก. จึงรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้งให้เผชิญกับปัญหาเพียงลำพังโดยมารดาไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้และรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากมารดาเท่าไรนัก ทำให้เกิดความท้อแท้และเบื่อหน่ายกับปัญหาด้านการเรียนของตน ไม่มีกำลังใจที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาด้านการเรียนของตนเอง

3. สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า

ปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ก. เกิดจาก สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย อาทิ เช่น การคบเพื่อน การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษามีน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อนๆแทน ซึ่งเป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถแก้ไขปัญหาการเรียนในระยะยาวได้

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่นางสาว ก. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการยอมรับสภาพความเป็นจริงของครอบครัว หน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัว การแบ่งเวลาในการช่วยงานที่บ้านและเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การสร้างความภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การวางแผนในการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และการดูแลรักษาสุขภาพอย่างถูกต้อง เพื่อให้นางสาว ก. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง พยายามที่จะแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นางสาว ก. ยอมรับความเป็นจริงของครอบครัว เข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนมากขึ้น ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ก. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การวางแผนเป้าหมายด้านการเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต เพื่อให้นางสาว ก. เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น มีความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ก. เกี่ยวกับ การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจดบันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นางสาว ก. สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นางสาว ก. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้นางสาว ก. เกิดความรู้สึกรอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือครั้งที่ 1 ครั้ง ในวันที่ 19 สิงหาคม 2545 เวลา 11.00 – 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นางสาว ก. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน เห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนอย่างจริงจัง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือตลอดจนให้กำลังใจแก่นางสาว ก. ให้เกิดความมานะ พยายาม ที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ขจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนางสาว ก. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนางสาว ก. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านางสาว ก. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ตัวนางสาว ก.เอง มารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นางสาว ก.ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนางสาว ก. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นางสาว ก. มีทัศนคติในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและครอบครัว เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจนแบ่งเป็นเวลาสำหรับช่วยที่บ้านทำงานและเวลาสำหรับศึกษาค้นคว้า มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการที่จะแก้ไขปัญหา ไม่รู้สึกว่าคุณต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี การตอบแบบสอบถามของนางสาว ก. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านางสาว ก. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนางสาว ก. มีดังนี้

นางสาว ก. ควรเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงของชีวิต มีการตั้งเป้าหมายในการเรียน และเป้าหมายในชีวิตที่สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหา พัฒนาตนเอง และมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนางสาว ก. มีดังนี้

2.1 มารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแล บุตรอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ สุขภาพ และเป็นต้น ด้านการเรียนควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของเวลาและทุนทรัพย์ นอกจากนี้มารดาควรให้กำลังใจแก่นางสาว ก. อย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ยกย่องที่ดีในทุกโอกาส เพื่อให้นางสาว ก. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจนางสาว ก. อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นางสาว ก. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนให้คำแนะนำแก่นางสาว ก. เกี่ยวกับเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนเพื่อให้นางสาว ก. ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตนมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นางสาว ก. อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้นางสาว ก. เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษารายที่ 2 นางสาว ข. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นางสาว ข. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 21 ปี รูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว นัยน์ตาสีดำเล็ก ริมฝีปากสีชมพู ใบหน้ากลมมน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะ อารมณ์ดี มีสัมมาคารวะ จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง และนอกห้องเรียนจำนวนครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงโมงกฎหมายธุรกิจ พบว่า นางสาว ข. ไม่มีสมาธิในการฟังคำบรรยาย มีอาการง่วงนอน และมีท่าทีเบื่อหน่ายในบางครั้ง เวลาอาจารย์ถามคำถามก็จะพยายามหลบสายตา ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเท่าที่ควร และพูดคุยกับเพื่อนเป็นระยะๆ เมื่ออยู่นอกห้องเรียนนางสาว ข. ก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมอยู่ที่ตึกสโมสรนักศึกษา จนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้าน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นางสาว ข. จำนวน 5 ครั้ง ที่ห้องกิจกรรม ดิกล้อมสรณ์ศึกษา ทราบว่า ปัจจุบัน นางสาว ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่สาว 2 คนและน้องสาว 1 คน บิดามารดาของนางสาว ข. ประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวโดยเปิดบริษัทแปรรูปพลาสติก มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท ความ เป็นอยู่ทางบ้านสุขสบาย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดีมาก ทุกคนรักใคร่ปรองดองกันดี มารดาของ นางสาว ข. มีปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากป่วยเป็นโรคความดัน และเบาหวาน ส่วนพี่สาวทั้ง 2 คน หลังจาก จบการศึกษาแล้วก็มาช่วยงานบิดาที่บริษัท นางสาว ข. มีเพื่อนค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนรุ่นพี่ รุ่นน้อง ที่ชมรม ดังนั้นเมื่อมีเวลาร่วมหลังจากเลิกเรียนนางสาว ข. ก็จะมาสังสรรค์และทำกิจกรรมกับเพื่อนๆที่ชมรม เป็นประจำทุกวัน ส่วนสาเหตุสำคัญที่ทำให้นางสาว ข. มีปัญหาด้านการเรียนนั้น นางสาว ข. คิดว่าเกิดจากการ ที่ตนเองขาดความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้างของหลักสูตร เกณฑ์การตัดเกรด จึงไม่สามารถวางแผนการเรียน ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้นางสาว ข. ก็ไม่ถนัดในวิชาคำนวณ และวิชาที่มีการประยุกต์จึงทำคะแนนได้ไม่ดี ในกลุ่มวิชาดังกล่าว และมีผลการเรียนตกต่ำในที่สุด ทำให้นางสาว ข. รู้สึกไม่ดีและเครียดกับปัญหาด้านการ เรียนของตน และต้องการให้ทางมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนและโครงสร้างหลัก สูตรกับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ข. เป็นคนร่าเริง แจ่มใส รักเพื่อน ระหว่างอยู่บ้านถ้านางสาว ข.ว่าง มารดาก็จะให้นางสาว ข. ช่วยงานเล็กๆ น้อยที่บริษัท แต่ส่วนใหญ่นางสาว ข. จะค่อนข้างติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมกับเพื่อนๆที่ชมรมมากกว่า มารดาเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ปลอดภัยจึงอนุญาตให้ทำได้ แต่ก็คอยเตือนให้นางสาว ข.เอาใจใส่การ เรียนควบคู่กันไปด้วย ด้านสุขภาพของนางสาว ข. พบว่ามีอาการป่วยเป็นโรคไมเกรน แต่ไม่รุนแรงมากนัก มารดาทราบว่านางสาว ข. มีปัญหาด้านการเรียน ก็มีความเป็นห่วงไม่อยากให้นางสาว ข. เครียดมาก ทาง บ้านก็ให้การสนับสนุนด้านการเรียนอย่างเต็มที่ แต่บางครั้งก็ยอมรับว่าไม่สามารถให้คำแนะนำแก่นางสาว ข. ได้มากนัก เนื่องจากทั้งบิดาและมารดาเรียนจบในระดับมัธยม จึงมีความต้องการให้ทางอาจารย์และ มหาวิทยาลัยหาแนวทางในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการเรียนให้กับนางสาว ข.ด้วย

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ข. เป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี สุภาพ เรียบร้อย แต่ไม่ค่อยมีความตั้งใจ ในการเรียน ขาดสมาธิในการเรียน และมักจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมากกว่า

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ห้องกิจกรรม ดิกล้อมสรณ์ศึกษา แสดงความคิดเห็นว่านางสาว ข. เป็นคนอารมณ์ดี คุยเก่ง ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ตั้งใจทำงานและมีความรับผิดชอบสูง มัก ใช้เวลาร่วมส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆที่ชมรม ด้านการเรียนนางสาว ข. ก็มีความรับผิดชอบในงาน ที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ และมีปัญหาด้านสุขภาพเกี่ยวกับอาการไมเกรน

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 29 มิถุนายน 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและ สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า เป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 3 คูหา บริเวณชั้นล่างจัดทำเป็นสำนักงาน ของบริษัท และเป็นคลังสินค้าสำหรับเก็บผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปเสร็จแล้ว มีมุมสำหรับไว้ต้อนรับแขกและลูกค้าที่ ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม เป็นระเบียบ เป็นห้องกระจกติดแอร์ ส่วนชั้น 2 และชั้น 3 ใช้สำหรับเป็นที่พัก อาศัย นางสาว ข. มีห้องส่วนตัวอยู่ที่ชั้น 2 สภาพแวดล้อมรอบๆบ้าน ก็เป็นลักษณะเดียวกันคือเป็นดิกล้อม สรณ์พาณิชย์และบริษัทห้างร้าน

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า บิดามารดาและนางสาว ข. แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนางสาว ข. อยู่ร่วมสนทนาในตอนแรกจากนั้นจึงขอตัวไปทำรายงานกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงสนทนากับบิดาและมารดาต่อไป พบว่า บิดามารดาของนางสาว ข. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีระบบการเรียนการสอนที่ดี ถ้าสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ก็จะมีอนาคตในการทำงานที่ดีและมั่นคง นอกจากนี้บิดาและมารดาของนางสาว ข. ยังมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของบุตร เพราะนางสาว ข. ค่อนข้างติดเพื่อน เพื่อนชวนไปไหนก็ไป สนใจกิจกรรมมากกว่าเรื่องการเรียนรู้ โดยบิดามารดาก็พยายามให้การสนับสนุนด้านการเรียนอย่างเต็มที่ แต่บางครั้งก็ไม่ให้คำแนะนำแก่นางสาว ข. ในเรื่องการเรียนรู้ได้ เนื่องจากทั้งบิดาและมารดาจบการศึกษาในระดับมัธยม จึงมีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้ความเอาใจใส่ ดูแล และช่วยเหลือนางสาว ข. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

4. อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติทราบว่า นางสาว ข. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยบิดามารดา พี่สาว 2 คน และน้องสาว 1 คน รวมสมาชิกในครอบครัวมี 6 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นางสาว ข. มีเพื่อนสนิทสมัยเรียนชั้นประถมที่รักกันมาก จะเป็นเพื่อนเล่นกันอย่างสนุกสนานทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเนื่องจากบ้านอยู่ใกล้กัน ชีวิตการเรียนสมัยที่เป็นเด็กก็มีความสุข นางสาว ข. ประทับใจและจำได้แม่นยำว่าตนเองเคยได้รางวัลในการประกวดเขียนเรียงความเมื่อตอนเรียนอยู่ชั้น ป.5

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นางสาว ข. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนร่วมชมรมที่ทำกิจกรรมด้วยกัน นางสาว ข. มีความสุข และสนุกสนานมากในการได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ปัจจุบันนางสาว ข. มีปัญหาในด้านการเรียน มีผลการเรียนตกต่ำ และมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพของตนเองเนื่องจากมีอาการป่วยเป็นไมเกรน

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นางสาว ข. ประารถการณ์ที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และช่วยบิดามารดาดูแลกิจการที่บริษัท ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียง

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติของนางสาว ข. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากนางสาว ข. ให้อาการกับการเรียนน้อย เวลาวางส่วนใหญ่อะไรจะทำกิจกรรมมากกว่า ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและมีผลการเรียนตกต่ำ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสุขภาพได้แก่อาการป่วยเป็นไมเกรนอีกด้วย

5. บันทึกรประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน 2545 ถึงวันที่ 24 มิถุนายน 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนางสาว ข. จะคล้ายคลึงกันทุกวัน คือ หลังจากเลิกเรียนก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เพื่อทำกิจกรรมที่ชมรมจนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้านส่วนในวันหยุดก็จะนัดเพื่อนๆ ไปที่มหาวิทยาลัยเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์และพักผ่อนร่วมกัน นอกจากนี้ยังทราบว่านางสาว ข. มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนอยู่มาก มีปัญหาในการทำความเข้าใจบทเรียน และไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆเนื่องจากอาการไมเกรน โดยจะเข้านอนเวลาประมาณ 21.30 น. ส่วนอุปนิสัยของนางสาว ข. พบว่าเป็นคนสนุกสนานร่าเริง ชอบเข้าสังคม รักบิดามารดาและพี่น้อง ค่อนข้างติดเพื่อน มีความรับผิดชอบสูงในการทำกิจกรรม แต่ไม่ค่อยมีความถนัดด้านการเรียนและมีปัญหาด้านสุขภาพ

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

ด้านครอบครัว นางสาว ข.อาศัยอยู่กับบิดามารดาพี่สาวสอง 2คน และน้องสาว 1 คน มีบ้านเป็นของตนเอง บิดามารดาของนางสาว ข. ทำธุรกิจส่วนตัวโดยเปิดบริษัทแปรรูปพลาสติก มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท นางสาว ข.ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดา วันละ 200 บาท

ด้านสุขภาพ นางสาว ข. มีโรคประจำตัวคืออาการไมเกรน

ด้านสังคม นางสาว ข.มีเพื่อนมาก ก่อนข้างติดเพื่อน เพื่อนสนิทส่วนใหญ่ของนางสาว ข. เป็นเพื่อนร่วมชมรมที่ทำกิจกรรมด้วยกัน นางสาว ข. จะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆที่มหาวิทยาลัย ส่วนที่บ้านเพื่อนๆจะแวะมาเยี่ยมเยียนเป็นบางครั้ง นางสาว ข.ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้ามีเวลาว่างนางสาว ข.ก็จะพักผ่อนกับเพื่อนๆโดยการดูภาพยนตร์ กีฬากลางแจ้งที่ชอบคือ วอลเลย์บอล วัยน้ำ ส่วนกีฬาในร่มคือเบดมินตัน มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้บ้าง ชอบร้องเพลงทั้งเพลงไทยและเพลงสากล มีความสนใจในนาฏศิลป์ไทย

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของนางสาว ข. คือ การเลี้ยงสุนัข ทำขนม อ่านหนังสือการ์ตูนและเล่นเกมพีวีเตอร์

ด้านการศึกษาพบว่า นางสาว ข. ไม่ถนัดในวิชาคำนวณและวิชาประยุกต์ วิชาที่ชอบคือวิชาที่มีเนื้อหาในลักษณะท่องจำ ส่วนกิจนิสัยในการเรียน พบว่า นางสาว ข.ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้กำหนดเวลาดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียนและการอ่านหนังสือ เป้าหมายในอนาคตหลังจบปริญญาตรี ก็จะช่วยบิดามารดาดูแลกิจการทางบ้าน ความปรารถนาสูงสุดในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียง ส่วนปัญหาหรือความไม่สบายใจที่นางสาว ข. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือ ปัญหาการเรียนและสุขภาพ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นางสาว ข.มีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดา รักเคารพ และมีความภูมิใจในบิดามารดามาก มีความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องดีมากคอยดูแลและห่วงใยกันเสมอ มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความรู้สึกต่อตนเองดี ยกเว้นเรื่องเรียนที่มีความกังวลมากกว่าทำอย่างไรจึงจะเรียนได้ดีและจบการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือการเป็นคนคิดมาก และเครียดกับตัวเองอยู่เสมอ สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือไม่คิดมากและไม่กังวลกับสิ่งต่างๆจนเกินไป ส่วนความภูมิใจและความสำเร็จในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียง

6.3 แบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นางสาว ข. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง มีเพื่อนเยอะและค่อนข้างติดเพื่อน ถ้ามีเวลาว่างก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆที่มหาวิทยาลัย ส่วนในด้านการเรียนบิดามารดาทราบว่า นางสาว ข.มีปัญหาด้านการเรียนและก็ได้พยายามติดตามถามไถ่อยู่เสมอ แต่บางครั้งก็ไม่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำได้มากนักเนื่องจากบิดาและมารดาเรียนจบในระดับมัธยม จึงไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา แต่ก็ให้การสนับสนุนด้านการเงินอย่างเต็มที่ ส่วนโรคประจำตัวของนางสาว ข. คือมีอาการป่วยเป็นไมเกรน บิดาและมารดาของนางสาว ข. มีความ

คาดหวังให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางเพื่อให้ความช่วยเหลือนางสาว ข. ในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนด้วย

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นางสาว ข. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นางสาว ข. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่มีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในครอบครัว พี่น้อง มีความพึงพอใจในทักษะและความสามารถของตนเอง ส่วนความกังวลใจและความไม่พึงพอใจของนางสาว ข. นั้นพบว่า มีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียน คือ รู้สึกว่าตนเองเรียนได้ไม่ดี มีความกังวลในการสอบ มีความจำไม่ดีมักลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า นางสาว ข. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 9 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 6 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 50 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 113

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ข. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.2 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WAIS พบว่า นางสาว ข. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 61 IQ = 102

PERFORMANCE SCORE 40 IQ = 86

FULL SCALE SCORE 101 IQ = 95

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ข. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า นางสาว ข. ไม่มีการวางแผน ขาดความรอบคอบ อารมณ์อ่อนไหวไม่มั่นคง ไม่มีสมาธิ โดดขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีอคติและความลำเอียงในเรื่องเพศ ถูกชักจูงง่าย มีความสุภาพอ่อนโยนและมีมนุษยสัมพันธ์ดีไม่เห็นแก่ตัว กล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความทะเยอทะยานใฝ่รู้ และขาดความเป็นระเบียบ

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นางสาว ข. มีอารมณ์ไม่มั่นคง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ชอบเข้าสังคม มีความรู้สึกขาดกลัว ไม่กล้า มีความคิดเพื่อฝัน มีปัญหาเรื่องการควบคุมอารมณ์

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree-Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นางสาว ข. มีความวิตกกังวล มองโลกในแง่ดี มีชีวิตชีวา สนใจสิ่งรอบตัว มีความทะเยอทะยานต่อสู้เพื่อความสำเร็จ มีความใกล้ชิดสนิทกับมารดา มีความพยายามที่จะควบคุมตนเอง

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อมารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า นางสาว ข. มีปัญหาด้านความกลัวความรู้สึกผิดและความสามารถ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านความกลัว นางสาว ข. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.2 ด้านความรู้สึกผิด นางสาว ข. มีความรู้สึกที่ตนเองทำอะไรได้ไม่ดีเท่ากับคนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่บิดามารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกผิดที่เรียนล่าช้า

7.3.4.3 ด้านความสามารถ นางสาว ข. ไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง คิดว่าคนอื่นสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าตนเอง และไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้หรือไม่

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นางสาว ข. เป็นคนสุภาพ ถูกชักจูงได้ง่าย ยึดมั่นศีลธรรม ชอบเข้าสังคม มองอะไรตามความเป็นจริง มีความคิดแบบอนุรักษนิยม ไม่มีวินัยในตนเอง ขาดระเบียบแบบแผนในการใช้ชีวิต

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนสะสมปีการศึกษา 2542-2545 พบว่า ผลการเรียนของนางสาว ข. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.75

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นางสาว ข. มีปัญหาด้านการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัตชีวประวัติและแบบทดสอบต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นางสาว ข. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองด้านการเรียนใน

ทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกผิดต่อตนเอง ต่อบิดา มารดาและครอบครัว ที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่ทุกคนคาดหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะ ปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นางสาว ข. มีปัญหาการเรียน เนื่องจากนางสาว ข. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณอยู่ในเกณฑ์อ่อนและไม่ถนัดในวิชาที่มีการประยุกต์ ทำให้นางสาว ข. เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า นางสาว ข. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นางสาว ข. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป จึงทำให้นางสาว ข. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำข้อสอบไม่ได้ และมีผลการเรียนตกต่ำ

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นางสาว ข. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อย ๆ วันต่อวัน มีความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง รู้สึกว่าทำอย่างไรก็ไม่สามารถที่จะเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น จึงขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้นางสาว ข. ยังมีลักษณะติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีเพียงความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาว์ปัญญาของนางสาว ข. จะปรากฏว่ามีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาดก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่าปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ข. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสมเพียงพอ

1.5 สุขภาพร่างกาย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นางสาว ข. มีสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ดอนสมัยเด็กเคยป่วยได้รับอุบัติเหตุทางรถยนต์ ปัจจุบันมีอาการป่วยเป็นโรคไมเกรน เวลาอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก็จะเกิดอาการปวดศีรษะ ไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆ ทำให้นางสาว ข. ไม่มีเวลาค้นคว้าทบทวนบทเรียนเท่าที่ควร จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและเกิดความท้อแท้ในการเรียนตามมา

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้าน เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบกับนางสาว ข. และทำให้นางสาว ข. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

เนื่องจากบิดามารดาของนางสาว ข. จบการศึกษาในระดับมัธยม จึงขาดความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบด้านการเรียน และระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ทำให้นางสาว ข. ไม่สามารถให้คำแนะนำ ให้การช่วยเหลือหรือเป็นที่ปรึกษาให้กับนางสาว ข. ได้ดีเท่าที่ควร บางครั้งนางสาว ข. จึงรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้งให้เผชิญกับปัญหาเพียงลำพังโดยบิดามารดาไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้และรู้สึกว่าตนเองไม่มีใครเข้าใจ ไม่มีใครช่วยอะไรได้ ทำให้เกิดความท้อแท้และเบื่อกับปัญหาการเรียนของตนเอง ไม่มีกำลังใจที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาการเรียนของตนเอง

3. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนของนางสาว ข. เกิดจาก สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย อาทิ การคบเพื่อน การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อน ๆ แทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้อย่างแท้จริง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่นางสาว ข. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นคุณค่าของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การวางแผนการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนอย่างชัดเจน และการดูแลรักษาสุขภาพอย่างถูกต้อง เพื่อให้นางสาว ข. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นางสาว ข. มีความเข้าใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ข. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การวางแผนการเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต เพื่อให้นางสาว ข. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ข. เกี่ยวกับ การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจดบันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นางสาว ข. สามารถเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นางสาว ข. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้นางสาว ข. เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 19 สิงหาคม 2545 เวลา 14.00 – 15.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นางสาว ข. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน รู้จักที่จะบริหารเวลาในการเรียนอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนอย่างจริงจัง โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่นางสาว ข. ให้เกิดความมานะ พยายาม ที่จะขจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียน มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตั้งใจไว้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนางสาว ข. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนางสาว ข. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านางสาว ข. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ตัวนางสาว ข.เอง บิดามารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นางสาว ข.ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนางสาว ข. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นางสาว ข. มีทัศนคติในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อการเรียนมากขึ้น เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจน แบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนเพื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ มีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาการเรียน ไม่รู้สึกว่ตนเองต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี ผลการตอบแบบสอบถามของนางสาว ข. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านางสาว ข. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนางสาว ข. มีดังนี้

นางสาว ข. ควรเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง ในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนางสาว ข. มีดังนี้

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลนางสาว ข. อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์และเวลา นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่นางสาว ข. เป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในทุกโอกาส เพื่อนางสาว ข. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนและการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจนางสาว ข. อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นางสาว ข. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นางสาว ข. เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อให้นางสาว ข. ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นางสาว ข. อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้นางสาว ข. เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 3 นางสาว ค. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นางสาว ค. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 22 ปี รูปร่างท้วม ผิวขาว นัยน์ตาสีดำกลมโต ไขมันสัน ไบหน้รูปไข่ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ อ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดชัดถ้อยชัดคำ จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียน จำนวน 1 ครั้ง และนอกห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงโมงภาษาอังกฤษ พบว่า นางสาว ค. เข้าห้องเรียนสาย ไม่ค่อยมีสมาธิฟังในขณะที่อาจารย์บรรยาย มีอาการประหม่าเมื่ออาจารย์เรียกให้ตอบคำถาม และมักตอบคำ

ถามไม่ได้ มีการพูดคุยกับเพื่อนที่นั่งใกล้ๆเป็นบางครั้ง เมื่ออยู่นอกห้องเรียน นางสาว ค. กับเพื่อนๆรวมกลุ่มมักจะชวนกันไปเล่นอินเทอร์เน็ต ที่ร้านคอมพิวเตอร์รอบๆ มหาวิทยาลัย เป็นเวลานาน จนกระทั่งเย็นจึงแยกย้ายกันกลับบ้าน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นางสาว ค. จำนวน 4 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ทราบว่า ปัจจุบันนางสาว ค. อาศัยอยู่กับบิดามารดาโดยนางสาว ค. เป็นบุตรคนเดียว มีบ้านเป็นของตนเอง บิดามารดาของนางสาว ค. ประกอบอาชีพค้าขายโดยเปิดเป็นร้านขายเสื้อผ้าอยู่ที่บ้าน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดีมาก อบอุ่น ดูแลเอาใจใส่กันดี ส่วนใหญ่จะใช้เวลาหลังทานอาหารเย็นพูดคุยกัน นางสาว ค.มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยพบว่า นางสาว ค. ภูมิใจที่ได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม ตกแต่งอย่างเป็นระเบียบและมีเทคโนโลยีขั้นสูง ส่วนทัศนคติต่อการเรียนพบว่า นางสาว ค. มีความเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตน เนื่องจากมีผลการเรียนตกต่ำ เก็บวิชาได้น้อย จึงมีความกังวลว่าจะเรียนจบช้าและหางานที่ดีทำได้ลำบาก ด้านสังคมพบว่านางสาว ค. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนเยอะและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆ

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ค. เป็นคนสุภาพเรียบร้อย เชื่อฟังบิดามารดา รักครอบครัว เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจกับเพื่อนๆ แต่ไม่ค่อยใส่ใจการเรียนเท่าที่ควร ค่อนข้างติดเพื่อน เชื้อคนง่าย เวลาอยู่บ้านก็จะช่วยมารดาทำงานบ้าน แต่ส่วนมากมักจะใช้เวลาอยู่กับเพื่อนๆที่มหาวิทยาลัย บิดามารดาต้องการให้นางสาว ค. จบการศึกษาโดยเร็วเพื่อมาช่วยดูแลกิจการที่บ้าน และมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค.มาก พยายามดักเตือนให้เอาใจใส่การเรียนอยู่เสมอ และต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเรียนให้กับนางสาว ค. ด้วย

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นางสาว ค. เป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี ศึกษามารยาทเรียบร้อย แต่ไม่ค่อยมีความตั้งใจในการเรียนเท่าที่ควร ไม่มีสมาธิในการเรียน และมักจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆมากกว่า อีกทั้งยังมีพื้นฐานในวิชาคำนวณอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำคะแนนได้น้อยและเก็บวิชาคำนวณได้น้อย จึงมีผลการเรียนตกต่ำ

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา แสดงความคิดเห็นว่าเวลานางสาว ค. อยู่กับเพื่อนๆ จะสนุกสนาน ร่าเริง เฮฮา ค่อนข้างติดเพื่อนและชอบเล่นอินเทอร์เน็ตมาก ถ้ามีเวลาว่างก็มักจะชวนกันไปเล่นอินเทอร์เน็ตเสมอ ส่วนเรื่องการเรียนนางสาว ค.จะมีปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากไม่ชอบเรียนในสาขาวิชาการตลาดและไม่ถนัดในวิชาคำนวณ จึงทำให้นางสาว ค. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควรและมีผลการเรียนตกต่ำ

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 13 กรกฎาคม 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นตึกแถว 5 ชั้น โดยชั้นล่างทำเป็นร้านขายผ้า ชั้น 2 และ 3 ใช้สำหรับเก็บผ้า ชั้น 4 และ 5 จะใช้เป็นห้องนอน และห้องสำหรับรับรองแขก สภาพโดยรวมสะอาด น่าอยู่แบ่งห้องเป็นสัดส่วน อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้านครบถ้วน นางสาว ค.มีห้องส่วนตัวอยู่บริเวณชั้น 4 สภาพแวดล้อมใกล้ๆบ้านก็มีลักษณะเป็นตึกแถวและอาคารพาณิชย์ อยู่บริเวณชุมชนและติดถนนใหญ่

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า บิดามารดาและนางสาว ค. แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนางสาว ค. อยู่ร่วมสนทนาด้วยตลอด บิดาและมารดาของนางสาว ค. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีการเรียนการสอนที่ดี ถ้าสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ก็จะมีอนาคตการทำงานที่ดีและก้าวหน้ามั่นคง นอกจากนี้บิดามารดาของนางสาว ค. ยังได้แสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. มาก พยายามให้การสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนอย่างเต็มที่ มีความคิดเห็นว่านางสาว ค. ไม่ค่อยเอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ค่อนข้างติดเพื่อน โดยบิดามารดาของนางสาว ค. มีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำและหาแนวทางช่วยเหลือนางสาว ค. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

4. อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติทราบว่า นางสาว ค. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยบิดามารดา และนางสาว ค. รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 3 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นางสาว ค. ประทับใจความรัก ความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดามาก เหตุการณ์ที่นางสาว ค. ประทับใจมากที่สุดตอนเป็นเด็ก คือบิดามารดาจะจัดงานเลี้ยงวันเกิดให้ทุกปี โดยจะเชิญเพื่อนๆ และคุณพ่อคุณแม่ของเพื่อนมาร่วมงานด้วย ซึ่งนางสาว ค. จะได้ทานเค้กอร่อยๆ และได้ของขวัญมากมายทุกปี

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นางสาว ค. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก นางสาว ค. มีความสุข และสนุกสนานมากในการได้อยู่กับเพื่อนๆ กิจกรรมที่ทำกับเพื่อนเสมอๆ คือการเล่นอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันนางสาว ค. มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของตนเองกลัวว่าจะจบการศึกษาล่าช้า

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นางสาว ค. ประารถนาที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพนักธุรกิจและเจ้าของกิจการที่ประสบความสำเร็จ

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติของนางสาว ค. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากนางสาว ค. ให้ความสำคัญกับการเรียนน้อย ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร เวลาว่างส่วนใหญ่จะใช้ทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและมีผลการเรียนตกต่ำ

5. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2545 ถึงวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนางสาว ค. จะคล้ายคลึงกันทุกวัน คือ หลังจากเลิกเรียนก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เพื่อเล่นอินเทอร์เน็ต จนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้านส่วนในวันหยุดก็จะนัดเพื่อนๆ ไปที่มหาวิทยาลัยเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์และพักผ่อนร่วมกัน นอกจากนี้ยังทราบว่านางสาว ค. มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตนเอง มีปัญหาในการทำความเข้าใจบทเรียน และไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ อีกทั้งมีความรู้สึกไม่ชอบในสาขาวิชาที่เรียนในปัจจุบัน โดยจะเข้านอนเวลาประมาณ 22.30 น. ส่วนอุปนิสัยของนางสาว ค. พบว่าเป็นคนสนุกสนานร่าเริง มนุษย์สัมพันธ์ดี ชอบเข้าสังคม รักบิดามารดา ค่อนข้างติดเพื่อน และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

ด้านครอบครัวนางสาว ค.อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีบ้านเป็นของตนเองบิดามารดาของนางสาว ค. ประกอบอาชีพค้าขายโดยเปิดร้านขายผ้าอยู่ที่บ้าน มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท ปัจจุบันนางสาว ค. ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ได้รับเงินค่าใช้จ่าประจำวันจากมารดาวันละ 200 บาท ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ

ด้านสังคม นางสาว ค. มีเพื่อนมาก ชอบอยู่กับเพื่อน กิจกรรมที่ทำบ่อยๆ เวลาอยู่กับเพื่อนๆ คือการเล่นอินเทอร์เน็ต และชวนเพื่อนมาเยี่ยมที่บ้านเป็นบางครั้ง นางสาว ค. ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตัวเอง การตัดสินใจทุกเรื่องต้องได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดา ไม่ชอบเล่นกีฬา ไม่มีความสามารถในการเล่นดนตรี แต่ชอบร้องเพลง เพลงที่ชอบคือเพลงป๊อป กิจกรรมยามว่างคือการอ่านหนังสือนิยายและดูภาพยนตร์

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกที่นางสาว ค. ชอบ คือการเล่นอินเทอร์เน็ต

ด้านการศึกษาพบว่า นางสาว ค. ไม่ถนัดในวิชาคำนวณ ส่วนกึ่งนิสัยในการเรียนพบว่า นางสาว ค. ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้กำหนดเวลาดูหนังสือ และไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ส่วนเป้าหมายในอนาคตภายหลังจากจบการศึกษา ก็จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจหรือเป็นเจ้าของกิจการ ส่วนปัญหาและความไม่สบายใจที่นางสาว ค. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือปัญหาการเรียน และความวิตกกังวลในการสอบ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นางสาว ค. มีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดา รักเคารพ และมีความภูมิใจในบิดามารดา มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความรู้สึกที่ตนเองโชคดีที่ได้เกิดมาในครอบครัวนี้ ในขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกที่ตนโชคร้ายที่มีปัญหาด้านการเรียนและมีความกังวลมากว่าทำอย่างไรจึงจะเรียนได้ดีและจบการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ สิ่งที่ยากได้จากครอบครัว คืออยากให้บิดามารดาลดความคาดหวังในตนเอง สิ่งทีกลัวในการอยู่กับคนอื่น คือกลัวว่าการพูดของตนเองจะทำให้ใครไม่พอใจ สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือการเป็นคนเชื่องช้า สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คืออยากขยันและตั้งใจเรียนมากกว่านี้ ส่วนความภูมิใจและความสำเร็จในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการที่ประสบความสำเร็จ

6.3 แบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นางสาว ค. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจกับเพื่อน แต่ไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร ระหว่างอยู่บ้านก็จะมอบหมายให้นางสาว ค. ช่วยงานบ้านเป็นบางครั้ง และพยายามติดตามถามไถ่เรื่องการเรียนของนางสาว ค. อยู่เสมอ มีความเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. อยากให้เรียนจบเร็วๆ พยายามสนับสนุนการเรียนของนางสาว ค. อย่างเต็มที่ทั้งด้านเวลาและทุนทรัพย์ ต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการเรียนให้กับนางสาว ค. ด้วย

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นางสาว ค. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นางสาว ค. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองดีมีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิดามารดาและเพื่อน มีความพึงพอใจในชีวิต สุขภาพ ความเป็นอยู่และความสามารถของตนเอง ส่วนความกังวลใจและความไม่พึงพอใจของนางสาว ค. นั้นพบว่ามีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียน คือ รู้สึกว่าตนเองเรียนได้ไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน มีความกังวลในการสอบ มีความจำไม่ดีมักลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า นางสาว ค. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 10 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 6 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 51 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 114

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ค. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.2 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WAIS พบว่า นางสาว ค. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 61 IQ = 102

PERFORMANCE SCORE 38 IQ = 83

FULL SCALE SCORE 91 IQ = 93

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นางสาว ค. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า นางสาว ค. ไม่มีการวางแผน ขาดความรอบคอบไม่ละเอียดในการทำสิ่งต่างๆ ขาดความเป็นระเบียบ ไม่ค่อยมีสมาธิในการทำสิ่งต่างๆ โหลเล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสุขภาพ เรียบร้อย มนุษย์สัมพันธ์ดี ไม่เห็นแก่ตัว กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ต้องการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นางสาว ค. มีความมุ่งหวังในชีวิตสูง มองโลกในแง่ดี ชอบเพื่อน สนใจตนเอง ลังเลรู้สึกไม่แน่ใจ เปิดเผยตรงไปตรงมา พยายามสนใจในสิ่งที่ปรารถนา และตระหนักถึงสังคม

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree-Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นางสาว ค. รู้

สีกมีปมด้อย หลีกหนี ไม่กล้าเผชิญหน้า ไม่ค่อยมีพลัง แก้ปัญหาไม่ได้ ต้องการได้รับการปกป้องจากบิดา มารดา มีชีวิตชีวาและมีความสนใจในสิ่งต่างๆ มีความเครียด ความกังวล และรู้สึกกดดันภายในครอบครัว ต้องการพึ่งพามารดาและผู้อื่น

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อ มารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย พบว่า นางสาว ค.มี ปัญหาด้านความกลัวและความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านความกลัว นางสาว ค. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.2 ด้านความรู้สึกผิด นางสาว ค. มีความรู้สึกที่ตนเองทำอะไรได้ไม่ดีเท่ากับคนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่บิดามารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกผิดที่เรียนไม่ดีและไม่สามารถทำให้บิดามารดาภูมิใจ

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นางสาว ค. เป็นคนอารมณ์อ่อนไหว ไม่มั่นคง ชี้นำง่าย มีความสุภาพ หัวอ่อนถูกชักจูงได้ง่าย ไม่เคารพกฎระเบียบ จิตใจบอบบาง อ่อนไหว มีความรู้สึก ต้องการพึ่งพิงผู้อื่น ไวใจผู้อื่น ชอบเข้าสังคมมีมนุษยสัมพันธ์ดี

8. ระเบียบเนสสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบเนสสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนเนสสมปีการศึกษา 2542-2545 พบว่า ผลการเรียนของนางสาว ค. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยเนสสม 1.84

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นางสาว ค.มีปัญหาด้านการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัดชีวประวัติและแบบทดสอบ ต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นางสาว ค. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบ วินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองด้านการเรียนในทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกผิดต่อตนเอง ต่อบิดา มารดาและครอบครัว ที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่ทุกคนคาดหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะ ปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นางสาว ค. มีปัญหาด้านการเรียน เนื่องนางสาว ค. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณอยู่ในเกณฑ์อ่อนและไม่ชอบในสาขาวิชาที่เรียนอยู่แต่ต้องเรียนเพราะบิดามารดาเห็นว่าดีและเหมาะสม ทำให้นางสาว ค. เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาที่เรียน และไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นางสาว ค. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นางสาว ค. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป ไม่เอาใจใส่ในการเรียน จึงทำให้นางสาว ค. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำข้อสอบไม่ได้ และมีผลการเรียนตกต่ำ

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นางสาว ค. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อย ๆ วันต่อวัน มีความคาดหวังผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการไม่ชอบและไม่ถนัดในสาขาวิชาที่เรียน จึงขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้นางสาว ค. ยังมีลักษณะติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่นการเล่นอินเทอร์เน็ต ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีเพียงความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาว์ปัญญาของนางสาว ค. จะปรากฏว่ามีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาดก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่าสาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสมเพียงพอ

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อนางสาว ค. และทำให้นางสาว ค. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

เนื่องจากบิดามารดาของนางสาว ค. จบการศึกษาในระดับมัธยม จึงขาดความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบด้านการเรียน และระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ทำให้บิดามารดาไม่สามารถให้คำแนะนำ ให้การช่วยเหลือหรือเป็นที่ปรึกษาให้กับนางสาว ค. ได้ดีเท่าที่ควร บางครั้งนางสาว ค. จึงรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้งให้เผชิญกับปัญหาเพียงลำพังโดยบิดามารดาไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้และรู้สึกว่ตนเองไม่มีใครเข้าใจ ไม่มีใครช่วยอะไรได้ ทำให้เกิดความท้อแท้และเบื่อหน่ายกับปัญหาด้านการเรียนของตน ไม่มีกำลังใจที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาด้านการเรียนของตนเอง

3. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. เกิดจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมบางประการ อาทิ การคบเพื่อน

การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษามีน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อนๆ แทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้อย่างแท้จริง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรงปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่นางสาว ค. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นคุณค่าของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมกับเพื่อนและเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การวางแผนการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้นางสาว ค. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นางสาว ค. มีความเข้าใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ค. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การตั้งเป้าหมายการเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต และให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพ เพื่อให้นางสาว ค. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นางสาว ค. เกี่ยวกับ การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจดบันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นางสาว ค. สามารถเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นางสาว ค. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้นางสาว ค. เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 27 สิงหาคม 2545 เวลา 11.00 – 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นางสาว ค. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน รู้จักที่จะบริหารเวลาในการเรียนอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างจริงจัง โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่นางสาว ค. ให้

เกิดความมานะ พยายาม ที่จะจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการเรียน มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตั้งใจไว้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนางสาว ค. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนางสาว ค. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านางสาว ค.ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ตัวนางสาว ค.เอง บิดามารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นางสาว ค.ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนางสาว ค. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นางสาว ค. มีทัศนคติในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อการเรียนมากขึ้น เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจน แบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมและเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนเพื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ มีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน ไม่รู้สึกว่าคุณต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี ผลการตอบแบบสอบถามของนางสาว ค. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านางสาว ค.มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนางสาว ค. มีดังนี้

นางสาว ค. ควรเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนางสาว ค. มีดังนี้

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลนางสาว ค. อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์และเวลา นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่นางสาว ค.เป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในทุกโอกาส เพื่อนางสาว ค. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความสนใจใส่ดูแล และให้กำลังใจนางสาว ค.อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นางสาว ค.เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นางสาว ค. เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อให้นางสาว ค.ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นางสาว ค.อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้นางสาว ค.เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 4 นาย ง. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นาย ง. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 2 อายุ 21 ปี รูปร่างสูงโปร่ง ไร้ผม แสกกลาง ผิวขาว นัยน์ตาลึกดำ จมูกโด่ง แต่งกายสุภาพ สะอาดเรียบร้อย พุดจาสุภาพมีสัมมาคารวะ อารมณ์ดี จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง และนอกห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงโม่งการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ พบว่า นาย ง. จะนั่งอยู่ด้านหลังห้อง หลบสายตาผู้สอน มีท่าทางประหม่าเมื่อถูกเรียกให้ตอบคำถาม แอบพูดคุยกับเพื่อนที่นั่งใกล้ๆ บ่อยครั้ง บางทีก็เอาโทรศัพท์มือถือขึ้นมาดูเล่น ไม่มีสมาธิในการเรียน นอกห้องเรียน นาย ง.จะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เล่นกีฬาอยู่กับเพื่อนๆ โดยจะรวมกลุ่มกันเตะฟุตบอลบริเวณสนามบาส บางทีก็จะนั่งดูเพื่อนเล่นฟุตบอลอยู่จนเย็นจึงกลับบ้าน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ง. จำนวน 4 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ทราบว่า ปัจจุบัน นาย ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คน มีบ้านเป็นของตนเอง บิดามารดาของนาย ง. ประกอบอาชีพเป็นพนักงานธนาคาร ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดีมาก อ่อนน้อม ดูแลเอาใจใส่กันและกันดี ถ้ามีเวลาว่างหรือวันหยุดช่วงเทศกาลบิดามารดาก็จะพานาย ง.และน้องชาย ไปเยี่ยมคุณยายที่ต่างจังหวัด นาย ง.มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวรู้สึกอบอุ่นและดีใจมากที่ได้เกิดในครอบครัวนี้ ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยพบว่า นาย ง. ภูมิใจและดีใจที่ได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงแห่งนี้ มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม ตกแต่งอย่างเป็นระเบียบและมีเทคโนโลยีขั้นสูง ส่วนทัศนคติต่อการเรียนพบว่า นาย ง. มีความเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของตน เนื่องจากมีผลการเรียนตกต่ำ เก็บวิชาได้น้อย จึงมีความกังวลว่าจะเรียนจบช้าและหางานที่ดีทำได้ลำบาก ด้านสังคมพบว่านาย ง. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อน

เยอะและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆ กิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนๆ เป็นประจำคือ ร่วมกลุ่มกันเล่นกีฬาฟุตบอล

2.2 การสัมภาษณ์มารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่านาย ง. เป็นคนสุขภาพเรียบร้อย ร่าเริงแจ่มใส มีสุขภาพแข็งแรงและเคารพเชื่อฟังบิดามารดา เวลาอยู่บ้านก็ช่วยทำงานบ้านทุกอย่าง บิดามารดาให้อิสระในการเที่ยวแต่ไม่อนุญาตให้นาย ง.เที่ยวตอนกลางคืน และให้การสนับสนุนทางการเรียนทุกอย่าง คอยซักถามเรื่องการเรียนของนาย ง.เป็นระยะๆ พอทราบว่านาย ง.มีปัญหาการเรียนก็เป็นห่วงและกังวลใจมาก ก็พยายามเตือนให้นาย ง.เอาใจใส่การเรียนให้มากขึ้น ถ้าต้องการเรียนพิเศษก็ยินดีสนับสนุน บิดามารดายังมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับเรื่องเพื่อน เนื่องจากนาย ง.มีเพื่อนเยอะและชอบเล่นฟุตบอลเป็นชีวิตจิตใจ มีเวลาว่างก็จะชวนกันไปเล่นฟุตบอล ทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือเท่าที่ควร จึงมีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทาง ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนาย ง.แก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นาย ง. เป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี สุขภาพเรียบร้อย แต่ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ไม่มีสมาธิในการเรียน มักจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ และสนใจด้านกีฬามากกว่า อีกทั้งยังมีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้มีความลำบากในการทำความเข้าใจบทเรียนเรียนไม่ทันเพื่อน เก็บวิชาได้น้อยและมีผลการเรียนไม่ดี

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา แสดงความคิดเห็นว่านาย ง. เป็นคนร่าเริง สนุกสนาน รักการเล่นฟุตบอลเป็นชีวิตจิตใจ อารมณ์ดีมีน้ำใจกับเพื่อนเสมอ แต่ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน มักขอยืมสมุดจดคำบรรยายจากเพื่อนไปถ่ายเอกสารเพื่ออ่านก่อนสอบ และมีปัญหาการเรียน คือทำคะแนนได้ไม่ดี เก็บวิชาต่างๆ ได้น้อย

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 20 กรกฎาคม 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและมารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น มีพื้นที่ประมาณ 50 ตารางวา มีสนามหญ้าและลานจอดรถบริเวณหน้าบ้าน ภายในบ้านจัดตกแต่งอย่างสวยงาม มีมุมสำหรับรับแขก มีตู้โชว์ โคมไฟทำจากไม้สักทอง บริเวณฝาผนังประดับด้วยภาพศิลปะ สวยงาม สบายตา นาย ง.มีห้องส่วนตัวอยู่บริเวณชั้น 2 สภาพแวดล้อมรอบๆบ้าน เป็นหมู่บ้านจัดสรร บรรยากาศค่อนข้างเงียบสงบ เพราะอยู่ไกลจากถนนใหญ่และยังไม่มีคนมาอาศัยอยู่กันมากนัก

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า บิดามารดาและนาย ง.แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนาย ง.อยู่ร่วมการสนทนาโดยตลอด บิดาและมารดาของนาย ง. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีการเรียนการสอนที่ดี มีคุณภาพ ถ้าสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ก็จะเก่งภาษาอังกฤษ และมีอนาคตการทำงานที่ดี นอกจากนี้บิดามารดาของนาย ง. ยังได้แสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนาย ง. มาก พยายามให้การสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนอย่างเต็มที่ มีความคิดเห็นว่านาย ง. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ค่อนข้างติดเพื่อนและเล่นกีฬามากเกินไป โดยบิดามารดาของนาย ง. มีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำและหาแนวทางช่วยเหลือนาย ง. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

4. อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติทราบว่า นาย ง. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยบิดามารดา และนาย ง.และน้องชาย 1 คน รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นาย ง.เคยอาศัยอยู่กับคุณตา คุณยาย ที่ต่างจังหวัด ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากคุณตา คุณยายเป็นอย่างดี นาย ง. มีความประทับใจคุณยายมาก เพราะคุณยายจะให้ช็อคโกแลตให้ทานและเล่านิทานให้ฟังก่อนนอนทุกวัน

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นาย ง. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก นาย ง.มีความสุข และสนุกสนานมากกับการได้อยู่กับเพื่อนๆ กิจกรรมที่ทำกับเพื่อนเสมอๆ คือการรวมกลุ่มกันเล่นฟุตบอล ปัจจุบันนาย ง. มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของตนเอง กลัวว่าจะจบการศึกษาล่าช้า

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นาย ง. ประารถนาที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติของนาย ง. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาการเรียนเนื่องจากนาย ง. ให้ความสำคัญกับการเรียนน้อย ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ติดเพื่อน เวลาว่างส่วนใหญ่จะใช้เวลาทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนคือเล่นเกม ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพียงพอ จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและมีผลการเรียนตกต่ำ

5. บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2545 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนาย ง. จะคล้ายคลึงกันทุกวันคือก่อนมาเรียนก็จะช่วยมารดาทำงานรดน้ำต้นไม้ ให้อาหารสุนัข หลังจากเลิกเรียนก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เพื่อเล่นฟุตบอล จนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้านส่วนในวันหยุดก็จะนัดเพื่อนๆ ไปที่มหาวิทยาลัยเพื่อทำรายงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์และเล่นฟุตบอลด้วยกัน นอกจากนี้ยังทราบว่านาย ง. มีความไม่สบายใจเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของตนเอง มีปัญหาในการทำความเข้าใจบทเรียน ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ กังวลว่าจะทำคะแนนได้ไม่ดีในการทดสอบย่อย โดยจะเข้านอนเวลาประมาณ 22.00 น. ส่วนอุปนิสัยของนาย ง. พบว่าเป็นคนสนุกสนานร่าเริง มนุษย์สัมพันธ์ดี ชอบเข้าสังคม รักบิดามารดา รักน้อง ชอบเลี้ยงสุนัข ค่อนข้างติดเพื่อน และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

ด้านครอบครัวนาย ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีบ้านเป็นของตนเองบิดามารดาของนาย ง. ประกอบอาชีพเป็นพนักงานธนาคาร มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท ปัจจุบันนาย ง. ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดาวันละ 150 บาท ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ

ด้านสังคม นาย ง. มีเพื่อนมาก ชอบอยู่กับเพื่อน กิจกรรมที่ทำบ่อยๆเวลาอยู่กับเพื่อนๆ คือการเล่นฟุตบอล และชวนเพื่อนมาเยี่ยมที่บ้านบ่อยครั้ง นาย ง. ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตัวเอง นาย ง. ชอบเล่นกีฬามากกีฬาที่ชอบคือฟุตบอลและว่ายน้ำ ไม่มีความสามารถในการเล่นดนตรี แต่ชอบร้องเพลงเป็นบางครั้ง

กิจกรรมยามว่างคือการอ่านประเภทผจญภัยและดูโทรทัศน์ รายการที่ชอบดูคือรายการประเภทกีฬาและสารคดี

ด้านงานอดิเรกงานอดิเรกที่นาย ง. ชอบ คือการเลี้ยงสุนัข

ด้านการศึกษาพบว่า นาย ง. ไม่ถนัดในวิชาคำนวณ และภาษาอังกฤษ ส่วนกิจนิสัยในการเรียนพบว่า นาย ง. ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ และไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ส่วนเป้าหมายในอนาคตภายหลังจากจบการศึกษา ก็จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจหรือค้าขาย ส่วนปัญหาและความไม่สบายใจที่นาย ง. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือปัญหาด้านการเรียน ความวิตกกังวลในการสอบ และผลการเรียนที่ตกต่ำ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นาย ง. มีความรู้สึกที่ดีต่อบิตามารดา รักเคารพ และมีความภูมิใจในบิตามารดามาก มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้อง มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความกังวลใจว่าทำอะไรจะเรียนได้ดีและจบการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ สิ่งทีกลัวในการอยู่กับคนอื่น คือกลัวคนอื่นไม่จริงใจใส่หน้ากากเข้าหา สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือการมีสุขภาพแข็งแรง สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือ ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือ สร้างแรงจูงใจในการเรียนและตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้ ส่วนความภูมิใจและความสำเร็จในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

6.3 แบบสอบถามบิตามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิตามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นาย ง. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง มีสุขภาพแข็งแรง แต่ไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร ก่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการเล่นกีฬา ระหว่างอยู่บ้านก็จะช่วยงานบ้านทุกอย่าง บิตามารดาให้อิสระในการเรียนกับ นาย ง. แต่ก็ติดตามถามไถ่เรื่องการเรียนของนาย ง. อยู่เสมอ มีความเป็นห่วงและกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนาย ง. อยากให้เรียนจบเร็วๆ พยายามสนับสนุนด้านการเรียนของนาย ง. อย่างเต็มที่ทั้งด้านเวลาและทุนทรัพย์ นอกจากนี้ บิตามารดาของนาย ง. ยังต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนให้กับนาย ง. ด้วย

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นาย ง. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นาย ง. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองดีมีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิตามารดา น้องและเพื่อน มีความพึงพอใจในชีวิต สุขภาพ ความเป็นอยู่และความสามารถของตนเอง ส่วนความกังวลใจและความไม่พึงพอใจของนาย ง. นั้นพบว่า มีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียน คือ รู้สึกว่าตนเองเรียนได้ไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน มีความกังวลในการสอบ มีความจำไม่ดีมักลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า นาย ง. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 10 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 10 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 53 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 116

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย ง. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.2 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WAIS พบว่า นาย ง. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 69 IQ = 109

PERFORMANCE SCORE 65 IQ = 119

FULL SCALE SCORE 134 IQ = 114

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย ง. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ พบว่า นาย ง. ขาดการวางแผนที่ดี ไม่รอบคอบ อารมณ์อ่อนไหวไม่มั่นคง คือเอาแต่ใจตนเอง โลเล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ตัดสินใจยาก มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่เห็นแก่ตัว สุภาพอ่อนโยน กล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม ไม่ค่อยมีพลังและรู้สึกเศร้า

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นาย ง. มีบุคลิกเข้มงวด ไม่มั่นคงทางอารมณ์ มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีความวิตกกังวล มีบุคลิกพึ่งพา ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ชอบหลีกเลี่ยง

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree-Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นาย ง. มีความสามารถปรับตัวได้ดี มีความทะเยอทะยาน พยายามต่อสู้เพื่อบรรลุสิ่งที่ปรารถนา มองโลกในแง่ดี มีชีวิตชีวา มีความสนใจในสิ่งรอบตัว ปรารถนาที่จะกลับไปมีความสุขเหมือนในอดีต ต้องการได้รับการดูแลเอาใจใส่แบบเด็กๆ มีความเครียด และความวิตกกังวลภายในบ้าน

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อมารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย พบว่า นาย ง. มีปัญหาด้านความกลัวและ ความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านความกลัว นาย ง. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.2 ด้านความรู้สึกรู้ผิด นาย ง. มีความรู้สึกรู้ผิดที่ตนเองเรียนได้ไม่ดีเท่ากับคนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่บิดามารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกผิดที่ไม่ขยันตั้งใจเรียน และไม่สามารถทำให้บิดามารดาภูมิใจในตนเอง

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นาย ง. เป็นคนชอบเข้าสังคม อารมณ์อ่อนไหว ไม่มั่นคง มีความสุภาพ ถูกชักจูงได้ง่าย ยึดมั่นในศีลธรรม ไว้วางใจได้ มีความคิดอิสระ ไม่มีวินัยในตนเอง ทำอะไรตามใจ

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนสะสมปีการศึกษา 2543-2545 พบว่า ผลการเรียนของนาย ง. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.74

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย ง. มีปัญหาทางการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัตชีวประวัติและแบบทดสอบต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นาย ง. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองด้านการเรียนในทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกผิดต่อตนเอง ต่อบิดามารดาและครอบครัว ที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่ทุกคนคาดหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ นาย ง. มีปัญหาทางการเรียน เนื่องจากนาย ง. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้นาย ง. เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน และไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาทางการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ง. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นาย ง. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไปเช่น เล่นกีฬา ไม่เอาใจใส่ในการเรียน

จึงเท่าที่ควรให้นาย ง. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำข้อสอบไม่ได้ และมีผลการเรียนตกต่ำ

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นาย ง. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อย ๆ ไม่มีความคาดหวังเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน ประกอบกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง จึงไม่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้ นาย ง. ยังมีลักษณะติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น การเล่นฟุตบอล ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีเพียงความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาว์ปัญญาของนาย ง. จะปรากฏว่ามีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาดก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่า สาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของนาย ง. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสมเพียงพอ

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ นาย ง. และทำให้นาย ง. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

เนื่องจากบิดามารดาของนาย ง. เลี้ยงดูแบบอิสระและค่อนข้างตามใจ ทำให้นาย ง. ไม่มีวินัยในการเรียน และไม่รับผิดชอบต่อการเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับการที่นาย ง. เป็นคนติดเพื่อน และชอบเล่นกีฬา ทำให้แทนที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน นาย ง. ก็ไปอยู่กับเพื่อนๆ และเล่นกีฬา โดยที่บิดามารดาไม่ได้ให้คำแนะนำที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารเวลาแก่นาย ง. และไม่มีมาตรการในการดูแลเรื่องความรับผิดชอบในการเรียน การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมรัดกุม ทำให้นาย ง. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร และเกิดปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

3. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเรียนของนาย ง. เกิดจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมบางประการ อาทิ การคบเพื่อน การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นาย ง. และนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อนๆ แทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้อย่างแท้จริง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ง. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ความรับผิดชอบต่อการเรียน ความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมกับเพื่อนและเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การวางแผนในการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนที่

ชัดเจน เพื่อให้ นาย ง. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นาย ง. มีความเข้าใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย ง. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต และให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพ เพื่อให้ นาย ง. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย ง. เกี่ยวกับ การตั้งเป้าหมายในการเรียน การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจดบันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ นาย ง. สามารถเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นาย ง. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้นาย ง. เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 27 สิงหาคม 2545 เวลา 15.00 – 16.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นาย ง. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน รู้จักที่จะบริหารเวลาในการเรียนอย่างเหมาะสม เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเอง มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างจริงจัง โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่นาย ง. เพื่อให้เกิดความมานะ พยายาม ที่จะขจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการเรียน มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตั้งใจไว้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนาย ง. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนาย ง. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านาย ง. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่นาย ง. เอง บิดามารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นาย ง. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาก็เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนาย ง. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย ง. มีกิเลสในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อการเรียนมากขึ้น เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจน มีการแบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมและเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบในการเรียน มีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนเพื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ มีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน ไม่รู้สึกว่ายากต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี ผลการตอบแบบสอบถามของนาย ง. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านาย ง. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ง. มีดังนี้

นาย ง. ควรมีความเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาย ง. มีดังนี้

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลนาย ง. อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์และเวลา เอาใจใส่ดูแลในเรื่องความรับผิดชอบต่อการเรียน การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่นาย ง. เป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ยกย่องที่ดีในทุกโอกาส เพื่อนาย ง. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจนาย ง. อย่างสม่ำเสมอเพื่อนาย ง. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นาย ง. เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อให้นาย ง. ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นาย ง. อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อนาย ง. เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง

ออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 5 นาย จ. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นาย จ. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 22 ปี รูปร่างสูงใหญ่ ผิวสองสี ไขมันสัน นัยน์ตาสีดำเล็ก พูดจาเสียงดังชัดเจน แต่งกายดูกระเปียบ บุคลิกร่าเริง เฮฮา หัวเราะง่าย จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง และนอกห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงชั่วโมงการบัญชี พบว่า นาย จ. ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่สนใจฟังอาจารย์ผู้สอน มักคุยกับเพื่อนข้างๆ บ่อยครั้ง บางทีก็นั่งเหม่อ ใจลอย ไม่พยายามมีส่วนร่วมในการเรียน เวลาอาจารย์ก็ตอบคำถามไม่ได้ นอกห้องเรียน นาย จ. มักอยู่รวมกลุ่มกับเพื่อนที่ชมรม บางครั้งก็ชวนกันไปเล่นสนุกเกอร์ข้างนอกมหาวิทยาลัย นาย จ. มีเพื่อนมากและค่อนข้างติดเพื่อน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย จ. จำนวน 4 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ทราบว่า ปัจจุบัน นาย จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คน และน้องสาว 1 คน มีบ้านเป็นของตนเอง บิดามารดาของนาย จ. ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดี อบอุ่น ดูแลเอาใจใส่กันและกันดี ถ้ามีเวลาว่างหรือวันหยุดช่วงเทศกาลบิดามารดาก็จะพาครอบครัวไปพักผ่อนที่ต่างจังหวัด นาย จ. มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวรู้สึกอบอุ่นและพอใจในครอบครัว ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยพบว่า นาย จ. ภูมิใจและตั้งใจที่ได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงแห่งนี้ มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม ตกแต่งอย่างเป็นระเบียบและมีเทคโนโลยีขั้นสูง ส่วนทัศนคติต่อการเรียนพบว่า นาย จ. รู้สึกว่าการเรียนค่อนข้างยาก มีความเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตน เนื่องจากมีผลการเรียนตกต่ำ เก็บวิชาได้น้อย จึงมีความกังวลว่าจะเรียนจบช้าและหางานที่ดีทำได้ลำบาก ด้านสังคมพบว่านาย จ. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนเยอะและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆ ทำกิจกรรมที่ชมรม บางครั้งก็ชวนกันไปเตะฟุตบอล เล่นสนุกเกอร์

2.2 การสัมภาษณ์บิดามารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย จ. เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี สนุกสนาน ร่าเริง ชอบเล่นกีฬาและทำกิจกรรม ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร มีเพื่อนเยอะ ค่อนข้างติดเพื่อน เวลาว่างก็มักไปทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ มากกว่าอ่านหนังสือ บิดามารดาทราบว่า นาย จ. มีปัญหาด้านการเรียน ก็เป็นห่วงและพยายามตักเตือนนาย จ. อยู่บ่อยครั้งแต่ก็เป็นเหมือนเดิมคือติดเพื่อน รักสนุก ไม่สนใจการเรียน นอกจากนี้ บิดามารดาของนาย จ. ยังมีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำ หาแนวทางช่วยเหลือนาย จ. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นาย จ. เป็นนักศึกษาที่มีความสนใจกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม แต่ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ไม่มีสมาธิในการเรียน มักจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ และสนใจด้านกีฬา

มากกว่าการเรียนหนังสือ อีกทั้งยังมีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้มีความยากลำบากในการทำความเข้าใจบทเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำคะแนนสอบได้น้อย เก็บวิชาได้น้อยและมีผลการเรียนไม่ดี

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา แสดงความคิดเห็นว่านาย จ. เป็นคนร่าเริง สนุกสนาน มีความชอบ สนใจและทุ่มเทในการทำกิจกรรมมาก แต่ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน ไม่รับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร ไม่ชอบอ่านหนังสือ เวลาวางส่วนใหญ่จะใช้เวลาทำกิจกรรมและเล่นกีฬา มักจะส่งงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ล่าช้าเสมอ

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 10 สิงหาคม 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและบิดามารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น เป็นหมู่บ้านจัดสรรภายในบ้านตกแต่งอย่างสวยงาม เป็นสัดส่วน ดูเรียบร้อย สมัยใหม่ ชั้นล่างเป็นห้องพักผ่อน ห้องครัวและห้องรับแขก มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน บริเวณรอบบ้านร่มรื่น มีการจัดแต่งสวนหย่อมหน้าบ้านอย่างสวยงาม นาย จ. มีห้องส่วนตัวอยู่บริเวณชั้น 2 สภาพแวดล้อมใกล้ๆบ้านเป็นหมู่บ้านจัดสรร บรรยากาศค่อนข้างเงียบสงบ เนื่องจากอยู่ไกลจากแหล่งชุมชนและไม่ติดกับถนนใหญ่

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า บิดามารดาและนาย จ. แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนาย จ. อยู่ร่วมการสนทนาโดยตลอด บิดาและมารดาของนาย จ. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีการเรียนการสอนที่ดี มีคุณภาพ ถ้าสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ก็จะเก่งภาษาอังกฤษ และมีอนาคตการทำงานที่ดี นอกจากนี้บิดามารดาของนาย จ. ยังได้แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนาย จ. มาก มีความคิดเห็นเห็นว่านาย จ. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควรค่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาทำกิจกรรมมากเกินไป และได้พยายามตักเตือนเกี่ยวกับการใช้เวลาของนาย จ. อยู่เสมอ นอกจากนี้บิดามารดาของนาย จ. ยังต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำและหาแนวทางช่วยเหลือนาย จ. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

4. อดีตชีวิต

จากอดีตชีวิตทราบว่า นาย จ. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยบิดามารดา และนาย จ. น้องชาย 1 คนและน้องสาว 1 คน รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 5 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นาย จ. ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี นาย จ. มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมาก เพราะบิดามารดาจะพา นาย จ. กับน้องๆ ไปเที่ยวต่างจังหวัดบ่อยๆ

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นาย จ. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก นาย จ. มีความสุข และสนุกสนานกับการได้อยู่กับเพื่อนๆ ได้รวมกลุ่มทำกิจกรรมที่ชมรมหรือพักผ่อนและเล่นกีฬาด้วยกัน ปัจจุบันนาย จ. มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของตน กลัวว่าจะจบการศึกษาล่าช้า

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นาย จ. ประารถนาที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านการตลาด ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตของนาย จ. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากนาย จ. ให้ความสำคัญกับการเรียนน้อย ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ติดเพื่อน เวลาวางส่วนใหญ่จะ

ใช้ทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนคือทำกิจกรรมและเล่นกีฬา ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพียงพอ จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและมีผลการเรียนตกต่ำ

5. บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ตั้งแต่ วันที่ 5 สิงหาคม 2545 ถึงวันที่ 12 สิงหาคม 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนาย จ. จะคล้ายคลึงกันทุกวันที่ หลังจากเลิกเรียนก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆทำกิจกรรมที่ชมรม หรือพักผ่อนด้วยการเล่นฟุตบอลและสนุกเกอร์ จนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้านส่วนในวันหยุดก็จะนัดเพื่อนๆไปเที่ยวมหาวิทยาลัยเพื่อทำกิจกรรมที่ชมรมและเล่นกีฬาด้วยกัน นอกจากนี้ยังทราบว่านาย จ. มีความไม่สบายใจเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของตน มีปัญหาในการทำความเข้าใจบทเรียน ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ไม่ต้องการให้บิดามารดารับรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตน โดยจะเข้านอนเวลาประมาณ 22.30 น. ส่วนอุปนิสัยของนาย จ. พบว่าเป็นคนสนุกสนานร่าเริง มนุษย์สัมพันธ์ดี ชอบเข้าสังคม รักครอบครัว ค่อนข้างติดเพื่อน และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า

ด้านครอบครัวนาย จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา น้องชาย 1 คนและน้องสาว 1 คน บิดาของนาย จ. ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน มีบ้านเป็นของตัวเอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 20,000 บาท ปัจจุบันนาย จ. ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดาวันละ 150 บาท

ด้านสุขภาพ นาย จ. มีสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

ด้านสังคม นาย จ. มีเพื่อนมาก ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนที่ชมรม ค่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่ชมหรือเล่นกีฬากับเพื่อนๆเสมอ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนดี รู้สึกสบายใจและมีความสุขเมื่อได้อยู่กับเพื่อน โดยเพื่อนๆจะแวะมาเยี่ยมที่บ้านเป็นบางครั้ง นาย จ. ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเองในทุกเรื่อง หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือประเภทลึกลับ กีฬาที่ชอบคือฟุตบอลและสนุกเกอร์ ไม่มีความสามารถในการเล่นดนตรี

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกที่นาย จ. ชื่นชอบ คือการเล่นกีฬา

ด้านการศึกษา พบว่า นาย จ. ชอบและถนัดในวิชาท่องจำ แต่ไม่ถนัดและไม่ชอบในวิชาคำนวณ ส่วนกิจนิสัยในการเรียน พบว่า นาย จ. ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ส่วนเป้าหมายในอนาคต นาย จ. ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านการตลาดและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นาย จ. มีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดา รักเคารพ และมีความภูมิใจในบิดามารดามาก มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้อง มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความกังวลใจว่าทำอย่างไรจึงจะเรียนได้ดีและจบการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ ไม่ต้องการให้บิดามารดาผิดหวัง รู้สึกรักตัวเอง สิ่งที่ยากได้จากครอบครัว คือกำลังใจและความรัก สิ่งทีกล้วในการอยู่กับคนอื่น คือกลัวคุยกันไม่รู้เรื่อง สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือการมีสุขภาพแข็งแรง สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือ ไม่มีความเพียรในการอ่านหนังสือ สิ่งที่ยากกับปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือ อยากตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้ ส่วนความภูมิใจและความสำเร็จในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

6.3 แบบสอบถามบิตามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิตามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นาย จ. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง มีสุขภาพแข็งแรง แต่ไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร ก่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการทำกิจกรรมและเล่นกีฬา บิตามารดาของนาย จ. มีความเป็นห่วงและกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนาย จ. อยากให้เรียนจบเร็วๆ พยายามสนับสนุนด้านการเรียนของนาย จ. อย่างเต็มที่ทั้งด้านเวลาและทุนทรัพย์ มีการพูดคุยตักเตือนให้เอาใจใส่การเรียนบ่อยครั้ง นอกจากนี้บิตามารดาของนาย จ. ยังต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาการเรียนให้กับนาย จ. ด้วย

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นาย จ. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นาย จ. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองดีมีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิตามารดา น้องและเพื่อน มีความพึงพอใจในชีวิต สุขภาพ ความเป็นอยู่และความสามารถของตนเอง ส่วนความกังวลใจและความไม่พึงพอใจของนาย จ. นั้นพบว่ามีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียน คือ รู้สึกว่าตนเองเรียนได้ไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน มีความกังวลในการสอบ และมีความจำไม่ดีมักลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา SPM พบว่า นาย จ. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 10 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 4 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 49 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 112

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย จ. มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.2 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา WAIS พบว่า นาย จ. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 68 IQ = 108

PERFORMANCE SCORE 59 IQ = 111

FULL SCALE SCORE 127 IQ = 110

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย จ. มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่า นาย จ. มีทัศนคติไม่ดีกับเพศตรงข้าม อารมณ์ไม่มั่นคง คือเอาแต่ใจตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่รอบคอบ ไม่มีความเป็นระเบียบ มนุษยสัมพันธ์ มารยาทดี ไม่เห็นแก่ตัว การแสดงออกเหมาะสม ไม่ค่อยมีพลัง รู้สึกประหม่า ขาดความรับผิดชอบ วิตกกังวล และมีอารมณ์เรื่อย ๆ เปื่อย ๆ

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นาย จ. มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ลังเลไม่กล้า มีความกังวล ไม่กล้าเผชิญหน้ากับปัญหา หลีกเลี่ยงสิ่งแปลกใหม่ ประหม่า รู้สึกไม่แน่ใจ เปิดเผยตรงไปตรงมา พอใจในสิ่งที่ปรารถนา ตระหนักถึงสังคม สนใจแต่ตนเองและขาดความรับผิดชอบ

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree-Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นาย จ. มีความพยายามต่อสู้เพื่อบรรลุสิ่งที่ประสงค์ มองโลกในแง่ดี ปรับตัวได้ดี มีความทะเยอทะยาน ไม่มีพลังในการทำสิ่งต่าง ๆ ต้องการได้รับการประคบประหงมแบบเด็ก ๆ รู้สึกผิดหวังกับบางเหตุการณ์ ไม่สามารถตัดสินใจได้ ลังเล ต้องการเข้าสังคมมากขึ้น และรู้สึกคับข้องใจ

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อมารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า นาย จ. มีปัญหาด้านความกลัวและความรู้สึกผิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านความกลัว นาย จ. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.2 ด้านความรู้สึกผิด นาย จ. มีความรู้สึกผิดที่ตนเองเรียนได้ไม่ดีเท่าเทียมคนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่บิดามารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกผิดที่ไม่ขยันตั้งใจเรียน และไม่สามารถทำให้บิดามารดามีใจในตนเอง

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นาย จ. เป็นคนชอบเข้าสังคม อารมณ์อ่อนไหว ไม่มั่นคง กล้าแสดงออก มีจิตใจบอบบาง ชอบฟังฟัง ช่างสงสัย เรียนง่ายติดดิน ไม่ฟังพอใจในตนเอง เอาแต่ใจตนเอง ไม่มีวินัยในตนเอง ขาดความเป็นระเบียบ

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนสะสมปีการศึกษา 2542-2545 พบว่า ผลการเรียนของนาย จ. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.90

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย จ. มีปัญหาด้านการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัดชีวประวัติและแบบทดสอบ ต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นาย จ. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองด้านการเรียนในทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกผิดต่อตนเอง ต่อบิตามารดาและครอบครัว ที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่ทุกคนคาดหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัดชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นาย จ. มีปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากนาย จ. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษ อยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้นาย จ. เกิดความยากลำบากในการทำโจทย์เนื้อหาบทเรียน เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน และไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย จ. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นาย จ. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป เช่น เล่นกีฬา ไม่เอาใจใส่ในการเรียน จึงเท่าที่ควรทำให้นาย จ. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำข้อสอบไม่ได้ และมีผลการเรียนตกต่ำ

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัดชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นาย จ. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อยๆ ไม่มีความคาดหวังเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน ประกอบกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง จึงไม่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้นาย จ. ยังมีลักษณะติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป เช่น เล่นกีฬา ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีเพียงความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาว์ปัญญาของนาย จ. จะปรากฏว่ามีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาดก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่า สาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของนาย จ. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสมเพียงพอ

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบกับนาย จ. และทำให้นาย จ. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

เนื่องจากบิดามารดาของนาย จ. เลี้ยงดูแบบอิสระและค่อนข้างตามใจ ทำให้นาย จ. ไม่มีวินัยในการเรียน และไม่รับผิดชอบต่อการเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับการที่นาย จ. เป็นคนติดเพื่อน ชอบทำกิจกรรมและเล่นกีฬา ทำให้แทนที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน นาย จ. ก็ไปอยู่กับเพื่อน ๆ วมกลุ่มกันทำกิจกรรมและเล่นกีฬามากเกินไป โดยที่บิดามารดาไม่ได้ให้คำแนะนำที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารเวลาแก่นาย จ. และไม่มีมาตรการในการควบคุมดูแลเรื่องความรับผิดชอบในการเรียน การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมรัดกุม ทำให้นาย จ. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร และเกิดปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

3. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเรียนของนาย จ. ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมบางประการ อาทิ การคบเพื่อน การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษามีน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นาย จ. และนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อน ๆ แทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้อย่างแท้จริง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติ ดังนี้

1.2 ให้คำปรึกษาแก่ นาย จ. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ความรับผิดชอบต่อการเรียน ความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมกับเพื่อนและเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การวางแผนในการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนที่ชัดเจน เพื่อให้ นาย จ. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนานตนเองสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นาย จ. มีความเข้าใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย จ. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต และให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพ เพื่อให้นาย จ. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย จ. เกี่ยวกับ การตั้งเป้าหมายในการเรียน การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจด

บันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ นาย จ.สามารถเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นาย จ. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้ นาย จ.เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 10 กันยายน 2545 เวลา 11.00 – 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นาย จ. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน รู้จักที่จะบริหารเวลาในการเรียนอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนอย่างจริงจัง โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่นาย จ.เพื่อให้เกิดความมานะ พยายาม ที่จะขจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียน มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตั้งใจไว้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนาย จ. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนาย จ. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านาย จ. ได้รับความดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่นาย จ. เอง บิดามารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นาย จ.ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนาย จ. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย จ. มีทัศนคติในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อการเรียนมากขึ้น เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจน มีการแบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมและเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบในการเรียน มีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนเพื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ มีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาการเรียน ไม่รู้สึกว่ตนเองต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี ผลการตอบแบบสอบถามของนาย จ. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านาย จ.มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนาย จ. มีดังนี้

นาย จ.มีความเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาทางการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาทางการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง ในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาย จ. มีดังนี้

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลนาย จ. อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์และเวลา เอาใจใส่ดูแลในเรื่องความรับผิดชอบต่อการเรียน การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่นาย จ. เป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในทุกโอกาส เพื่อนาย จ. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจนาย จ. อย่างสม่ำเสมอเพื่อนาย จ. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาทางการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นาย จ. เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อนาย จ. ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นาย จ. อย่างจริงใจ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อนาย จ. เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

กรณีศึกษารายที่ 6 นาย ช. (ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึง 31 ตุลาคม 2545)

ลักษณะทั่วไป นาย ช. เป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 22 ปี รูปร่างสูงใหญ่ ผิวคล้ำ ไร้ผมรองทรง นัยน์ตาดำโต ใบหน้ากลมมน ท่าทางเคร่งขรึม พูดจาสุภาพ มีสัมมาคารวะ จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในห้องเรียน จำนวน 1 ครั้ง และนอกห้องเรียนจำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จากการสังเกตในห้องเรียนในช่วงโมงภาษาอังกฤษ 3 พบว่า นาย ช. เข้าชั้นเรียนสาย ระหว่างเรียนไม่ค่อยสนใจฟังอาจารย์ มักพูดคุยกับเพื่อนข้างๆ ไม่มีสมาธิในการฟังคำบรรยาย มีอาการง่วงซึมเป็นระยะๆ นอกห้องเรียน นาย ช. จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฝึกซ้อมกอล์ฟ เพราะเป็นกีฬาที่ชอบและเป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย มักจะนัดกับเพื่อนๆไปซ้อมกอล์ฟทุกวันหลังเลิกเรียน

2. การสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ช. จำนวน 4 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ทราบว่า ปัจจุบัน นาย ช. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 2 คน และพี่สาว 2 คน นาย ช. เป็นบุตรคนสุดท้อง มีบ้านเป็นของตนเอง บิดามารดาของนาย ช. ประกอบอาชีพค้าขาย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดี อุ่นๆ ดูแลเอาใจใส่กันและกันดี นาย ช. มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวรู้สึกอบอุ่นและพอใจในครอบครัว ทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยพบว่า นาย ช. ภูมิใจและตั้งใจที่ได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงแห่งนี้ มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม ตกแต่งอย่างเป็นระเบียบและมีเทคโนโลยีขั้นสูง ส่วนทัศนคติต่อการเรียนพบว่า นาย ช. รู้สึกว่าการเรียนค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษ นาย ช. มีความเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของตน เนื่องจากมีผลการเรียนตกต่ำ เก็บวิชาได้น้อย จึงมีความกังวลว่าจะเรียนจบช้าและหางานที่ดีทำได้ลำบาก ด้านสังคมพบว่านาย ช. มีมนุษยสัมพันธ์ มีเพื่อนมาก เป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย เวลาวางส่วนใหญ่ นาย ช. จัดนัดเพื่อนๆ นักกีฬาไปซ้อมกอล์ฟด้วยกัน

2.2 การสัมภาษณ์บิดามารดา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อไปเยี่ยมบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ช. เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ สนุกสนาน ร่าเริง ชอบเล่นกีฬา ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร มีเพื่อนเยอะ ค่อนข้างติดเพื่อน เวลาวางก็มักไปซ้อมกีฬากับเพื่อนๆ มากกว่าอ่านหนังสือ บิดามารดาทราบว่า นาย ช. มีปัญหาการเรียน ก็เป็นห่วงและพยายามตักเตือนนาย ช. อยู่บ่อยครั้งแต่ก็เป็นเหมือนเดิมคือติดเพื่อน สนใจในการฝึกซ้อมกีฬามากกว่า นอกจากนี้ บิดามารดาของนาย ช. ยังมีความต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำ หาแนวทางช่วยเหลือนาย ช. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

2.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ครั้ง ที่สำนักงานรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ แสดงความคิดเห็นว่า นาย ช. เป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี รักในการกีฬา แต่ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ไม่มีสมาธิในการเรียน มักจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ และสนใจด้านกีฬามากกว่าการเรียนหนังสือ อีกทั้งยังมีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้มีความยากลำบากในการทำความเข้าใจบทเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำคะแนนสอบได้น้อย เก็บวิชาได้น้อยและมีผลการเรียนไม่ดี

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท จำนวน 1 ครั้ง ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักศึกษา แสดงความคิดเห็นว่านาย ช. เป็นคนร่าเริง สนุกสนาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน สนใจและทุ่มเทในการฝึกซ้อมกีฬา แต่ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน ไม่รับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร ไม่ชอบอ่านหนังสือ เวลาวางส่วนใหญ่จะใช้ในการฝึกซ้อมกีฬา และนั่งหลับในห้องเรียนเป็นประจำ

3. การเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง วันที่ 17 สิงหาคม 2545 ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและบิดามารดา ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สภาพบ้านเป็นตึกแถว 4 ชั้น ติดถนนใหญ่ ชั้นล่างจัดทำเป็นร้านขายข้าวสาร ด้านหลังบริเวณชั้นล่างเป็นโกดังสำหรับเก็บข้าวสาร ชั้น 2 ตกแต่งเป็นสำนักงาน ส่วนชั้น 3 และ 4 เป็นที่พักอาศัย สภาพภายในบ้านสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย นาย ช. มีห้องส่วนตัวอยู่ที่ชั้น 3 สภาพแวดล้อมใกล้ๆบ้าน ก็เป็นอาคารพาณิชย์ บรรยากาศค่อนข้างอึกตักเนื่องจากอยู่ในย่านชุมชนและติดถนนใหญ่

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า บิดามารดาและนาย ช. แสดงความเป็นมิตรและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยนาย ช. ช่วยร่วมการสนทนาโดยตลอด บิดาและมารดาของนาย ช. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย เชื่อว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีการเรียนการสอนที่ดี มีคุณภาพ ถ้าสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ก็

จะเก่งภาษาอังกฤษ และมีอนาคตการทำงานที่ดี นอกจากนี้บิดามารดาของนาย ช. ยังได้แสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของนาย ช. มาก มีความคิดเห็นว่านาย ช. ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ค่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาฝึกซ้อมกีฬามากเกินไป และได้พยายามดักเตือนเกี่ยวกับการใช้เวลาของนาย ช. อยู่เสมอ นอกจากนี้บิดามารดาของนาย ช. ยังต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำและหาแนวทางช่วยเหลือนาย ช. ในการแก้ไขปัญหาการเรียนด้วย

4. อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติทราบว่า นาย ช. เกิดในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เป็นครอบครัวชนกลาง ประกอบด้วยบิดามารดา และนาย ช. พี่ชาย 2 คนและพี่สาว 2 คน รวมสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 7 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็ก นาย ช. ได้รับความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี นาย ช. มีความประทับใจชีวิตในวัยเด็กมาก เพราะทุกคนในบ้านให้ความเอ็นดูและจะซื้อขนมให้กินเป็นประจำ เนื่องจากนาย ช. เป็นลูกคนเล็ก

4.2 ชีวิตในปัจจุบันพบว่า นาย ช. ขณะนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน มีเพื่อนสนิทค่อนข้างมาก นาย ช. มีความสุข และสนุกสนาน กับการได้อยู่กับเพื่อนและฝึกซ้อมกีฬาด้วยกัน ปัจจุบันนาย ช. มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของตน กลัวว่าจะจบการศึกษาล่าช้า

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า นาย ช. ปรารถนาที่จะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ ส่วนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ตั้งไว้คือประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัตินาย ช. พบว่าจุดที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากนาย ช. ให้ความสำคัญกับการเรียนน้อย ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ติดเพื่อน เวลาวางส่วนใหญ่จะใช้ฝึกซ้อมกีฬา ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพียงพอ จึงเรียนไม่ทันเพื่อนและมีผลการเรียนตกต่ำ

5. บันทึกประจำวัน

จากการบันทึกประจำวันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ตั้งแต่ วันที่ 12 สิงหาคม 2545 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2545 ทำให้ทราบว่ากิจวัตรประจำวันของนาย ช. จะคล้ายคลึงกันทุกวันที่คือ หลังจากเลิกเรียนก็จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ ฝึกซ้อมกอล์ฟ จนกระทั่งเย็นจึงกลับบ้านส่วนในวันหยุดก็จะช่วยงานที่บ้านในช่วงเช้า ตอนบ่ายก็จะนัดกับเพื่อนไปฝึกซ้อมกอล์ฟ นอกจากนี้ยังทราบว่านาย ช. กังวลใจเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตน มีปัญหาในการทำความเข้าใจบทเรียน ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ไม่ต้องการให้บิดามารดารับรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนของตน และจะเข้านอนเวลาประมาณ 22.00 น. ส่วนอุปนิสัยของนาย ช. พบว่าเป็นคนสนุกสนานร่าเริง มนุษย์สัมพันธ์ดี รักครอบครัว รักในการเล่นกอล์ฟ ค่อนข้างติดเพื่อน และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร

6. แบบสอบถามและแบบสำรวจ

จากแบบสอบถามและแบบสำรวจปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า

ด้านครอบครัวนาย ช. อาศัยอยู่กับบิดามารดา พี่ชาย 2 คนและพี่สาว 2 คน บิดามารดาของนาย ช. ประกอบอาชีพค้าขาย มีบ้านเป็นของตัวเอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 40,000 บาท ปัจจุบันนาย ช. ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันจากมารดาวันละ 150 บาท

ด้านสุขภาพนาย ช. มีสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย

ด้านสังคม นาย ช. มีเพื่อนมาก ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนที่เล่นกีฬาด้วยกัน ก่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาว่างในการฝึกซ้อมกอล์ฟเป็นประจำ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆดี รู้สึกสบายใจและมีความสุขเมื่อได้อยู่กับเพื่อน โดยเพื่อนๆจะแวะมาเยี่ยมที่บ้านเป็นบางครั้ง นาย ช. ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง หนังสือที่ชอบอ่านคือหนังสือประเภท กีฬาและตลก กีฬาที่ชอบคือกอล์ฟ ไม่มีความสามารถในการเล่นดนตรี

ด้านงานอดิเรก งานอดิเรกของนาย ช. คือการเล่นกีฬาและคอมพิวเตอร์

ด้านการศึกษา พบว่า นาย ช. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ส่วนกิจนิสัยในการเรียน พบว่า นาย ช. ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ได้ทำตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ส่วนเป้าหมายในอนาคต นาย ช. ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจ และประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

6.2 แบบสอบถามตัวฉัน

จากแบบสอบถามตัวฉัน พบว่า นาย ช. มีความรู้สึกที่ดีต่อบิตามารดา รักเคารพ และมีความรู้สึกอบอุ่น มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้อง มีความพึงพอใจกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ยกเว้นในเรื่องการเรียน มีความกังวลใจว่าทำอะไรจึงจะเรียนได้ดีและจบการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้เนื่องจากเป็นคนเรียนไม่ดี สิ่งที่ยากได้จากครอบครัวคือ อยากให้สนับสนุนตนเองในด้านกีฬา และเข้าใจปัญหาด้านการเรียนของตน สิ่งที่เกิดขึ้นในการอยู่กับคนอื่น คือ ไม่อยากพูดเรื่องเรียน เนื่องจากรู้สึกเป็นปมด้วยที่เรียนไม่ดี สิ่งที่ชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเองคือการมีสุขภาพแข็งแรงและมีความสามารถด้านกีฬา สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง คือ เรียนไม่ดี ไม่มีความพยายามในการเรียน สิ่งที่ยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง คือ อยากตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้และเรียนจบเร็ว ๆ ส่วนความภูมิใจและความสำเร็จในชีวิตคือการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

6.3 แบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง

จากแบบสอบถามบิดามารดาและผู้ปกครอง พบว่า นาย ช. เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง มีสุขภาพแข็งแรง มีความสามารถด้านกีฬา แต่ไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร ก่อนข้างติดเพื่อนและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการฝึกซ้อมกอล์ฟ บิดามารดาของนาย ช. มีความเป็นห่วงและกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนาย ช.อยากให้เรียนจบเร็ว ๆ พยายามสนับสนุนด้านการเรียนของนาย ช. อย่างเต็มที่ทั้งด้านเวลาและทุนทรัพย์ นอกจากนี้บิดามารดาของนาย ช. ยังต้องการให้อาจารย์และทางมหาวิทยาลัยหาแนวทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการเรียนให้กับนาย ช. ด้วย

6.4 แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

จากแบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม พบว่า นาย ช. ไม่มีปัญหาการปรับตัวและพฤติกรรม ในด้านทัศนคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านความคาดหวังในอนาคต ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย

6.5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า นาย ช. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองดีมีความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความพึงพอใจในครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิดามารดา พี่ๆและเพื่อน มีความพึงพอใจในชีวิต สุขภาพ ความเป็นอยู่และความสามารถของตนเอง ส่วนความกังวลใจและความไม่พึงพอใจของนาย ช. นั้นพบว่ามีเพียงด้านเดียวคือด้านการเรียน คือ รู้สึกว่าตนเองเรียนได้ไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน มีความกังวลในการสอบ และมีความจำไม่ดีมักลืมในสิ่งที่เรียนมาแล้ว

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (SPM)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา SPM พบว่า นาย ช. มีผลการทดสอบ ดังนี้

คะแนนการทดสอบชุด A = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด B = 12 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด C = 10 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด D = 11 คะแนน

คะแนนการทดสอบชุด E = 10 คะแนน

รวมคะแนนทั้งหมด = 55 คะแนน

เทียบตาราง I.Q. = 118

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย ช. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาด

7.2 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS)

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WAIS พบว่า นาย ช. มีผลการทดสอบ ดังนี้

VERBAL SCORE 41 IQ = 82

PERFORMANCE SCORE 39 IQ = 85

FULL SCALE SCORE 80 IQ = 82

จากผลการทดสอบดังกล่าว พบว่า นาย ช. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน

7.3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบไปด้วย

7.3.1 แบบทดสอบเบนเดอร์เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่า นาย ช. ไม่มีการวางแผนที่ดี ขาดความรอบคอบ อารมณ์ไม่สงบ ไม่มีสมาธิ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างดี มีมารยาทสุภาพเหมาะสม มนุษย์สัมพันธ์ดี ไม่เห็นแก่ตัว กล้าแสดงออก มีความกังวล หวั่นไหว

7.3.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพคน พบว่า นาย ช. เป็นคนมองโลกในแง่ดี ชอบเพื่อน ไม่มีความมั่นคง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีระดับความมุ่งหวังสูง ตระหนักถึงสังคม ใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง

7.3.3 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (The Kinetic-House-Tree-Person Drawing)

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นาย ช. ต้องการอำนาจและความสำเร็จ พยายามต่อสู้เพื่อบรรลุสิ่งที่ประสงค์ มองโลกในแง่ดี ต้องการความปลอดภัย มีชีวิตชีวา สนใจสิ่งรอบตัว มีความวิตกกังวล ต้องการได้รับการปกป้องจากพ่อแม่

7.3.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence-Completion-Test)

จากแบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทั้ง 15 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพที่มีต่อมารดา บิดา ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพศสัมพันธ์ เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม ความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า นาย ช. มีปัญหาด้านความกลัว ความรู้สึกผิด และความสามารถ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.3.4.1 ด้านความกลัว นาย ช. มีความกลัวและวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนในปัจจุบัน กลัวว่าจะเรียนไม่จบ กลัวว่าอนาคตจะไม่สามารถประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจตามที่ตนเองมุ่งหวัง

7.3.4.2 ด้านความรู้สึกผิด นาย ช. มีความรู้สึกผิดที่ตนเองเรียนได้ไม่ดีเท่าที่คนอื่น รู้สึกผิดที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่บิดามารดาคาดหวัง รู้สึกผิดที่ทำให้ตนเองและครอบครัวต้องผิดหวัง รู้สึกผิดที่ไม่ขยันตั้งใจเรียน และไม่สามารถทำให้บิดามารดามีใจในตนเอง

7.3.4.3 ด้านความสามารถ นาย ช. ไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง คิดว่าคนอื่นสามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าตนเอง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้หรือไม่

7.3.5 แบบทดสอบ 16 PF

จากการทดสอบ 16 PF พบว่า นาย ช. เป็นคนชอบเข้าสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี อารมณ์อ่อนไหว ไม่มั่นคง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ยึดมั่นในศีลธรรม ข้างสงสัย ตระหนักถึงสังคม ค่อนข้างดี ทำอะไรตามใจ

8. ระเบียบสะสม

ข้อมูลที่มีอยู่ในระเบียบสะสมไม่มีด้านอื่นๆ เลยนอกจากผลการเรียนสะสมปีการศึกษา 2542-2545 พบว่า ผลการเรียนของนาย ช. อยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.94

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย ช. มีปัญหาด้านการเรียน จากสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักศึกษา ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจ อัตชีวประวัติและแบบทดสอบต่างๆ ให้ผลสอดคล้องกันว่า นาย ช. มีอารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย ขาดความรอบคอบ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความวิตกกังวล ลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกกับตนเองด้านการเรียนในทางลบ คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ไม่มีความภูมิใจในตนเอง รู้สึกผิดต่อตนเอง ต่อบิดามารดาและครอบครัว ที่ไม่สามารถเรียนได้ดีตามที่ทุกคนคาดหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนและชีวิตได้ จึงเกิดความรู้สึกยอมจำนนต่อปัญหา ท้อแท้และไม่พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานของครอบครัว สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน

1.2 พื้นฐานด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ นาย ช. มีปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากนาย ช. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้นาย ช. เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน เวลาอ่านหนังสือหรือฟังคำบรรยายก็ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน และไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร เวลาสอบจึงมีความวิตกกังวลและทำข้อสอบไม่ได้ จึงมีผลการเรียนตกต่ำและมีปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

1.3 กิจนิสัยในการเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ช. ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีและกลยุทธ์ในการเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นาย ช. มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ขาดความรอบคอบ ไม่มีการวางแผนในการเรียน ไม่มีการกำหนดตารางเวลาอ่านหนังสือ ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือและฟังคำบรรยายในชั้นเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และไม่มีการวางแผนทบทวนบทเรียน เตรียมสอบ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไปเช่นเล่นกีฬา ไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควรทำให้นาย ช. ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำข้อสอบไม่ได้ และมีผลการเรียนตกต่ำ

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม อัตชีวประวัติ ทำให้ทราบว่า นาย ช. ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน จะเรียนในลักษณะไปเรื่อย ๆ ไม่มีความคาดหวังเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน ประกอบกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง จึงไม่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เกิดความรู้สึกท้อแท้ และไม่คิดหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน นอกจากนี้ นาย ช. ยังมีลักษณะติดเพื่อนและชอบทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป เช่นการเล่นกีฬา ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีเพียงความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษา แต่ขาดความพยายามและแรงจูงใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผลจากการวัดระดับเชาว์ปัญญาของนาย ช. จะปรากฏว่ามีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับค่อนข้างฉลาดก็ตาม จึงพอสรุปได้ว่า สาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของนาย ช. ประการหนึ่งเกิดจากการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับที่เหมาะสมเพียงพอ

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลกระทบกับนาย ช. และทำให้นาย ช. มีปัญหาด้านการเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

เนื่องจากบิดามารดาของนาย ช. จบการศึกษาในระดับมัธยม จึงขาดความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบด้านการเรียน การสอนและระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงทำให้นาย ช. ไม่สามารถให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ หรือเป็นที่ปรึกษาแก่นาย ช. ได้เท่าที่ควร ทำให้นาย ช. มีความรู้สึกที่บิดามารดาไม่เข้าใจตนเอง ไม่สามารถจะช่วยเหลืออะไรได้ จึงเกิดความรู้สึกเบื่อกว่า ท้อแท้กับปัญหาด้านการเรียนของตน ไม่มีกำลังใจที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาด้านการเรียนของตนเอง

3. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเรียนของนาย ช. ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมบางประการ อาทิ การคบเพื่อน การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษามีน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติจึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นาย ช. และนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนต้องไปปรึกษากับรุ่นพี่และเพื่อนๆแทน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะลองผิด ลองถูก ทำให้เสียเวลาและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนได้อย่างแท้จริง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. ให้การช่วยเหลือโดยตรงปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ช. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ความรับผิดชอบต่อการเรียน ความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมกับเพื่อนและเวลาในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การวางแผนในการเรียนอย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนที่ชัดเจน เพื่อให้ นาย ช. มีความเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะเอาชนะอุปสรรคและพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นาย ช. มีความเข้าใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน ยอมรับสภาพปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนให้หมดไป

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย ช. เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โครงสร้างหลักสูตร การตั้งเป้าหมายด้านการเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับเป้าหมายด้านอาชีพในอนาคต และให้ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพ เพื่อให้ นาย ช. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดความมานะพยายาม มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

1.3 แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นาย ช. เกี่ยวกับ การตั้งเป้าหมายในการเรียน การบริหารเวลา การวางแผนการเรียน เทคนิคการอ่าน เทคนิคการจดบันทึก การลดความวิตกกังวลในการสอบ แหล่งข้อมูลและเทคนิคในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ นาย ช. สามารถเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล นาย ช. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้ นาย ช. เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง มีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

2. ให้การช่วยเหลือโดยอ้อม ปฏิบัติ ดังนี้

1.2 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี 1 ครั้ง ในวันที่ 10 กันยายน 2545 เวลา 15.00 – 16.00 น. ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้มีผลการประชุมโดยมีมติเสนอแนะให้ นาย ช. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน รู้จักที่จะบริหารเวลาในการเรียนอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีการวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความตั้งใจและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนอย่างจริงจัง โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษาคอยดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจแก่นาย ช. เพื่อให้เกิดความมานะ พยายาม ที่จะขจัดอุปสรรคในการเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการเรียน มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่ตั้งใจไว้

การทำนายผล

จากการศึกษาปัญหาของนาย ช. ทำให้ทราบว่าปัญหาของนาย ช. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และปัญหาด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านาย ช. ได้รับความดูแลเอาใจใส่ และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่นาย ช. เอง บิดามารดา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า นาย ช. ได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของนาย ช. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย ช. มีทัศนคติในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อการเรียนมากขึ้น เช่น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่ชัดเจน มีการแบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมและเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบในการเรียน มีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีความพยายามและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียนเพื่อประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ มีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน ไม่รู้สึกว่าคุณต้องสู้กับปัญหาโดยลำพัง

2. จากการตอบแบบสอบถามปัญหาด้านการเรียน พบว่า ก่อนทำการศึกษารายกรณี ผลการตอบแบบสอบถามของนาย ช. มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผลคะแนนการตอบแบบสอบถามในครั้งหลังลดลงจากเดิม แสดงว่านาย ช. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น (ดังตารางในหน้า 110)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ช. มีดังนี้

นาย ช. ควรมีความเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาด้านการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาย ช. มีดังนี้

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลนาย ช. อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์และเวลา เอาใจใส่ดูแลในเรื่องความรับผิดชอบต่อการเรียน การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่นาย ช. เป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในทุกโอกาส เพื่อนาย ช. จะได้เกิดความอบอุ่นใจและมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจนาย จ. อย่างสม่ำเสมอเพื่อนาย ช. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นาย ช. เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดย

การส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อให้ นาย ช. ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป ดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล นาย ช. อย่างจริงใจ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ นาย ช. เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษาปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจทั้ง 6 สามารถแสดงผลของการศึกษา จากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียนทั้งก่อนและหลังการศึกษารายกรณี ได้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการศึกษาปัญหาทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังการศึกษารายกรณี

กรณีศึกษา	คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม	
	ก่อนการศึกษา	หลังการศึกษา
1. นางสาว ก.	86	63
2. นางสาว ข.	79	57
3. นางสาว ค.	82	51
4. นาย ง.	92	72*
5. นาย จ.	84	66
6. นาย ช.	95	74*

หมายเหตุ คะแนนเต็มของแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน คะแนนสูงสุด 140 คะแนน แสดงว่ามีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด เกณฑ์การพิจารณาถ้าตอบได้คะแนนตั้งแต่ 70 คะแนนขึ้นไปถือว่ามีความรู้ด้านการเรียน

จากตาราง 1 ผลคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี และหลังการศึกษารายกรณี พบว่า

นางสาว ก. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาด้านการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นางสาว ก. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แสดงว่าปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ก. ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

นางสาว ข. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาด้านการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นางสาว ข. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แสดงว่าปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ข. ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

นางสาว ค. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นางสาว ค. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แสดงว่าปัญหาทางการเรียนของนางสาว ค. ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

นาย ง. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นาย ง. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน แสดงว่า นาย ง. ยังคงมีปัญหาทางการเรียนอยู่

นาย จ. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นาย จ. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แสดงว่าปัญหาทางการเรียนของนาย จ. ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

นาย ช. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนการศึกษารายกรณี อยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังจากทำการศึกษารายกรณี พบว่า นาย ช. ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน แสดงว่า นาย ช. ยังคงมีปัญหาทางการเรียนอยู่

จากตาราง 1 สรุป ได้ว่า ก่อนการศึกษารายกรณี นาย ช. มีปัญหาทางการเรียนมากที่สุด นาย ง. มีปัญหาทางการเรียนมากเป็นลำดับที่ 2 นางสาว ก. มีปัญหาทางการเรียนมากเป็นลำดับที่ 3 นาย จ. มีปัญหาทางการเรียนมากเป็นลำดับที่ 4 นางสาว ค. มีปัญหาทางการเรียนมากเป็นลำดับที่ 5 และ นางสาว ข. มีปัญหาทางการเรียนมากเป็นลำดับที่ 6 หลังการศึกษารายกรณี พบว่า นางสาว ค. มีปัญหาทางการเรียนน้อยที่สุด นางสาว ข. มีปัญหาทางการเรียนน้อยเป็นลำดับที่ 2 นางสาว ก. มีปัญหาทางการเรียนน้อยเป็นลำดับที่ 3 นาย จ. มีปัญหาทางการเรียนน้อยเป็นลำดับที่ 4 นาย ง. มีปัญหาทางการเรียนน้อยเป็นลำดับที่ 5 และ นาย ช. มีปัญหาทางการเรียนน้อยเป็นลำดับที่ 6 ดังนั้นจากการให้นักศึกษาทั้ง 6 คนตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน พบว่า ได้คะแนนลดลงทุกคนหลังจากทำการศึกษารายกรณี มี 4 รายที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่มีปัญหาทางการเรียน ได้แก่ นางสาว ก. นางสาว ข. นางสาว ค และนาย จ. มี 2 ราย ที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามลดลง แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาทางการเรียน ได้แก่ นาย ง. และ นาย ช.

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 6 คน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 18 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2544 ที่มีปัญหาทางการเรียน จำนวน 6 คน จากประชากร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ วิชาเอกการตลาดคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
2. อายุใกล้เคียงกัน คือ อายุระหว่าง 18 – 22 ปี
3. สถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
4. มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือรายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละ 20,000

– 50,000 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ทำการศึกษารายกรณี คือ
แบบสอบถามปัญหาทางการเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทำการศึกษารายกรณี คือ
 - 2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต
 - 2.2 การสัมภาษณ์
 - 2.3 การเยี่ยมบ้าน
 - 2.4 อัดตชีวประวัติ
 - 2.5 บันทึกประจำวัน
 - 2.6 แบบสอบถามและแบบสำรวจ
 - 2.7 แบบทดสอบ
 - 2.8 ระเบียบวิธี

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการศึกษาเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. วิเคราะห์
4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
5. ทำนายผล
6. ติดตามผล
7. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลศึกษา

1. กรณีศึกษาของนางสาว ก.

1.1 ประวัติ

นางสาว ก.อาศัยอยู่กับมารดา มีพี่สาว 1 คน และน้องชาย 1 คน บิดาเสียชีวิตไปแล้ว มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ต้องทำงานหนักและดูแลครอบครัวเพียงลำพัง นางสาว ก.มีปัญหาด้านสุขภาพ ตอนเป็นเด็กเคยป่วยเป็นโรคมะเร็ง ปัจจุบันมีอาการปวดศีรษะเป็นประจำ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับมารดาและพี่น้อง แต่ไม่มีเวลาให้กันและกันมากนักเนื่องจากทุกคนต้องทำงานหนักเพื่อแบ่งเบาภาระทางบ้าน นางสาว ก.มีเพื่อนสนิทไม่มากและไม่มีเวลาให้กับเพื่อนๆเท่าไรนัก เพราะต้องช่วยมารดาทำงานที่บ้าน มารดาเป็นห่วงด้านการเรียนและสุขภาพของนางสาว ก. ถึงแม้ว่านางสาว ก.จะไม่มีเวลาเอาใจใส่การเรียนเพราะต้องช่วยมารดาทำงาน ไม่ทราบว่าช่วยนางสาว ก. แก้ไขปัญหาการเรียนได้อย่างไรเพราะตนเองเรียนมาน้อย นางสาว ก. ไม่ถนัดในวิชาคำนวณและมีพฤติกรรมเรียนที่ไม่เหมาะสม มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง ต้องการได้รับการดูแลเอาใจใส่ กำลังใจ และความเข้าใจจากมารดามากขึ้น เพราะกำลังประสบปัญหาการเรียน เป้าหมายในชีวิตของนางสาว ก. เรียนให้จบปริญญาตรีเร็วๆเพื่อศึกษาต่อปริญญาโท และประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ เลี้ยงดูมารดาให้สุขสบาย ปัญหาและความไม่สบายใจที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือปัญหาการเรียนและสุขภาพ ปัจจุบัน นางสาว ก. มีอายุ 22 ปี รูปร่างเล็ก ผิวสองสี ใบหน้ารูปไข่ ไขมันยวาระดับต่ำ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย บุคลิกกร้าวแกร่ง แจ่มใส แต่ไม่มั่นใจในตนเอง

1.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า นางสาว ก. มีปัญหาการเรียน เนื่องจากมีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ขาดการวางแผนและการตั้งเป้าหมายในการเรียน ไม่มีการบริหารเวลาที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คิดว่าตนเองไม่สามารถเรียนได้ดีเหมือนกับคนอื่น ท้อแท้และยอมจำนนต่อปัญหา มีพื้นฐานไม่ดีในวิชาคำนวณและวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทำคะแนนสอบได้น้อยและมีผลการเรียนตกต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า นางสาว ก.ไม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนเท่าที่ควร เรียนไปเรื่อย ๆ ไม่คาดหวังผลสำเร็จในการเรียน ประกอบกับมีปัญหาสุขภาพคืออาการปวดศีรษะ ทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือได้นาน จึงเกิดความท้อแท้ในการเรียนตามมา ส่วนเรื่องสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเหตุปัจจัยรองที่ควรเอาใจใส่เพิ่มเติม

1.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ก. มีสาเหตุมาจาก การมีบุคลิกภาพ ไม่เหมาะสม มีพื้นฐานทางการเรียนไม่ดี มีกิณิสัยในการเรียนไม่ดี ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และมี ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ส่วนสาเหตุจากสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวนั้น เกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจที่บีบรัด เนื่องจากบิดาได้เสียชีวิต มารดาจึงต้องรับภาระทางบ้านเพียงคนเดียว นางสาว ก. จึงมีความจำเป็นต้องช่วย มารดาทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับมารดาจบการศึกษาในระดับมัธยมทำให้ไม่สามารถ ให้คำแนะนำแก่นางสาว ก. ในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนได้ นางสาว ก. จึงเกิดความรู้สึกท้อแท้และขาด กำลังใจ ส่วนด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นพบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยาก และต้องใช้เวลาในการปรับตัว อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษายังมีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา จึงไม่สามารถดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง

1.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นางสาว ก. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและทำการประชุม ปรึกษารายกรณี โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาในการดูแล ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่นางสาว ก. ต่อไป

1.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาแนะนำแล้ว พบว่า นางสาว ก. มีกิณิสัยและพฤติกรรมในการเรียน เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีการวางแผนการเรียน มีการบริหารเวลาที่เหมาะสมแบ่งเวลาสำหรับช่วยงานที่บ้าน และเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง มากขึ้น มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตน นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนจากการตอบแบบ สอบถามปัญหาด้านการเรียนลดลง แสดงว่ามีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. กรณีศึกษาของ นางสาว ข.

2.1 ประวัติ

นางสาว ข อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่สาว 2 คนและน้องสาว 1 คน บิดามารดาประกอบ อาชีพทำธุรกิจ ความเป็นอยู่ทางบ้านสุขสบาย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดีมาก นางสาว ข. มี ปัญหาด้านสุขภาพ คือมีอาการเป็นไมเกรน นางสาว ข. มีเพื่อนมาก ค่อนข้างติดเพื่อน ชอบทำกิจกรรมกับ เพื่อนๆที่ชมรม ด้านการเรียน นางสาว ข. ไม่ถนัดในวิชาคำนวณและวิชาที่มีการประยุกต์ มีพฤติกรรมในการ เรียนไม่เหมาะสม ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ปัจจุบัน นางสาว ข. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อายุ 21 ปี รูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว นัยน์ตาดำเล็ก รวบผมสั้น ใบหน้ากลมมน แต่งกายเรียบร้อย พูดจาไพเราะ อารมณ์ดี คุยเก่ง มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนและปัญหาด้านสุขภาพ เป้าหมายและความสำเร็จในชีวิต คือ การสำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นางสาว ข. มีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากมีกิณิสัยในการเรียน ไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิควิธีในการเรียน ไม่มีการวางแผนการเรียนและบริหารเวลาที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ ไม่เหมาะสม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน นอก จากนี้ นางสาว ข. ยังมีพื้นฐานไม่ถนัดในวิชาคำนวณและไม่ถนัดในวิชาประยุกต์ จึงเกิดความลำบากในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนสอบได้น้อย มีผลการเรียนตกต่ำ และยังมีปัญหาด้านสุขภาพคืออาการ

ป่วยเป็นไมเกรน ทำให้มีผลกระทบต่อการเรียนเพราะไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆ จึงไม่สามารถค้นคว้า ทบทวนบทเรียนได้เท่าที่ควร เกิดความท้อแท้ในการเรียน และมีปัญหาด้านการเรียนในที่สุด

2.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการเรียนของนางสาว ข. มีสาเหตุมาจาก การมีบุคลิกภาพ ไม่เหมาะสม มีพื้นฐานในการเรียนไม่ดี มีกิณิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสุขภาพ คือป่วยเป็นไมเกรน ทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือได้นานๆ ส่วนสาเหตุ สภาพแวดล้อมด้านครอบครัวเกิดจาก ระดับการศึกษาของบิดามารดา ที่จบการศึกษาในระดับมัธยม ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือนางสาว ข. ในด้านการเรียนได้เท่าที่ควร ส่วนด้านการจัดการ ศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยากและนักศึกษาต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัวสูง อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษามีน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถดูแล ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างทั่วถึง

2.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นางสาว ข. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและการทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการดูแล ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นางสาว ข. ต่อไป

2.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา พบว่า นางสาว ข. มีกิณิสัยในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียน เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และต่อการเรียนมากขึ้น มีความพยายามและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน มีความพยายามและมีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังการศึกษารายกรณี นางสาว ข. มีคะแนนลดลงจากเดิม แสดงว่านางสาว ข. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น อย่างเห็นได้ชัด

3. กรณีศึกษาของ นางสาว ค.

3.1 ประวัติ

นางสาว ค. อาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นลูกคนเดียว บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดี อบอุ่นเอาใจใส่กันดี นางสาว ค. และบิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย นางสาว ค. มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของตน เนื่องจากมีผลการเรียนตกต่ำ เก็บวิชาได้น้อย ไม่ถนัดในวิชาคำนวณ กลัวว่าจะเรียนจบช้าและหางานทำลำบาก ด้านสังคมพบว่า นางสาว ค. มีเพื่อนมาก ค่อนข้างติดเพื่อน ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร ปัจจุบัน นางสาว ค. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยเอกชน เป้าหมายและความปรารถนาในชีวิตคือการเรียนจบจากสถาบันแห่งนี้ ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นางสาว ค. มีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากมีกิณิสัยในการเรียน ไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิควิธีในการเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ติดเพื่อนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากเกินไป ไม่มีการวางแผนการเรียนและบริหารเวลาที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน นอกจากนี้

นางสาว ค. ยังมีพื้นฐานไม่ดีในวิชาคำนวณ จึงเกิดความลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนสอบได้น้อย มีผลการเรียนตกต่ำ

3.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. มีสาเหตุมาจาก การมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม มีพื้นฐานในการเรียนไม่ดี มีกิจนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ค่อนข้างติดเพื่อนและทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน ส่วนสาเหตุสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวเกิดจากระดับการศึกษาของบิดามารดา ที่จบการศึกษาในระดับมัธยม ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือนางสาว ค. ในด้านการเรียนได้เท่าที่ควร ส่วนด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยากและนักศึกษาต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัวสูง อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษามีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถให้การดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนได้อย่างทั่วถึง

3.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นางสาว ค. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและการทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการดูแล ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นางสาว ค. ต่อไป

3.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา พบว่า นางสาว ค. มีกิจนิสัยในการเรียนและพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง และต่อการเรียนมากขึ้น มีการบริหารเวลาสำหรับเรียนและทำกิจกรรมที่เหมาะสม มีความพยายามและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน มีความพยายามและมีกำลังใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังการศึกษารายกรณี นางสาว ค. มีคะแนนลดลงจากเดิม แสดงว่านางสาว ค. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

4. กรณีศึกษาของ นาย ง.

4.1 ประวัติ

นาย ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คน บิดามารดาประกอบอาชีพเป็นพนักงานธนาคาร สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นาย ง. มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวและต่อมหาวิทยาลัย ด้านสังคม นาย ง. มีเพื่อนเยอะ ให้ความสนใจในการเล่นกีฬาและทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ มากกว่าการเรียน ด้านการเรียนพบว่า นาย ง. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านการเรียนเป็นพิเศษ ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในมหาวิทยาลัยเอกชน เป้าหมายและความปรารถนาในชีวิต คือการสำเร็จการศึกษา จากนั้นก็ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นางสาว ค. มีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากมีกิจนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิควิธีในการเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ติดเพื่อนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน คือเล่นกีฬา ไม่มีการวางแผนการเรียนและบริหารเวลาที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน นอกจากนี้

นี้ นาย จ. ยังมีพื้นฐานไม่ดีในวิชาคำนวณและวิชาภาษาอังกฤษ จึงเกิดความลำบากในการทำคะแนนสอบเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนสอบได้น้อย มีผลการเรียนตกต่ำ

4.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของนางสาว ค. มีสาเหตุมาจาก การมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม มีพื้นฐานในการเรียนไม่ดี มีกีดกันในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ก่อนข้างติดเพื่อนและทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนคือเล่นกีฬา ส่วนสาเหตุสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมคือบิดามารดาให้อิสระและตามใจ มากเกินไป ไม่เอาใจใส่ดูแลในด้านการเรียนและการใช้เวลาของนาย ง.อย่างใกล้ชิด ทำให้นาย ง.ไม่รับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร ส่วนด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยากนักศึกษาต้องใช้เวลามากและความพยายามในการปรับตัวสูง อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษามีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถให้การดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนได้อย่างทั่วถึง

4.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นาย จ. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและการทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการดูแล ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นาย จ. ต่อไป

4.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา พบว่า นาย จ. มีกีดกันในการเรียน และพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียน และมีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีการบริหารเวลาสำหรับเรียนและทำกิจกรรมที่เหมาะสม มีความพยายามและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน มีความพยายามและความตั้งใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังการศึกษารายกรณี นาย จ. มีคะแนนลดลงจากเดิม แสดงว่านาย จ. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

5.กรณีศึกษาของ นาย จ.

5.1 ประวัติ

นาย จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีน้องชาย 1 คนและน้องสาว 1 คนบิดาประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน นาย จ. มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัวและต่อมหาวิทยาลัย แต่มีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียน รู้สึกว่าเรียนยาก กลัวว่าจะจบช้า ด้านสังคม นาย จ. เป็นนักกิจกรรม มีเพื่อนเยอะและชอบทำกิจกรรมกับเพื่อนๆที่ชมรม มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน ทำให้มีความลำบากในการทำคะแนนสอบเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนในการสอบได้น้อย และมีผลการเรียนตกต่ำ ปัจจุบัน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชน ส่วนเป้าหมายและความต้องการในอนาคต นาย จ. ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ

5.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า นาย จ. มีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากมีกีดกันในการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิควิธีในการเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ติดเพื่อนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน คือกิจกรรมของชมรมและเล่นกีฬา ไม่มีการวางแผนการเรียนและบริหารเวลาที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ในการเรียน นอกจากนี้ นาย จ. ยังมีพื้นฐานไม่ดีในวิชาคำนวณและวิชาภาษาอังกฤษ จึงเกิดความลำบากในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนสอบได้น้อย มีผลการเรียนตกต่ำ

5.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของ นาย จ. มีสาเหตุมาจากการมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม มีพื้นฐานในการเรียนไม่ดี มีกิจนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ก่อนข้างติดเพื่อนและทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนคือกิจกรรมที่ชมรมและเล่นกีฬา ส่วนสาเหตุสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมคือบิดามารดาให้อิสระและตามใจ มากเกินไป ไม่เอาใจใส่ดูแลในด้านการเรียนและการใช้เวลาของนาย จ. อย่างใกล้ชิด ทำให้นาย จ. ไม่รับผิดชอบในการเรียนเท่าที่ควร ส่วนด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยาก นักศึกษาต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัวสูง อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษามีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถให้การดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนได้อย่างทั่วถึง

5.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นาย จ. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและการทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการดูแล ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นาย จ. ต่อไป

5.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา พบว่า นาย จ. มีกิจนิสัยในการเรียน และพฤติกรรมในการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียน และมีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีการบริหารเวลาสำหรับเรียนและทำกิจกรรมที่เหมาะสม มีความพยายามและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน มีความพยายามและมีความตั้งใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังการศึกษารายกรณี นาย จ. มีคะแนนลดลงจากเดิม แสดงว่านาย จ. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

6. กรณีศึกษาของ นาย ช.

6.1 ประวัติ

นาย ช. อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่ชาย 2 คน และพี่สาว 2 คน เป็นลูกคนสุดท้อง บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี ดูแลเอาใจใส่กันดี นาย ช. มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว ด้านสังคม พบว่า นาย ช. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนมาก เนื่องจากเป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย ก่อนข้างติดเพื่อน และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการซ้อมกีฬา ด้านการเรียน นาย ช. มีพื้นฐานในวิชาคำนวณและภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์อ่อน มีกิจนิสัยในการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน และไม่เอาใจใส่การเรียนเท่าที่ควร มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนของตน ต้องการได้รับความเข้าใจและความช่วยเหลือจากครอบครัว ปัจจุบัน นาย ช. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยเอกชนและเป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัย เป้าหมายและความต้องการของชีวิต คือ การสำเร็จการศึกษาเร็วๆ เพื่อจะได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ

6.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า นาย ช. มีปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากมีกิจนิสัยในการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิควิธีในการเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ติดเพื่อนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน คือฝึกซ้อมกีฬามากเกินไป ไม่มีการวางแผนการเรียนและบริหารเวลาที่เหมาะสม มี

บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน นอกจากนี้ นาย ช. ยังมีพื้นฐานไม่ดีในวิชาคำนวณและวิชาภาษาอังกฤษ จึงเกิดความลำบากในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ทำคะแนนสอบได้น้อย มีผลการเรียนตกต่ำ และมีปัญหาทางการเรียน

6.3 การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของ นาย ช. มีสาเหตุมาจาก การมีบุคลิกภาพ ไม่เหมาะสม มีพื้นฐานในการเรียนไม่ดี มีกิณิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ค่อนข้างติดเพื่อนและทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนคือกิจกรรมการช้อปปิ้งมากเกินไป ส่วนสาเหตุสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวเกิดจาก ระดับการศึกษาของบิดามารดาเนื่องจากบิดามารดาจบการศึกษาในระดับ มัธยม จึงไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามากนัก ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือ นาย ช. ในด้านการเรียนได้เท่าที่ควร นาย ช. จึงเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีใครเข้าใจและเกิดความท้อแท้ในการเรียน ส่วนด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า เนื่องจากเป็นหลักสูตรนานาชาติ จึงมีความยากนักศึกษาต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัวสูง อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษามีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถให้การดูแล ช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนได้อย่างทั่วถึง

6.4 การช่วยเหลือ

ความช่วยเหลือที่ให้แก่นาย ช. คือการให้คำปรึกษาแบบผสม 4 ครั้งและการทำการประชุมปรึกษารายกรณีโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการดูแล ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นาย ช. ต่อไป

6.5 สรุปการติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา พบว่า นาย ช. มีกิณิสัยในการเรียน และพฤติกรรมในการเรียน เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียน และมีวินัยในการเรียนมากขึ้น มีการบริหารเวลาสำหรับเรียนและทำกิจกรรมที่เหมาะสม มีความพยายามและความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน มีความพยายาม มีกำลังใจและความตั้งใจในการที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังการศึกษารายกรณี นาย ช. มีคะแนนลดลงจากเดิม แสดงว่านาย ช. มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การช่วยเหลือ ป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษารายกรณีทั้ง 6 ราย โดยปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสม คนละ 4 ครั้ง
2. การประชุมปรึกษารายกรณี ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม ให้ผู้รับการศึกษารายกรณี สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ตลอดจนข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อและอาชีพ เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

4. แนะนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียนที่เหมาะสม ให้กับผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย

5. ให้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ดูแล ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น และมีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

การป้องกัน

ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปรับตัวในด้านการเรียน โครงสร้างหลักสูตร การเตรียมความพร้อมในการเรียน การวางแผนในการเรียนและการบริหารเวลาที่เหมาะสม การพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีและแนวทางการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างมีคุณภาพ แก่ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย

การส่งเสริม

การประชุมปรึกษารายกรณี รายละเอียด 1 ครั้ง กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่ผู้รับการศึกษาประสบอยู่ ตลอดจนร่วมมือกันหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณี ทั้ง 6 ราย พบว่า การทำนายผลอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ เนื่องจากผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี

การติดตามผล

จากการติดตามผลโดยหลังจากการทำการศึกษาค้นคว้าครบทุกขั้นตอนแล้ว จึงให้ทำแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน ก่อนและหลังการทำการศึกษารายกรณี ดังตาราง 1 หน้า 108 ซึ่งผลการตอบแบบสอบถามปัญหาทางการเรียน หลังจากที่ทำการศึกษาแล้ว ปรากฏว่าผู้รับการศึกษามีคะแนนการตอบแบบสอบถามลดลงจากเดิม แสดงว่ามีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ บิดามารดา อาจารย์ประจำภาควิชา อาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ผู้รับการศึกษามีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น เอาใจใส่การเรียนมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนและมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางการเรียนของตนเองได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ควรมีความเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนที่เกิดขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาทางการเรียนของตน มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาทางการเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา

2.1 บิดาและมารดาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย อย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ และด้านการเรียน เป็นต้น ด้านการเรียน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถทั้งในเรื่องของทุนทรัพย์

และเวลา เอาใจใส่ดูแลในเรื่องความรับผิดชอบต่อการเรียน การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม นอกจากนี้บิดามารดาควรให้กำลังใจแก่ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 รายเป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในทุกโอกาสเพื่อผู้รับการศึกษา จะได้เกิดความอบอุ่นใจและความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนต่อไป

2.2 อาจารย์หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจแก่ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้รับการศึกษา เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเรียน และพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ผู้รับการศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการเรียน เพื่อให้ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านการเรียนของตน และสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรมีการฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ และควรมีการฝึกเทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา อีกทั้งฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีเพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ผู้ศึกษาควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล ผู้รับการศึกษา อย่างจริงใจและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับการศึกษา เกิดความเชื่อใจและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ . (2527). *การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คมเพชร จิตรสุกุล . (2515). *การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวและ กิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.ก.ศ สูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ . (2527). *เทคนิคการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527). *พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทของครู*. เชียงใหม่ : โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหัส. (2541). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง จ.ปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัชวรรณ พิมพ์งาม. (2538). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. (2528). "การวางแผนอาชีพ," *รายงานสัมมนาการอุดมศึกษาเรื่องการอุดมศึกษากับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. (2520). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นันทิกา แยมสรวล. (2529). *การศึกษาเฉพาะกรณี*. นครปฐม : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2525). *การแนะแนว*. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา .
- ประกอบ คูรัตน์. (2530). *นิสิตนักศึกษาในความเป็นผู้นำ เป้าหมายและอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจิม เมืองแก้ว. (2536). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอกู่ทราย จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประชุมสุข อาชาวบำรุง. (2532). *รายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ วัชรดิษฐ์. (2526). *การแนะแนวเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์ : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์.

- พนม ลัมอารีย์. (2538). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. มหาสารคาม : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์. (2527). *เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลการแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. (2528). *การแนะแนวเบื้องต้น*. พิษณุโลก : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พวงสร้อย วรกุล. (2522). *การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พูนทรัพย์ วงษ์พานิช. (2523). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพา สมพงษ์ และคนอื่นๆ. (2523). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ.
- พิมพ์มาศ ตันต์เจริญรัตน์. (2532). *ปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตตาก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (ม.ป.ป.). *ระเบียบมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ว่าด้วยการศึกษา พ.ศ. 2540*. ม.ป.พ. _____ . (2544). *รายงานจำนวนนักศึกษาทุกคณะวิชาที่อยู่ในสภาพรอพินิจ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2544*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- มลลิกา จิตสุข. (2508). *การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูอุดรธานี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2522). *จิตวิทยาการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- รุ่งทิพย์ ยอดประตู่. (2537). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูล. (2541). *การศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี ที่มีแนวโน้มกระทำอัตวินิบาตกรรม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2523). **การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2522**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ธีรธนกุล. (2530). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- สมศักดิ์ ประจักษ์. (2506). **การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร0. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ศรีสินรุ่งเรือง. (2529). **องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- สายพิน สุตคณิง. (2536). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2520). **ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.**
- สุชา จันทน์เอม. (2527). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2531). **รวมบทความที่ว่าด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์.
- สุภาพรณ โคตรจรัส. (2528). **การศึกษาเฉพาะรายและการให้คำปรึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2504). **การวิจัยปัญหาของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8**. กรุงเทพฯ : สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2531). **ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารฝ่ายกิจการ นักศึกษาเกี่ยวกับการประชุมเชียร์และการต้อนรับน้องใหม่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และสงขลานครินทร์**. กรุงเทพฯ : กองบริการวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- เสาวรัตน์ จุลรัตน์. (2535). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนันต์ อนันตวงษ์. (2517). **หลักการแนะแนว**. พระนคร : โอเดียนสโตร์.
- อังสนา เปตะนันท์. (2536). **การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมสุดโต่งรุนแรง**. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารี ดัณฑ์เจริญรัตน์. (2526). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

Anastasi , Anne. (1961). *Psychological Testing*. New York : The Macmillan Company.

Bratcher , Donald Lee. (1976, February). " Counseling Program to Meet the Needs of Students at a Small Liberal Arts College," *Dissertation Abstracts International*. 37(S) : 4855-A.

Carr, James Francis. (1956). " The Problem Area of a Selected Group at Florida State University as Indicated by The Mooney Problem Checklist," *Thesis Abstract Series*. V. 7. p. 93-97. Indiana School of Education . Indiana University.

Nenyod, Boomnus. (1975, August). "An Analysis of Problems Percieved by Foreign Students Enrolled in The state of Texas," *Dissertation Abstracts International*. 36(2) : 5090-5092A.

Rogers, Louis Leroy. (1960, October). " Problem Analysis Study of Selected Freshmen Students at Appalachian State Teachers College," *Dissertation Abstracts International*. 20 : 3169.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามปัญหาการเรียน

คำแนะนำ

ให้นักศึกษาอ่านข้อความที่กล่าวถึงปัญหาการเรียนต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อใดเป็นปัญหาแก่นักศึกษาจริง
 มากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียง 1 ช่อง

ลำดับ	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง					
2	ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิในการเรียน					
3	ข้าพเจ้าไม่เอาใจใส่ในการเรียน					
4	ข้าพเจ้า่วงนอนขณะเรียนหนังสือ					
5	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาอ่านหนังสือ					
6	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์					
7	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน					
8	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ					
9	ข้าพเจ้ามาเรียนสาย					
10	ข้าพเจ้าความจำไม่ดี					
11	เวลาอ่านหนังสือ ข้าพเจ้ามักจะจับใจความสำคัญของเรื่องที่ไม่อ่านไม่ค่อยได้					
12	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม					
13	ข้าพเจ้าใช้เวลาดูทีวี เทียวเตร่มากกว่าอ่านหนังสือเรียน					
14	เวลาสอบข้าพเจ้ามักกลับสน					
15	เวลาสอบข้าพเจ้ามักกังวล					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ เมื่อได้คะแนนไม่ดี					
17	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน					
18	ข้าพเจ้าขาดคนแนะนำเอาใจใส่เรื่องการเรียน เมื่ออยู่บ้าน					
19	ข้าพเจ้าเรียนคณิตศาสตร์ไม่เข้าใจ					
20	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ เพราะไม่เข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์สอน					
21	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษเพราะไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ					
22	ข้าพเจ้ากลัวตอบคำถามอาจารย์ผิด					
23	บทเรียนที่ข้าพเจ้าเรียนมาแล้ว มักจะลืมง่าย					
24	ข้าพเจ้าขาดความสนใจในบางวิชา					
25	ข้าพเจ้าเบื่อวิชาท่องจำ					
26	เวลาเรียนข้าพเจ้าจดคำบรรยายไม่ทัน					
27	ข้าพเจ้าชอบคิดถึงเรื่องอื่นขณะอาจารย์สอน					
28	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามและแบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเติมข้อความในแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด การตอบตามความเป็นจริง ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักศึกษาเอง แบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ

ก. ประวัติส่วนตัวและครอบครัวของข้าพเจ้า

1. ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....

กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่.....นับถือศาสนา.....เชื้อชาติ.....

สัญชาติ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี.....เดือน.....

2. สถานที่เกิด.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

อยู่บ้านตนเอง หรือบ้านเช่า.....มีห้องส่วนตัวหรือไม่.....

3. บิดาชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี.....

อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

มารดาชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี.....

อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

4. บิดามารดาของนักศึกษา (เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

.....อยู่ด้วยกัน.....บิดาสมรสใหม่

.....แยกกันอยู่.....บิดาถึงแก่กรรม

.....หย่ากัน.....มารดาสมรสใหม่

..........มารดาถึงแก่กรรม

5. นักศึกษาอาศัยอยู่กับ

.....บิดามารดา.....บิดาและมารดาเลี้ยง

.....บิดา.....มารดาและบิดาเลี้ยง

.....มารดา.....บิดามารดาบุญธรรม

.....อื่นๆ (ระบุ).....

6. ผู้ปกครองชื่อ.....นามสกุล.....

เกี่ยวข้องกับนักศึกษา โดยเป็น.....อายุ.....ปี.....

อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

7. ระดับการศึกษาของบิดา.....

ระดับการศึกษาของมารดา.....

8. นักศึกษาได้ค่าใช้จ่ายประจำวันจาก.....ประมาณวันละ.....บาท

9. นักศึกษามีพี่น้องเกิดจากบิดามารดาเดียวกัน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

นักศึกษามีพี่น้องเกิดจากบิดากับภรรยาอื่นๆ.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

นักศึกษามีพี่น้องเกิดจากมารดากับสามีอื่นๆ.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

10. พี่น้องของนักศึกษารวมทั้งตัวนักศึกษาเรียงตามลำดับดังนี้

คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....

11. บุคคลอื่นในครอบครัวของนักศึกษา คือ

คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....
 คนที่.....อายุ.....เพศ.....การศึกษา.....อาชีพ.....

12. เพื่อนนักศึกษาที่อยู่บ้านใกล้ที่สุดที่จะติดต่อได้สะดวก

ชื่อ.....สกุล.....ชั้นปีที่.....

ข. สุขภาพของข้าพเจ้า

ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักศึกษาและเติมข้อความในช่องว่างบางข้อ

1. สุขภาพของข้าพเจ้าในขณะนี้ () ดีมาก () ดี () พอใช้ () ไม่ดีเลย
2. ข้าพเจ้าเคยเจ็บป่วยอย่างหนักมาก่อน () เคย () ไม่เคย
3. ข้าพเจ้าเคยเป็นโรคเรื้อรังมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคยเป็น บอกชื่อโรค.....อายุขณะเป็นโรค.....ปี
4. ข้าพเจ้าเคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคย บอกด้วยว่าเป็นอุบัติเหตุอะไร.....
ได้รับบาดเจ็บอะไรบ้าง.....เมื่ออายุ.....ปี
5. ข้าพเจ้าเคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะบ่อยๆ () เป็นเสมอ () เป็นบ้าง () ไม่เคยเป็น
6. ข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคประสาท () มีปัญหา () ไม่มีปัญหา
7. ข้าพเจ้าต้องใส่แว่นสายตาในขณะนี้ () ใช่เป็นประจำ () ใช่บ้าง () ไม่ต้องใช้
8. ข้าพเจ้าไม่เคยใช้แว่นสายตามาก่อนเลย แต่คิดว่าจำเป็นต้องใช้
() จำเป็นมาก () จำเป็น () ไม่จำเป็น
9. ในเรื่องการพูด () ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการพูดคล่อง () พูดไม่คล่องหรือพูดซ้ำ () พูดติดอ่าง
10. ข้าพเจ้าได้ยินชัดเจน () ชัดเจนดี () ไม่ค่อยชัดเจน
11. ตามปกติข้าพเจ้านอนวันละ () 4-6 ชั่วโมง () 6-8 ชั่วโมง () 8-10 ชั่วโมง
12. โรคประจำตัวของข้าพเจ้าที่เป็นอยู่เสมอ คือ.....
13. ในบางครั้งข้าพเจ้าวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับสุขภาพขณะนี้ () วิตก () ไม่วิตก
14. ขณะนี้ข้าพเจ้าสูง.....ซ.ม. น้ำหนัก.....ก.ก
15. ตรวจสุขภาพปีละ.....ครั้ง ครั้งสุดท้ายได้ตรวจร่างกายเมื่อ.....
ตรวจที่.....
16. อื่นๆ (ที่ต้องการบอกเกี่ยวกับสุขภาพ)
.....
.....

ค. การสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักศึกษาและเติมข้อความลงในช่องว่างบางข้อ

1. ที่อยู่ของครอบครัวของข้าพเจ้า () บ้านปิตามารดา () บ้านญาติ () บ้านเช่า และอื่นๆ อธิบาย.....
2. ความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อที่อยู่อาศัย () ชอบมาก () ชอบ () ไม่ชอบเลย
3. เพื่อนๆ มาเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนข้าพเจ้า () มาบ่อยๆ () มาบ้าง () ไม่มาเลย
4. ข้าพเจ้าชอบให้เพื่อนมาบ้าน () ชอบให้มาเสมอ () ชอบให้มาบ้างเป็นครั้งคราว () ไม่ชอบให้มาเลย
5. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อสมาคมกับเพื่อนๆ.....
6. ความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อข้าพเจ้า.....
7. ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง () ใช่ () ไม่ใช่
8. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () ใช้เป็นประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ใช่เลย
9. ข้าพเจ้าชอบฟังวิทยุ () ชอบฟังเป็นประจำ () ชอบฟังบ้าง () ไม่ชอบฟังเลย
10. ข้าพเจ้าชอบดูโทรทัศน์ () ดูเป็นประจำ () ดูบ้าง () ไม่ได้ดูเลย
ชอบดูประเภท.....
11. ข้าพเจ้าชอบดูภาพยนตร์ () ดูบ่อย () ดูบางครั้ง () ไม่ได้ดูเลย
ชอบดูประเภท.....
12. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือประเภท
() ผจญภัย () ลึกลับ () รักใคร่ () เครื่องยนต์กลไก () ดลกขบขัน
() วิทยาศาสตร์ () กีฬา () ชีวประวัติ () ประวัติศาสตร์ () โคลงและบทละคร
13. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน () อ่านเป็นประจำ () อ่านเป็นบางครั้ง () ไม่เคยอ่านเลย
14. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
กีฬากลางแจ้งที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ.....
15. ข้าพเจ้าชอบกีฬาในร่ม () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
กีฬาในร่มที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ.....
16. ข้าพเจ้าเคยแสดงละครในงานต่างๆ () เคย () ไม่เคย
17. ข้าพเจ้าสามารถเล่นดนตรี () ได้ดี () พอใช้ได้ () ไม่ได้เลย
18. ข้าพเจ้าชอบร้องเพลง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
ประเภทเพลงที่ชอบคือ.....
19. ข้าพเจ้ามีความสนใจในนาฏศิลป์ไทย () สนใจมาก () สนใจบ้าง () ไม่สนใจเลย
20. ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ทำ งานพิเศษหรือหารายได้ส่วนตัว
21. งานอดิเรกของข้าพเจ้า คือ.....

ง. กิจกรรม การศึกษา และปัญหาของข้าพเจ้า

1. เมื่อปีที่แล้ว ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยได้จัด คือ.....
กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือ.....
2. ปีนี้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น ดังต่อไปนี้.....

- กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ.....
 และข้าพเจ้าสมัครเป็นสมาชิกในชมรม.....
3. ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม
 ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้าชั้นเรียน
4. ในมหาวิทยาลัยนี้ข้าพเจ้ามี () เพื่อนมาก () เพื่อนน้อย () ไม่มีเพื่อนเลย
 เพื่อนที่ดีที่สุดของข้าพเจ้า ชื่อ.....
 สิ่งที่ข้าพเจ้าและเพื่อนที่ดีที่สุดของข้าพเจ้าทำด้วยกันเสมอๆ คือ.....

5. ตามปกติข้าพเจ้าใช้เวลาอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียนที่บ้านวันหนึ่งๆ ประมาณ.....ชั่วโมง
 ข้าพเจ้า () มี () ไม่มี สถานที่เงียบสงบเหมาะสมแก่การอ่านหนังสือและทำการบ้าน
 สถานที่ที่ข้าพเจ้าใช้ดูหนังสือและทำการบ้าน() เป็นที่แห่งเดียวกันทุกวัน () ไม่เป็นที่แห่งเดียวกัน
 () บางทีในห้องนอน () สนามหญ้า
6. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิชาที่เคยเรียน
- | ชอบมากที่สุด
(วิชา) | ชอบน้อยที่สุด
(วิชา) | ยากที่สุด
(วิชา) | ง่ายที่สุด
(วิชา) |
|------------------------|-------------------------|---------------------|----------------------|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
7. วิชาที่ข้าพเจ้าต้องท่องจำและเอาใจใส่มากที่สุด คือ.....
8. ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ทำ ตารางกำหนดเวลาดูหนังสือ
9. ข้าพเจ้าทำให้มีสมาธิในเวลาดูหนังสือ () ได้ง่าย () ได้ยาก
10. ข้าพเจ้า () ต้องการ () ไม่ต้องการ คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน
11. ตามปกติข้าพเจ้า () ชอบ () ไม่ชอบ เรียนหนังสือและเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนๆ
 ข้าพเจ้าเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ () ดี () ปานกลาง () ไม่ดี
12. เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น บิดาต้องการให้มืออาชีพเป็น.....
 มารดาต้องการให้มืออาชีพเป็น.....
 ข้าพเจ้าต้องการมืออาชีพเป็น.....
13. ข้าพเจ้าตั้งใจจะเรียนให้จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้
 () ตั้งใจแน่วแน่ () ไม่แน่ใจ () ไม่ตกลงใจเลย
14. เมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ข้าพเจ้าตั้งใจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
 ในสาขาวิชา.....ที่สถาบัน.....
15. อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกตามความตั้งใจของข้าพเจ้าในขณะนี้ เรียงตามลำดับดังนี้
- 1.....
 - 2.....
 - 3.....
 - 4.....
16. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

17. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้าน

.....
.....

18. ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่ข้าพเจ้าต้องการได้รับความช่วยเหลือ

1.....

2.....

แบบสอบถามตัวฉัน

ให้นักศึกษาเขียนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ตามความรู้สึก และสภาพที่เป็นจริง ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ฉันชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
เกิดเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ภูมิลำเนา.....
2. บิดาชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
รายได้เดือนละ.....บาท ความรู้สึกที่ฉันมีต่อบิดา.....
.....
3. มารดาชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
รายได้เดือนละ.....บาท ความรู้สึกที่ฉันมีต่อมารดา.....
.....
4. ฉันมีพี่.....คน น้อง.....คน ฉันเป็นคนที่.....ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับพี่-น้อง.....
.....
5. ชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....
.....
6. ความรู้สึกที่ฉันมีต่อตนเอง.....
.....
7. เพื่อนที่สนิทที่สุดของฉันคือ.....
8. สิ่งที่ฉันอยากได้จากคนรอบข้าง (พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อน ฯลฯ)
.....
.....
9. สิ่งที่ฉันกลัวในการอยู่กับคนอื่น.....
.....
10. สิ่งที่ฉันชอบและพอใจเกี่ยวกับตนเอง.....
.....
11. สิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง.....
.....
12. สิ่งที่ฉันอยากปรับปรุงแก้ไขในตนเอง.....
.....
13. ความภาคภูมิใจและความสำเร็จของฉันคือ.....
.....
14. เหตุการณ์ที่ฉันประทับใจมากที่สุด.....
.....
15. ขณะนี้ฉันรู้สึกมีความกังวลใจในเรื่อง.....
.....
.....

แบบสอบถามบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

วันที่.....

ชื่อนักศึกษา.....ชั้นปีที่.....

ชื่อผู้ปกครอง.....เกี่ยวข้องกับ.....

ที่อยู่.....

.....โทร.....

สถานที่ทำงาน.....โทร.....

อาชีพของผู้ปกครอง.....

1. บุตรของท่านเดินทางมามหาวิทยาลัยโดย.....

2. ในครอบครัวของท่านมีสมาชิกทั้งหมด.....คน

3. บุตรคนนี้เป็น.....(บุตร,หลาน,ญาติ หรืออื่นๆ ของท่าน)

ถ้าไม่ใช่บุตร บิดา มารดาของนักศึกษาอยู่ที่ไหน.....

มีอาชีพอะไร.....เหตุใดจึงมาอาศัยอยู่กับท่าน.....

.....

4. บริเวณรอบๆ บ้านที่ท่านอาศัยอยู่มีสภาพเป็นอย่างไร.....

.....

5. ระหว่างอยู่บ้านท่านให้บุตรของท่านช่วยงานอะไรบ้าง.....

.....

6. ท่านเอาใจใส่เรื่องการเรียนของบุตรอย่างไร.....

.....

7. ท่านเคยพาบุตรของท่านไปไหนบ้าง.....

.....

8. ท่านควบคุมการใช้เวลาว่างหรือการเที่ยวเตร่ของบุตรซึ่งอยู่ในความปกครองของท่านอย่างไร

.....

9. เมื่อบุตรของท่านประพฤติตนไม่เหมาะสมท่านปฏิบัติอย่างไร

.....

10. ท่านเคยทำโทษบุตรของท่านบ้างหรือไม่.....ในกรณีเช่นไร.....

ด้วยวิธีการอย่างไร.....ได้ผลตามที่คิดไว้หรือไม่.....

11. ท่านมีความคิดจะให้บุตรของท่านทำอะไร เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญไปแล้ว

.....

.....

12. ท่านให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทางการเงินระหว่างการศึกษาของบุตรอย่างไร

.....

.....

13. โรคประจำตัวของบุตรมีหรือไม่ ถ้ามีโรคอะไร.....

14. ประวัติการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุครั้งสำคัญในชีวิตของบุตรมีหรือไม่ เมื่อไร

.....

15. ข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับตัวบุตรที่ท่านต้องการแจ้งให้ทางมหาวิทยาลัยทราบคือ

(1).....

(2).....

(3).....

16. ปัญหาสำคัญที่ทางครอบครัวของท่านกำลังประสบอยู่ในขณะนี้คืออะไร

.....

และจะกระทบกระเทือนการเรียนของบุตรหรือไม่ อย่างไร.....

.....

17. ระหว่างวันหยุด หรือมหาวิทยาลัยปิดเทอม ท่านให้บุตรทำอะไร

.....

.....

18. ท่านคิดว่าการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับทางมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบุตรของท่าน จะช่วยให้ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้าง.....

.....

19. ท่านคิดว่าบุตรของท่านเป็นคนมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

20. ข้อมูลอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยควรทราบเกี่ยวกับครอบครัวของท่าน

.....

.....

แบบสอบถามการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

คำอธิบาย โปรดระบุว่าข้อความต่อไปนี้ เป็นจริงสำหรับท่านมากน้อยเพียงใด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
1. ข้าพเจ้าตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน					
2. ข้าพเจ้ามีจุดมุ่งหมายในการเรียน					
3. เวลาอยู่บ้าน ข้าพเจ้ารู้ว่าเวลาใดควรจะดูหนังสือหรือทบทวนบทเรียน					
4. ข้าพเจ้าเป็นคนค่อนข้างฉลาด แม้ว่าจะไม่ฉลาดที่สุด					
5. ข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน					
6. ข้าพเจ้าชอบเรียน					
7. ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริง					
8. ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีการผจญภัย					
9. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่มีตรัสสัมพันธ์					
10. ข้าพเจ้าเป็นที่รู้จักกับกลุ่มของเพื่อนๆ					
11. ที่โรงเรียนข้าพเจ้ามีเพื่อนหลายคน					
12. ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่สามารถพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาของข้าพเจ้าได้					
13. ข้าพเจ้าคิดถึงอนาคตของตนเอง					
14. ข้าพเจ้ามีเป้าหมายสำหรับอนาคตของตนเอง					
15. ข้าพเจ้าวางแผนที่จะทำงานตามที่ตนเองต้องการ					
16. ข้าพเจ้าคิดว่า ข้าพเจ้าสามารถเลือกประกอบอาชีพตามที่ข้าพเจ้าต้องการได้					
17. ข้าพเจ้าติดตาม และแสวงหาข้อมูลเกี่ยวข้องกับแผนการณ์ในอนาคตที่ตนเองมุ่งหวัง					
18. ข้าพเจ้ามีความทะเยอทะยาน					
19. ข้าพเจ้ามีครูที่ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเรื่องราวต่างๆได้					
20. ข้าพเจ้ามีโอกาสนี้จะปรึกษาพูดคุยกับครู					
21. ข้าพเจ้ามีครูที่มีความเป็นมิตร ให้ทั้งการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ					
22. ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับครูโดยไม่ลังเล					
23. ข้าพเจ้าไว้วางใจเชื่อใจครู					
24. ข้าพเจ้าสามารถถามครูเกี่ยวกับสิ่งที่ข้าพเจ้าข้องใจ					

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
25. ข้าพเจ้ายินดีที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ 26. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ระเบียบวินัย 27. ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นว่า ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ 28. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย 29. ข้าพเจ้าคิดว่า มหาวิทยาลัยทุกแห่งต้องมีกฎระเบียบ 30. ข้าพเจ้าสามารถยอมรับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ โดยไม่มีข้อโต้แย้ง					
31. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย 32. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมหรือกิจกรรม ในวาระต่างๆ 33. ข้าพเจ้าอาสาสมัครที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย หรืองานอาสาพัฒนา 34. ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับนักศึกษาทุกๆ คนในมหาวิทยาลัย 35. ข้าพเจ้าทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับงานของชมรมและกิจกรรม ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย					

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ชื่อ – สกุล

คำสั่ง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือสภาพที่เป็นจริงของท่าน เพียง 1 ช่องเท่านั้น และขอให้ท่านตอบทุกๆ ข้อ

	จริง	ไม่จริง
1. เพื่อนเห็นฉันเป็นตัวตลก		
2. ฉันเป็นคนมีความสุข		
3. ฉันผูกมิตรกับคนอื่นได้ยาก		
4. ฉันรู้สึกเศร้าใจบ่อยๆ		
5. ฉันเป็นคนเรียนเก่ง		
6. ฉันเป็นคนขี้อาย		
7. ฉันรู้สึกประหม่าเมื่อถูกเรียกให้ตอบคำถาม		
8. ฉันยุ่งยากลำบากใจเรื่องรูปร่างหน้าตาของฉัน		
9. เมื่อโตขึ้นฉันจะเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง		
10. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อต้องสอบ		
11. เพื่อนๆ ไม่ค่อยนิยมฉัน		
12. เวลาที่ฉันอยู่บ้านฉันประพฤติตนเรียบร้อย		
13. ตามปกติเมื่อเกิดอะไรผิดพลาดขึ้นมักเป็นความผิดของฉันเสมอ		
14. ฉันก่อเรื่องเดือดร้อนให้กับครอบครัว		
15. ฉันเป็นคนแข็งแรง		
16. ฉันมีความคิดดี		
17. ฉันเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งในกลุ่ม		
18. ฉันมักทำอะไรตามใจของฉัน		
19. ฉันมีความสามารถในการใช้มือได้ดี		
20. ฉันมักยอมแพ้ง่ายๆ ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม		
21. ฉันเรียนหนังสือได้ดี		
22. ฉันทำสิ่งที่ไม่ดีหลายอย่าง		
23. ฉันวาดเขียนได้ดี		
24. ฉันเล่นดนตรีได้ดี		
25. เวลาอยู่บ้านฉันประพฤติตนไม่ดีเลย		
26. ฉันทำงานเสร็จช้า		
27. ฉันเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งในบ้าน		
28. ฉันประหม่า หงุดหงิดและตื่นเต้นง่าย		
29. ฉันมีนิสัยน่ารัก		
30. ฉันพูดได้ดี		

	จริง	ไม่จริง
31. เวลาอยู่ที่บ้านฉันเป็นคนช่างฝัน		
32. ฉันชอบคอยหาเรื่องราวที่ฟังของฉัน		
33. เพื่อนๆ ชอบความคิดเห็นของฉัน		
34. ฉันมักมีความยุ่งยากใจบ่อยๆ		
35. เวลาอยู่ที่บ้านฉันเป็นเด็กที่เชื่อฟัง		
36. ฉันเป็นคนโชคดี		
37. ฉันกลัวเรื่องโน้นเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา		
38. พ่อแม่มุ่งหวังในตัวฉันมากเกินไป		
39. ตามปกติฉันชอบทำตัวอย่างที่ฉันเป็นอยู่		
40. ฉันรู้สึกเหมือนถูกทิ้ง		
41. ฉันมีผมสวย		
42. เวลาอยู่ที่บ้านฉันมักอาสาทำสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ		
43. ฉันไม่อยากเหมือนใคร		
44. ฉันนอนหลับสนิทตลอดคืน		
45. ฉันเกลียดบ้าน		
46. ฉันมักถูกเลือกเป็นคนสุดท้ายเวลาที่มีการเลือก		
47. ฉันเจ็บป่วยอยู่เสมอ		
48. ฉันมักทำตัวไม่ดี ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		
49. เพื่อนเห็นฉันเป็นคนมีความคิดดี		
50. ฉันไม่มีความสุข		
51. ฉันมีเพื่อนมาก		
52. ฉันเป็นคนร่าเริง		
53. ฉันไม่ค่อยรู้เรื่องอะไรเสียเป็นส่วนมาก		
54. ฉันเป็นคนหน้าตาดี		
55. ฉันอยากทำอะไรอยู่เรื่อย ๆ		
56. ฉันมักมีเรื่องต่อสู้ทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ		
57. ฉันเป็นที่นิยมในหมู่ผู้ชาย		
58. ผู้คนมักคอยหาเรื่องราวฉัน		
59. ครอบครัวผิดหวังในตัวฉัน		
60. ฉันมีหน้าตาที่ขี้ขลาด		
61. ฉันพยายามทำอะไรดูเหมือนว่ามันจะผิดไปหมด		
62. ที่บ้านคอยหาเรื่องฉัน		
63. ฉันเป็นผู้นำในการเล่นเกมส์และกีฬา		
64. ฉันเป็นคนขี้เกียจ		
65. ในการเล่นกีฬาและการเล่นฉันเป็นผู้ดูมากกว่าผู้เล่น		
66. ฉันมักลืมสิ่งที่เรียนมาแล้ว		
67. ฉันเป็นคนเข้ากับคนอื่นได้ง่าย		
68. ฉันอารมณ์เสียบ่อยๆ		
69. ฉันเป็นที่นิยมในหมู่ผู้หญิง		

	จริง	ไม่จริง
70. ฉันอ่านหนังสือเก่ง		
71. ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าที่จะทำด้วยกันหลายคน		
72. ฉันชอบพี่น้องของฉัน		
73. ฉันมีรูปร่างงดงาม		
74. ฉันหวาดกลัวอยู่บ่อยๆ		
75. ฉันมักทำของหล่นหรือแตกหักเสมอ		
76. ฉันเป็นคนที่ไวใจได้		
77. ฉันเป็นคนที่ไม่เหมือนคนอื่น		
78. ฉันคิดถึงแต่สิ่งที่ไม่ดี		
79. ฉันร้องไห้ง่าย		
80. ฉันเป็นคนดี		

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์

ชื่อ - นามสกุล
 วัน / เดือน / ปี ที่ทำแบบทดสอบ
 วัน / เดือน / ปี เกิด

วิธีตอบแบบทดสอบ

จงเติมประโยคหรือข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ โดยอ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละข้อความแล้วเติมสิ่งแรกที่ผ่านสมองของท่านเพื่อให้ประโยคนั้นสมบูรณ์ โปรดทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าไม่ทราบว่าจะเติมอะไร ให้เขียนวงกลมล้อมหมายเลขของข้อนั้นๆ และพยายามเติมประโยคหรือข้อความนั้นภายหลัง

1. ฉันรู้สึกว่าคุณพ่อของฉันไม่ค่อยจะ.....
2. เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามา ฉัน.....
3. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุด.....
4. ถ้าฉันต้องรับผิดชอบ.....
5. สำหรับฉัน อนาคตเป็นสิ่งที่.....
6. ผู้ที่มีอำนาจเหนือฉัน.....
7. ทั้งๆ ที่ฉันเห็นว่ามันไร้สาระ ฉันก็ยังกลัว.....
8. ฉันรู้สึกว่าเป็นที่แท้จริง.....
9. เมื่อตอนที่ฉันยังเป็นเด็กอยู่.....
10. ผู้ชายในอุดมคติของฉัน.....
11. เมื่อฉันเห็นผู้ชายและผู้หญิงอยู่ด้วยกัน.....
12. ถ้าเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่นแล้ว ครอบครัวฉัน.....
13. ผู้ที่ฉันชอบทำงานร่วมกับเขามากที่สุดคือ.....
14. คุณแม่ของฉัน.....
15. ฉันจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืม.....
16. ถ้าคุณพ่อของฉันเพียงแต่.....
17. ฉันมั่นใจว่าฉันมีความสามารถที่จะ.....
18. ฉันคงมีความสุข ถ้า.....
19. ถ้าใครทำงานให้ฉัน.....
20. ฉันกำลังตั้งตาคอย.....
21. เพื่อนของฉันส่วนมากไม่ทราบว่าฉันกลัว.....
22. อาจารย์ที่มหาวิทยาลัย.....
23. ฉันไม่ชอบคนที่.....
24. ฉันจำได้เมื่อ.....
25. ฉันคิดว่าผู้ชายส่วนมาก.....
26. ความรู้สึกของฉันเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน.....
27. พวกที่บ้านทำกับฉันอย่างกับว่า.....
28. เพื่อนร่วมงานของฉัน คือ.....
29. คุณแม่กับฉัน.....

30. ฉันได้ทำผิดอย่างมากที่.....
 31. คุณพ่อของฉัน.....
 32. จุดอ่อนของฉันคือ.....
 33. ความทะเยอทะยานในชีวิต คือ.....
 34. คนที่ทำงานให้ฉัน.....
 35. สักวันหนึ่งฉันคง.....
 36. เมื่อฉันเห็นนายเดินมา.....
 37. ฉันอยากขจัดความกลัวในเรื่อง.....
 38. คนที่ฉันชอบมากที่สุด.....
 39. ฉันไม่เคยมีความสุขเท่า.....
 40. เมื่อฉันคิดถึงผู้ชาย.....
 41. เมื่อฉันมีความรู้สึกทางเพศ.....
 42. ครอบครัวส่วนมากที่ฉันรู้จัก.....
 43. ฉันชอบทำงานร่วมกับคนที่.....
 44. ถ้าคุณแม่ของฉันเพียงแค่.....
 45. บางครั้งฉันรู้สึกอาย.....
 46. คุณพ่อและฉัน.....
 47. เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วฉัน.....
 48. เมื่อฉันเป็นคนออกคำสั่ง ฉัน.....
 49. สิ่งที่ฉันต้องการมากที่สุดในชีวิต.....
 50. อีก 10 ปี ข้างหน้าฉัน.....
 51. คนที่ฉันถือว่าเหนือกว่าฉัน.....
 52. บางครั้งความกลัวก็บังคับให้ฉันต้อง.....
 53. เมื่อฉันไม่อยู่ เพื่อนจะ.....
 54. สิ่งที่ฉันจำได้แม่นยำที่สุดในวัยเด็กของฉัน.....
 55. สิ่งที่ฉันชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศ.....
 56. ฉันรู้สึกว่าเป็นเรื่องเพศ.....
 57. เมื่อฉันยังเป็นเด็กอยู่ บิดาของฉัน.....
 58. คนที่ทำงานร่วมกับฉันโดยมาก.....
 59. คุณแม่ของฉันไม่ค่อยจะ.....
 60. ฉันรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้.....
 61. ผู้หญิงในอุดมคติของฉัน.....
 62. ฉันคิดว่าผู้หญิงส่วนมาก.....
 63. เมื่อฉันคิดถึงผู้หญิง.....
 64. สิ่งที่ฉันชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับสตรีเพศ.....
-

การแปลผล

หัวข้อ

1. มารดา
2. บิดา
3. ครอบครัว
4. สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ
5. เพศสัมพันธ์
6. เพื่อนทั่วไป
7. ผู้ที่เหนือกว่า
8. ผู้ที่ด้อยกว่า
9. เพื่อนร่วมกลุ่ม
10. ความกลัว
11. ความรู้สึกผิด
12. ความสามารถ
13. อดีต
14. อนาคต
15. เป้าหมาย

ข้อที่

14	29	44	59				
1	16	31	46				
12	27	42	57				
10	25	40	55	61	62	63	64
11	26	41	56				
8	23	28	53				
6	22	36	51				
4	19	34	48				
13	38	43	58				
7	21	37	52				
15	30	45	60				
2	17	32	47				
9	24	39	54				
5	20	35	50				
3	18	33	49				
-

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นาย มาโนช พิมพ์ทอง
วันเดือนปีเกิด	9 ธันวาคม 2513
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/15 หมู่ 4 ซอยอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพฯ 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดสุบรรณนิมิตร อ.เมือง จ.ชุมพร
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนเทพมิตรศึกษา อ.บ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2539	ศศบ. จากวิทยาลัยแสงธรรม
พ.ศ. 2545	กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ